

ብፍላይ እተን ሓዳር ዘይገበርኩን ብዓይኒ ሓደ ሞገስ
 እይረኽብኩን ማለት፡ ብዓይኒ ካልእት ሞገስ እይትረኽብን ማለት
 እይኮነን። እቶም ኪመርጹኺ ዚግብኡም ኽህንን ሌዋዊን እኳ
 እንተ ዘይመረጹኺ፤ እምላኽ ንዓኺ ዝመደበ፤ ዝመርጸኪ
 ሳምራዊ⁹⁷ ስለ ዘለዎ ባህ ይበልኪ። ሓዳር ምስ ተገብረ፡ ዝደቀሱ
 ፈተነታት እንተ መጹ፡ ኽእ፡ ልያ ከኢላን ተጸማማን ከም
 ዝሓለፈት ከኢልኪን ተጸማምኪን ምሕላፍ የድሊ። ብተወሳኺ
 ኽእ፡ ከንጉምቶ ዘሎና፡ እቲ ንሓልሞ ዓይነት ሰብ ዚይኮነስ፡
 ነባሪን ዘተእማምንን ሓዳር ንምግባር ተኽእሎን ባህርያትን
 ዘማልእ ዓይነት ሰብ እዩ ኪድላ ዝግባእ⁹⁸።

ካብዚ እበህህላ፡ ቀንዲ ቈላሕታ ክግበረሉ ዘለዎ፡ ውሽጣዊ ጽባቕን
 ቑም ነገርን እምባር፡ ናይ ደጋዊ ጽባቕ ጥራይ ከም ዘይኮነ
 ንርእ። ብዝተረፈ፡ እምላኽ ከምቲ ንሰኺን ንሰኻን ትደልዮ
 ዓይነት ሰብ እንተ ሀብ ጽቡቕ። እንተ ዘይሀብ ኽእ ሳባላማ
 ምኽኒ ፈልጥና፡ ነታ / ነቲ ዝመጸ ምንጻፍ ግቡእ እይኮነን።
 እምላኽ ብርታዒኻን ድኽምካን ስለ ዚፈልጥ ንዓኺን ንዓኻን
 ንዓይን ምስ ትኽውን ሰብ እዩ ዘጋጥም። ብዝተረፈ እምላኽ
 ጽቡቕ እንተ ሀብ ጽቡቕ፡ ክፋኡት እንተ ሀብ ኽእ ጽቡቕ። ካብ
 ዙሉ ዘገርም ግና፡ እቲ ክፋኡ ሰብ ጽብቕቲ፡ እታ ክፍእቲ ሰብ
 ኽእ ጽቡቕ ምድላይ እዩ። እምላኽ ንህዝቡ ድሌት ልቡ ከም
 ፍቓዱ ይሀብ።

ምኽሪ ምድላይ

⁹⁹“Plans fail for lack of counsel, but with many advisers they succeed”

ምኽሪ ምድላይን ምርኅብን ኣብ ህይወት ሰብ ጽቡቕ
 ውጽኢት የምጽእ። ዘማራይ ዳዊት ምኽሪ

እግዚአብሄር ከንደይ ዝእከል ኣብ ህይወቱ እድላዪ
 ምኽኒ ተረዲኡ፡ “ነቲ ዚምዕደኒ እግዚአብሄር እባርኽ እሎኺ”¹⁰⁰
 ኢሉ ዘማሩ። ዳዊት ብእግዚአብሄር ንንግስነት ዝተቐብሎ፡ ምዕዶ
 እግዚአብሄር ኣብ ህይወቱ ካብ ደለዩ፡ ንሕና ኽእ ካብ ዳዊት
 ብዝበለጸ ምዕዶ እግዚአብሄርን ምዕዶ ፈተውትናን የድልየና።
 “እግዚአብሄር ምኽኒ ዘገርም፡ ጥበቡውን ዓብዪ እዩ”¹⁰¹ እሞ
 ምኽሪ እግዚአብሄር ኣብ ዕለታዊ መነብብርና ምርኅብ ነቲ
 ከንጅምሮ ንደልን ነቲ ሒዝናዮ ዘሎናን የጸብቕ እምባር
 ኣየኽፍእን።

ንምኽሪ፡ እዝያ ትመሳሰላ ቃል ኣላ። ንላ ኽእ፡ ምዕዶ ትብል
 ቃል እያ። ብባህልና፡ “ማይ ንዝጸምኡ፡ ምኽሪ ንዝሰምዑ” ዝበህል
 እዘረርብ ከም ዘሎ፡ ምኽሪ ተመኽኒ ነሉ ሰብ ናይ ግድን
 ይበምዕ ማለት እይኮነን። ገለ ሰብ፡ ተማሃዱ፡ ነቲ እተመዓዶ
 ኣብ ግብረ የውዕሎ፤ ገለ ሰብ ኽእ፡ ተማሃዱ፡ ክነሱ ከም
 ዘይተማዕዶ ኮይኑ ይመላለስ።

ብዙሓት ሰባት፡ ንሓዳር ዝምልከት ምኽሪ ንኪረኽቡ ብዘሕ
 ገንዘብ ይኸፍሉ። እግዚአብሄር፡ ገንዘብ ከዩኸፈሉ ቅድሚ ሓዳር
 ኮነ ኣብ ሓዳር ዝድላ ምኽሪ፡ ምዕዶን ኣገልግሎትን
 ብዘይክፍሊት ዝህቡና ሰባት ስለ ዘለዉ ንጠቀመሎም። ምኽሪ
 ምሕታትን ነቲ እተመኽርናዮ ኣብ ቁም ነገር ብምውዓል
 ንጥቀም ደኣ እምባር እይንጉዳእን። ሰብ ምኽሪ ሓቲቱ ማለት
 ድኽም እዩ ማለት ዘይኮነስ፡ ጥበብኛ ምኽኒ እዩ ዘርእ።

6.1. ምኽረ እንታይ ማለት እዩ፤

ምኽረ፡ ከም ንቓል እግዚአብሄር ምስታት ተባሂላ¹⁰² ተገለጸ ሓላ። ምኽረ ማለት፡ ምዕዶ ካብ ብጥብብን ብፍልጠትን ዝበልጽካ ብዛዕባ ክግበር ዘለዎ ሰብአዊን ሰነ እእምራዊ ዝመሀብ ሓሳባት እዩ።¹⁰³ ብተወላኺ ኹኣ፡ ምኽረ ማለት፡ ሰብ፡ ሓደ ነገር ንኺገብርን ንኺደገብርን እንታይን ከመይን ገደሩ ጽቡቕ ውጽኢት ንኺረከብን ካብ ክሳራን ጉድኡትን ንኺድሕን፡ ብፍልጠት ኩነ ብልምዲ ካብኡ ንላዕሊ ካብ ዝኹነ ሰብ ዝረከበ ሓሳባት ርእይቶ፤ ምዕዶ እዩ። እዚ ምዕዶ፡ ኣብ ሓቕን ፍቕርን ጽቡቕ ትምህርትን ናይ ተመዓዲ እተመርኮሰ ኪኸውን ይግባእ። ተመዓዲ ናብ መኻሪ ኪኸይድ እንከሎ፡ ኸኣ ክፉትን ዚቕበል ኣእምሮን ናይ ግድን ይህልዎ።

ብዙሕ ጊዜ፡ ሰባት ንምኽረ ኪኹዱ ኽለዉ፡ እተወድኡ እሞ ኽኣ እዚ ይሓይሽ ኢልካ ክትመኽርም ኣብ ዘይከኣል፡ ኣብ ዝሞተ ከተታት እየም ዝመጽኡኻ። እዚ፡ ኽኣ ልክዕ ከም ወረቐትካ ንኣማኻሪኻ ዘይኩነት፡ ፌርማ ንዝፍርም ሰብ እዝን እትን ገይረ ኣሎኹ እሞ እንኳ ፈርመሰይ ኢልካ ከም ምሀብ ክርኣ። እዚ ግና ክግበር ዘይግባእ እዩ። እንተ ኹነ ግን፡ ደንጉኻ ምኽረ ምስታት፡ ፈጸምካ ካብ ዘይምስታት ይበልጽ።

6.2. ስለምንታይ ምኽረ፤

“ኣብ ትሕቲ ጸሓይ ሓድሽ ነገር የለን። ሰብሊ እንሆ፡ እዚኣ ሓዳስ እያ ዚብላ ነገርዶ ሓላ እያ፤ ድሮ ቦቲ ቐድሞና ዝነበረ ዘመናት ዝነበረት እያ”¹⁰⁴ ከም ዝበሉ፡ ሓድሽ ነገር የለን። ሓዳር ከይገበርኪን ከይገበርኪን ዝሕሰፍ ዘሎ ብኣኽን ብኣኽን፡ ኣይተጀመረን። ብኸምኡ ኣቐዲሞም ዝሓለፉ ብቢልዮናት ዝቐጽሩ ሰባት ኣለዉ። ካብቶም ኣቐዲሞም ዝሓለፉ ሰባት ምኽረ፤ ምዕዶ፤ ሓሳባት፤ ምቕባል፤ ከምኡውን መጻሕፍቲ ምንባብ ካብ ብዙሕ ጌጋታትን ክሳራታትን ተግባራዊ ዘይውጽእ ሕማቕ ኣራኸበን ዮሴፍን። ምኽረ እንተ ዘይሓተትካ፡ ካልኣት ዝገበርዎ ጌጋ ናይ ምድጋም ተኸእሎታት ኣዝዩ ብዙሕ እዩ።

መጽሓፍ ቅዱስ፡ “ኣብቲ ምኽረ ዜብሉ ህቃጼታት ከንቲ ይኸውን፡ ኣብቲ መኽርቲ ዘበዝሕዎ ግና ይጸንዕ”¹⁰⁵ ከም ዝበሉ፡ ምኽረ ብምስታት ጽቡቕ ናይ ምርካብ ተኸእሎታት የብዝሕ።

እግዚአብሄር እእምሮ ሂቡና እሎ። ነቲ እእምሮና ብዝግበእ ከንጥቀመሉ ኣሎና። ንሱ ኹኣ፡ ልዕሊ እእምሮና ብዝኹነ፡ ወይ ድማ ብዘይንፈልጦ ነገር ካብ ንጉዳኡ ንዘፈልጥ ሰብ ምኽረ ብምስታት ብዓወት ምስሓፍ ይሓይሽ። ንኣብነት፡ ሰብ ፈትዮን ፈቓዱን ካብ ቃል ኣምላኽ ወጸኢ፡ ብእምነት ምስ ዘይትመሳሰል ከምርዖ እየ እንተብሉ፡ እግዚአብሄር ቃሉ ኣውጺኡ ግድፍ ኣይብልን እዩ። ሕልናኻን መንፈስኻን ኣይግባእን ካብላ ይኸእላ። ዘይስማዕ ድምጺ ስለ ዘለወን ግና ረጊጽካዮን ትኸይድ።

እግዚአብሄር፡ ሰብ ሕማቕ ኪገብር እንከሎ ግድፍ ዚብል ነደሩ እንተዝኸውን ንሓምላን ከምኡውን ምስ ዘይመቐርንቶም ምቕራን ዝመረዱ እመንጉቲ ግድፋ ምበሎም። ኣምላኹ፡ ቦቲ ዝመረጽካዮ ምኽረ ዘይብሉ ክትከይድ ከሎኹ፡ ምናልባት መሰናኸል ወይ ገላ ምልክታት የርእየካ ወይ ኹኣ ስቕ ኢሉ ይርእየካ። ደሓር፡ ቦቲ ዝመረጽካዮ መሰረት ሳዕቢት ትፃድድ። እንተኹነ ግን፡ ሰብ ፈትዮን ፈቓዱን ኣምላኽ ብዘይፈትዎ መገዲ እናኸደ፡ ቦቲ ዝገበሮ ነገርውን፡ ኣምላኹ፡ ስለምንታይ ምስ እዚ / እዛ ሰብ ንኸራኸብ ጌርካ፤ ኣብ ኢድ እዛ ሰብ እዚኣ ኣውዲቑካ፤ ብምባል ንኣምላኽ ነማርር። ኣምላኽ ዝገበረ የብሉን። ነዚ ኣመልኪቲ መጽሓፍ ቅዱስ፡ ሰብ ብዕሽነቲ መገዲ ይገላብጥ፡ ልቡ ግና ኣብ እግዚአብሄር ስለምንታይ እዚ ኩይት ኢሉ እዩ ዜንጸርጽር¹⁰⁶ ይብል።

ንጉስ ስለሞን ምስ ሞተ፡ ኣብ ክንድኡ ወዱ ሮብዓም ነጊሱ። ሮብዓም፡ ምኽረ ይልዩ ካብ እቶም ምስ ኣቦኡ ደው ዚብሉ ዝነበሩ ዓቢይቲ ከመይ ከም ዘመሓደር ምኽረ ሓትቲ። እቶም ብልምድን ብዕድሚን ካብኡ ዝበልጹ ሰባት “ይዚ ህዝቢ ሎሚ ጌልያ እንተ ኹንካዮ፡ እንተ ኣገልገልካዮም፡ ምላሽ ድማ እንተ ህብካዮም፡ ጽቡቕ ቃልውን እንተ ተዛረብካዮም፡ ኸዉ ንሳቶም ንሓዋሩ ገላዉ ኪኹኑኻ እየም” ኢሎም መኺርምዎ።¹⁰⁷ እንተኹነ ግን፡ ንጉስ ሮብዓም፡ ምስትውዓል ዘለዎ ምኽረ ዓቢይቲ

ሓዲጉ፡ ምኽረ ካብ ኢቶም ብሰለት ዘይብሎም መተፃብይቲ፡ ተቐቢሉ። ንህዝቢ እስራኤል ካብ ኣባኡ ብዝገደደ ብሕማቕ ከም ዚሕዞም ተዛሪቡን፡ ኣብ ግብረ ኣውላሉዎን።¹⁰⁸

እዚ ምስትውፃልን ጥበብን ዘይብሉ ምኽረ መዋናኢኡ ኮይኑ። ካብዚ ዝተባህሉ፡ ነኹሉ መኻሪን ምኽሪን ጽቡቕ ከም ዘይኮነ ንርጽኡ። ምኽረ ምስ ተቐብልና ዝጠቐመናን ከም ዘይጠቐመናን ፈሊጥናን መዘንናን ስጉምቲ ምውሳድ ናትና ሓፋናት እዩ። ተመሳሳሊ ንሓዳር ምስ ወሰንኩ እቕርቡኒ ንዝበልኩዎም ሰባት ምኽረ ሓቲተ። ገላ ካብቲ ዝረኽቡኩዎ ምኽሪታት፡ ጽቡቕ ሓሳብ ቀጽል፣ ንእኹቶ እንዲኻ እንታይ ሃዊኹካ፣ እዕሩኽ ከግንኩም ብሓደ ጽንሐ እሞ ደሓር ምስ ጠፃመኩም መርፃ ትገብሩ ዝብል ምዕዶ ተቐቢሉ፡ እቲ ጽቡቕ ዝበልናዮ ሓሳባት ተቐቢልና ኣብ ግብረ ኣውላልናዮ።

6.3. ምኽረ ካብ መን?

ምኽረ ከንረኩብ ዝግባእ ካብ ወለድና፡ ካብ ኣሕዋትናን ኣሓትናን ኣገልገልትናን፡ ብሓፈሽኡ ጽቡቕ ካብ ዝሓልዩልናን ሰባት እዩ። ገላ ጊዜ ኹኡ፡ ምኽረ ካብ ዘይንፈልጠምን ካብ ዘይንጽብዮምን ከንረኩብ ንኸእል። ምኽረ ሰሚዕና እንተ ገበርና፡ ሰናይ ንረኩብ። እንተ ዘይሰማዕና ኹኡ፡ ጽቡቕ ነገር ይተርፈና። ንእማን ንጉሳ ሰርያ፡ ካብ ኣተማረኽት ንል ምኽረ ተዋሂቡዎ። እቲ ምኽረ ኹኡ፡ ኣብ ዓዲ ጸሓቲ፡ ማለት እስራኤል ከይዱ ነብዪ ንኸርኢ እሞ ካብ ለምዶ ከነጽህ¹⁰⁹ ዝብል ነይሩ። ንእማን፡ ናብ ነብዪ ኤልሳእ፡ ናብ እስራኤል ምስ ከደ፤ ኤልሳእ፡

ናብኡ ልኡኽ ሰዲዱ ናብ ዮርዳኖስ ኪድ እሞ ሾብዓተ ሳዕ ተሓጸብ፡ እቲ ስጋኽ ድማ ጥዕዩ ይምለስካ ከትጸራውን ኢኽ ባሎ። ንእማን ግና ከጦርዩ ኹደ እሞ፡ እንሆ፡ እነሰ ብርግጽ ወጸኡ፡ ብስም እግዚአብሔር ኣምላኽ ተማህሉ፡ ነቲ ለምዶ ዘለዎ ስፍራ ብኢዱ ዳህሲሱ ዜሕውየኒ መሲሉ፤ ነይሩ። ካብ ዙሉ ማያት እስራኤልሉ፡ እቲ ርባታት ደማስቆ ኣሳናን ፈርዳርንዶ ግዳ ኣይበልጽን፤ ኣብኡ ተሓጸቢዶ ኣይምጸራኹን

በለ። ተናዲዱ ኹኡ ገጹ መለሱ ኹደ። ገላውኡ ግና ቅርብ ኢሎም፡ ኣቦዩ እዚ ነብዪ ጽንዕ ነገር እንተ ዘዛረበኩሉ፡ ኣይምገበርኩንዶ፤ ተሓጸብ እሞ ጽረ እንተ በለካ ግዳ ኹመይ ኢሎም ተዛረብዎ። ኹዑ ወረዱ ከም ዘረባ እቲ ናይ ኣምላኽ ሰብ፡ ኣብ ዮርዳኖስ ሾብዓተ ሳዕ ጠሓሉ፡ ስጋኡ ኹኡ ከም ንእኹቶ ቈልዓ ኹይኑ ተመልሶ ጸረዮውን።¹¹⁰

ካብዚ ኣቐዲመ እተባህሉ፡ ምኽረ፡ ካብ ዘይንጽብዮ ከመጽእ እንከሎ፡ ከንንዕቕ ከም ዘይብልና ንመሀር። ቀጽልና፡ ኣብ ምኽረ ከልተ ቆላሕታ ከግበረለን ዘለወን ነገራት ከንርኢ፡

➤ ምኽረ ተመኽርካ ማለት ናይ ግድን ክትቅበሎን ክትገብርን ኣሎካ ማለት ኣይከኑንን። ከምቲ ኣብ ቅዱስ ጽሑፍ “ንኹሉ ተፃዝብዎ ነቲ ሰናይ ግና ሓዝም”¹¹¹ ተባሂሉ ተጸሒፉ ዘሎ፡ ዝጠቐመካ እንተ ኹይኑ እቲ ምኽረ ትወስዶ፡ ዘይጠቐም እንተ ኹይኑ ኹኡ ትገድር። ንምሳሌ፡ እዚ ሰብ ትርኢቱ ክፋእ ስለ ዝኹነ ኣይትደልዱዮን ዝብል ምኽረ እንተ መጸኡ ምቕባሉ ኣድላዪ ኣይመስልን። እዚ ሰብ ብስራክ ደኣ እዩ ኣብዚ ዘሎ እምበር ሰበይትን ቈልዑን ኣለዉዎ፡ ከምኡውን ቅድሚ ሕጂ ምስ ስለስተ ሰብኡት ከምኡውን እንስቲ ሓዳር ድሕረ ምግባር ተፋተሓ(ሉ) ዚብል ምኽሪን ሓበሬታን እንተ መጸኡ፡ ዝና ኹሎ ሓቅነቲ መርማርካ ኣድላዪ ስጉምቲ ምውሳድ ካብ ገደጋ የድሕን።

➤ ገላ ሰብ ንሽመ ንምኽረ ይመጽኡ። ንስኽ ኹኡ እቲ ዘድሊ ዙሉ ጽቡቕን ሕማቕን ወገኑ ግልጽ ኣቢልካ ትነግብር። እንተ ኹነ ግን ጠቓሚ ምኽርኽ ገዲፉ እታ ናቲ ሓሳብ እዩ ዚገብር። እዚ ምስ ዝኸውን መኻሪ ኪሓርቕ ኣይግባእን። መኻሪ ኣማራጺታት ምህብ እምበር ኣብ ከንዲ ተመኽረ ኪመርጽ ኣይተጸውዐን። ተወስኹቲ ምኽረ ካብ መን ትብል ዝምልሳ ቃላት ዝስዕብ ንርኡ፡

- ✓ ስለኽኽ ካብ ዝሓለ።
- ✓ ካብ ኣምላኽን ቃሉን።
- ✓ ቅንኣት መንፈስ ካብ ዘይረእዮ ሰብ።

- ✓ ዕዉት ህይወት ካብ ዘለዎምን ካብ ዝሓለፉን።
- ✓ ካብ ጌጋ ካብ እተመለሱን፡ ንኣምላኹ ባህ ብዘብል መገዲ ይኹዱ ካብ ዘለዉን።
- ✓ ካብ ወለዲ።
- ✓ ካብ ኣግልገልቲ።
- ✓ ብሓፈሻኡ ኣብ ትሕቲ ጽላሎም ካብ ዘሎኹ ሰባት፡ መዕበይቶኹን መራሕቶኹን።

ገለ ሰባት ኣብ ትሕቲኹ፣ ኣብ ቤትካ፣ ኣብ ቤተ ክርስቲያን ብሓፈሹኡ ቀረባእን ጽቡቕ ትሓልዮለንን ክነሰኹ፡ ካልእ ሰብ ምስ ረኽብ፡ ልክዕ ከም ደላኢኡን ጥንጥን ኣቢልናኹ ህልም ይብላ። ንሰኻ ከምኡውን ንሰኹ፡ ስለምንታይ ካባኹ ከም ዝረሓቐት እንተ ሓተትካ፡ ገጽካ ጸዋዋክልይ ወይ ካልእ ይኸውን ትብሎ ምኽንያት ትህበካ። ንሰኹ/ንሰኻ ገጽካ ዝጸወግክ ምናልባት ብኻልእ ስለ ዝተበደልካ ወይ ስለ ዝሓመምካ ክኸውን ይኽእል። “ኣብ ጥጅ ትኪ ዘሎ ዓይኒ ኣይተብኪ” ዝበህል ኣዘራርባ ከም ዘሎ፡ ካልእ ምኽንያታት፡ ማለት ምስ ወዲ ንኸትዘውር ካባኹ ኣርሒቂዋ ክነሰ፡ ንዓኽ ተልግቦልካ። ብኸምዚ፡ ኣብ ክንዲ ጽቡቕ ዝገበርካን ዝመኽርካን፡ ሕማቕ ትፍደ። “ኣብ ክንዲ ዘኽለስኩ ኢይይ ተንኸስኩ” ዚብል ይበጽሓት።

ካብቶም ኣብ ትሕቲእም ዘሎኹ፡ መኽርትኻ ዝኹት ሰባት፡ ኹልካ ክፋኣት እንተ ኹት፡ ንሓዳር ክትወጽእን ክትወጽእን ከሎኹ፡ ብዝተኻእለ መጠን ተመሪቕካን ተባሪኽካን ብግዑድ እምበር ብሕብእ ሕብእን ካልእ ምኽንያታትን ክትፍለ ኣይግባእን። ሰላማዊት ትበህል ንል፡ ብዲግሪ ተመሪቕኪ፣ ጽቡቕ ስራሕ ሓዝኪ፣ ብጽሕቲ ዓባይ ክነሰኹ፡ ስለምንታይ ናትኪ ቤት ዘይገበርኪ ተባሂላ ተሓቲታ። ንላ ኹል፡ “ንዓይን ንሓፍተይን፡ ኣትንይ፡ ትምህርቲ ከይወጽእክንን ሓዳር ከይገበርክንን ካብ ዝዛይ ኣይትወጽእን ኢኹን ስለ ዝበለትና እዩ” ብምባል መለሳ። ኣብ ከምዚ ዓይነት ዠንታት ብፍላይ መንእሰያት፡ ካብ ቤቶምን ቤተሰባምን ብቐዕ ምኽንያት እንተ ዘይህልዩ፡ ቤት ናቶም ክፈልዩ (ብህል ፈረንጂ እኳ ይደግፍ) ጽቡቕ ኣይኮነን። ምኽንያቱ፡ ቤት እንተ ተፈልዩ፡ ብቐለሉ ክትፍተኒን ኣብ ኢድ ግብረ ስጋ ዓመጽቲ (sexual predator) ክትወድቁን ይከኣል፡

ሰባት ምላኺ እንተህልዮም ግና፡ ነቶም ምላኺ ዘለዉ ክትብሉ ካብ ሕማቕ ነገራት ትቐጠቢ፡ ዐመጽቲ ድማ ሰብ ኣለዎ ኢሎም ኪደፍሩኺ ኣይከኣልን።

6.4. ካብ ተኻሉ ምጥንቃቕ

ኣታ ብዓልቲ ሕማቕ ግብረ፡ ከምኡውን እቲ ብዓል ሕማቕ ግብረ፡ ምኽረ ክትረክብን ክትረኽቢን ኣይደልዩን እዮም። ከምቲ ጉይታ የሰሰ፡ “ካብ ነቢያት ሓዕት ተጠንቀቑ፡ ብውሽጠም ዚምንጥሉ ተኻሉ ኹሎምሲ፡ ክዳን ኣባጊዕ ተኽዲኛም እዮም ዝመጹኹም”¹¹² ዝበለ፡ እቲ ብዓል ሕማቕ ግብረ መስኪን ተመሲሉ እዩ ዝመጽእ። ተኽላ መሲሉ እንተ መጸኢ፡ ከም እትህድም ወይ ገለ መውጽኢ ከም እትኣልም ስለ ዚፈልጥ፡ ብዝተኻእለ መጠን ሰላሕ ኢሉ እዩ ዘሰሕት። መስተውዓሊ ሰብ ግና፡ እቲ ተኹላ፡ ኣብ ኢዱ እንከሎኺ ከ፡ ኣብ ኢዱ ከይኣቶኺ፡ ናይ ተኹላ ባህርይ በጪቕ ዝብል ክርኢ ኹል፡ ከም ናይ ሓደጋ ምልክት መጠንቀቕታ መብራህቲ ስለ ዝኹን ይጥንቀቑ። ሕማቕ ምልክት ምስ ትርኢ ነፍሰኻ ተድሕነሉ መዋጽኢ ምድላይ ናይ ግድን እዩ። ናይ ተኹላ ባህርይ ኣብ ዝረእኹሉ ጊዜ፡ ብቐልጠፍ ናይ ምፍላይ ስጉምቲ እንተ ዘይተወሲዱ፡ እቲ ተኹላ ኣብሒቲ መታን ኪበልዓኪ ካብ ሰባት ንጽል ክብልኪ (ክተብልካ) ናይ ግድን እዩ። ኣብ ከምዚ ዓይነት ዠንታት፡ እቲ ተኹላ ግብሩ መታን ከይቐላዕ ብዝተኻእለ መጠን ካብ ሰባት ምኽረ ከም ዘይትረኽቢ ይዕዝመኪን የፍዝዘኪን። ገለ ካብቲ ዝጥቀመሉ ቃላት፡

- ኣብ መንጎይን ኣብ መንጎኺን ፍቕረ ካብ ህለው፡ ዋላ ሓዶ ሰብ ኣብ መንጎና ኪኣቱ የብሉን።
- ሓበሻ ቀንኣት ስለ ዝኹት ብዛዕባ ርክብና ንዋላ ሓዶ ኣይንገር። ናይ መርዓ ዕድመ፡ ካርድ ምስ ገበርና ኽው ንሰባት ከነገርሞም ኢና።
- ሰባት፡ ብዝገበርኩዎ ጽቡቕ ነገራት ስለ ዘፈፉትዉኒ፡ ብዛዕባይ እዞን እትን እንተብሉ ኣይትእመንዮም።
- ገለ ጊዜ ኹል፡ እቲ ናቱ ሕማቕ ነገር ከም ናትኪ ገደሩ ይዛረብኪ። ንምሳሌ፡ ንሱ ቁልው ኣለዉዎ ክነሰ፡ ንሰኹ

- ውሉድ ከም ዘይብልኪ እናፈለጠ፡ ገለ ሰባት ቁልዑ ኣለዉዎ ኪብሉ ስሚዒ ይብል።
- መነብብርን ስራሕን ካብ ብዛዕባና ጽቡቕ ዘይሓልዩ፡ ርሒቕና ኢና ንገብር፡ ዝብል ቃላት ይዝረብ።

ሽዑ፡ እተዓዘመትን እተዓዘመን ሽኡ፡ ሓቂ መስለሉዎ(ዋ) ካብ ጽቡቕ ዚሓልዩ ወለዲ፣ ቤተሰብ፣ ኣዕሩዝን ኣገልገልትን ርክበም ኣቋረጸም ይጠፍኡ። ከም ገለ ረኺብኩም እንታይ ደኣ ጠፈኝካ(ኪ) እንተ ባልኩም፡ ካብ ሓበጻ ክርስቕ ስለ ዝደለኹ፣የ ዚብል መልሲ ትሰምዑ።

ልኡላ፡ ሃይለ ዚበህል ተወጋጫ፡ (ካብ ወጻኢ ዝመጸ) ረኺባ። ሰቢይቲ ክትኮሮ ፈረመ- ንኸምጽኡ ናብቲ ዘላቶ ዓዲ ከይዱ። ኣብቲ ዝነበረቶ ዓዲ ኤምባሲ ንቃላ መሕትት ከም ትኸይድ ምስ ነገረቶ፡ “ኣብ ኤምባሲ ቅድሚ ሕጂ ተመርዕዩ ነይሩ” ኢሎም እንተ ሓተቱኪ መታን ከቀላጥፋልኪ እወ ባልዮም ዝብል ምልክት ሓደጋ እናነገረ፡ ከምቲ ዝተባህለቶ ኢላ። እቲ ጉዳይ ተፈጽመ፡ ናብቲ ሰብኣያ ዘለዎ ዓዲ ምስ ከደት፡ ኣብ ገዛ ዓጽዩ ምስ ሰብ ምርኽብ ከለኡዎ። ደሓር ጽንሕ እንተ ባለት ሃይላ፡ ቅድሚኣ ኣንስቲ ዝፈትሐን ቁልዑ ዘለዉዎን ኩይኑ ተረኺቡ። ንሳ ሽኡ ከምተን ካልኣት ግደ በጽሖዎ፡ ተፈላልያ። ካብዚ፡ ምልክት ሓደጋ ዝሕብር ቃላት ክርኣ እንከሎ፡ እንታይ ማለት እዩ ኢልካ ምምርማርን ምኽረ ምሕታትን ኣድላዩ እዩ። እቲ ሕማቕ ነገር ግን፡ ብዙሕ ሰብ ምኽረ ዚሓትት፡ ኣብ ዝሞተን እተወድኡን፡ ገለኡ ቅድሚ ሓዳር ጥንሲን ኤችኣይቪ ኤይድስን ምስ ተረኽቦ ምኻኑ እዩ።

ዝኹን ኩይኑ፡ እቶም ብኸፋኝ እተኣሰሩ፡ እቲ ንመርዓ ዝምልከት ኩሉ ነገር ምስ ተውድኡ፡ ወረቐት ዕድመ ክህቡኻ ምስ መጽ እዩ ብዛዕባ እቲ (እታ) መጽምድቲ ንመጀመርታ ጊዜ ዚዝረብ። ሓንቲ ብኸምዚ ዓይነት ዝተዓዘመትን ምስትውዓላ ዝጨፈነትን፡ ስለምንታይ ኣቐዲምኪ ንሰባት ብዛዕባኡ ዘይትነግሪ፤ ምስ ተባህለት፡ ሰባት ብዛዕባ ነባሪ ኣይከውንን ዝብልዎ ርክብ መመሊሶም ኪሓትኒ ኣይደለኹን። ስለዚ፡ ኩሉ ከሓብ ዝውድኡ ንሰብ ክይነገርኩ ንኸጸንሕ ወሲኑ¹¹³ ብምባል መሊሶ። ኣቐዲማ

ምኽረ ብዘይምሕታታ፡ እቲ ሰብ ጥዑይ ብዘይምንባሩ ድማ ተጐዲኦ። ዝኹን ኩይኑ፡ እቲ ናይ መርዓ ነገር ብምስጢር ተታሒዞ ይጸንሕዶ፡ ኣብ ደገ ኣብ ዝወጽኡሉ እዋን ቤተ ሰብ ብዛዕባ እቲ(እታ) ሰብ፡ ብፍላይ ጽቡቕ ምስ ዘይዛረቡ ቀኒኦኩም ኢኹም ከምዚ ትብሉ ዘለኹም ብምባል፡ ዝገደደ ካብ ቤተሰብ ይርስቁ።

እዚ (እዛ) ተኹላ ምስጢርም ከም ዝቐላፅ እንተ ፈለጠም፡ እታ በጊዕ ከይተምልጥን እቲ በጊዕ ከምልጥን፡ ዝገበሩ ጌይሮም ጥንሲ ከም ዝርከብ ይገብሩ። ጥንሲ ምስ ተረኺበን ኣብ ኢዶም ምስ ኣእተዉኺን ክቆጸጽሩዎ ስለ ዘይክእሉ እቲ ናይ ተኹላ ባህርይ ምሉእ ብምሉእ ይቐላፅ። ናቢይ እሞ ከተብሊ፤ ኣብ ሕማቕ ከም ዘሎኹ(ኺ) ፈለጥኪ በቶም ሰናይኪ ዝደልዩ ቤተሰብ ኣብ ሕማቕ ወዲቓ ተባሂልኪ ከይትሰሓቲ ሰንኺ ነኺሰኪ ተጽሚምኪ ትገብረ። ኣብ መወዳእታ፡ እታ ዝኸሰክላ ሰንኺ ጥራይ ዘይኮኑ፡ ህይወትኪውን ትሰኣኒ።

6.5. ኪበልዕዎ ዝደለዩ ኣባገ-ምባሕ

ምኽረ ከይሓተትካ ኣብ ሕማቕ ምውዳቕ ኣብ ብዙሓት ጽኑዓት ዝመስሉ ስመንቲውን የጋጥም እዩ። ከመይ ዝበላ ንኣምላኽ ዝኸብራ ዝነበራን ኣምላኽ ዝጥቀመላን ዝነበረ፡ ካብ ፈጣሪ፣ ካብ ቤተሰብ፣ ካብ ኣገልገልትን ካብ መንፈሳውያን ወገናትን ገለ ምኽረ ከይሓተታ ሓቂ ብዚመስል ፍቕሪ ተታሒዘን ተዓዚመንን እቲ ስሩዕ ኣገልግሎታት ቤተ ክርስትያን ከይተኻፈላ ስሙን፣ ክልተ ስሙን፣ ኣዋርሕ፣ ዝኣክል ይገብረ። ተሌፎን እንተ ደዋልካለን ኣየልዕላን። መልእኹቲ እንተ ገደፍካ ሽኡ፡ ተቐቢለን መልሲ ኣይህባኻን። ኣብ ቤተን እንተ ከድካ ሽኡ ወይ ቤት ስለ ዝቐይራ ወይ ብኸልኦ ምኽንያት ከም ዘይረኽባኻ ይኹና። ከም ገለ ኢልካ ረኺብካ እንታይ ኬንኪ ደኣ ጠፈኢኪ፤ ምስ ትብለን፡ ብክልኦ ሰብ ኣለቢበን ብእገለ ምኽንያት እዩ ጠፈኡ ይብላ። ሽዑ ኣላኺዓ ሰይጣን፡ እገሊት ብእገለ ምኽንያት እያ ጠፈኡ ተባሂሉ ከም ዚዝረብ ይገብር። ኣብታ ቤተ ክርስትያን ድማ (ብፍላይ ንኣሸቶ እንተ ኹይና) ምክፍፋል የምጽኦ።

እዚ ከምዚ ኢሉ ኹሎ፡ “ዝበልፅዎ ዝደለዩ አባታታታታታ ነግረ ይብልዎ” ዝብሃል እዚረርባ ከም ዘሎ፡ ናብቲ አገልጋሊ መጻእ፡ ጽባሕ ንግሆ ከምርያ ስለ ዝደሊ አመርፅወዒ ትብሎ። እቲ አገልጋሊ ኹእ እቲ ስርዓት ናይ ቤተ ክርስቲያን ትፈልጠዮ ኢኹ። ከመይ ዝበለ ሰብ ኢኹ ረኺብኪ እማኒ ድዩ እንተ ተባህለት፡ ገለ ካብ ዝሰፊባ መልሲታት ትህብ፡

- ✓ ክርስትያን እዩ አብ ካልእ ቤተ ክርስትያን እዩ ዚኸይድ። አብዚውን ሓደ ሰንበት መጻኡ ነይሩስ ሰባት ጽቡቕ ገደርም አይተቐበልዎን፤ ድሕሪ ሕጂ አብዚ ኢይመጽእን እዩ ኢሉ።
- ✓ እምነተይ አይቃወምን እዩ።
- ✓ መግቢ፡ በስመ አብ ኢሉ እዩ ዝበለፅ።
- ✓ ምሳይ ዚኸይድ ዓይነት ሰብ እዩ።
- ✓ ወዲ ዓድና እዩ።
- ✓ ብዙሕ ነገራት ንኸገብር ይልግዘኒ እዩ፡ ዝብል ምኽንያታት ይመሀብ።

እዞን ተጠቂሰን ዘለዎ ጽቡቃት ነጥባታት እየን። ግን፡

ተቐባልነትን ካብ ሰብ ንሰብ፡ ከምኡውን ካብ ቤተ ክርስትያን ንቤተ ክርስትያን ይፈላሰ። እቲ አገልጋሊ ነቲ ምኽረ ፈጣሪ ዘይብሉ፡ ንል አምላኽ ክትገብር ዘይግባእ ግብረ ጸልማት ከም ዘይሓብር ምስ ዚዛረብ፡ ዘሎን ዘየለን ጸርፊ ይሰክም። ነዊሕ ከይጸንሑ እታ ሓብቲ እቲ ዠሉ ካብ ሰሩፅ እኹባታት ቤተ ክርስትያን መጥፍኢ እን፡ ጸርጸር መበሊእን ምስ ዘይግቡእ ሰብ ርኽብ ብምግባራ፡ ከም ዝኹን ይቕላፅ። እዚ ተባሂሉ ዘሎ፡ አብ ደቂ አንስትዮ ከም ዚጋጥም፡ አብ ደቂ ተባፅታዮውን የጋጥም እዩ።

6.6. ዘይወጽእ ጣዕሳ

ትብርህ ትበህል፡ ንዝምርዓዎ፡ ሕጂ መርዓ ከይገበርና ብሓንሳብ እንተ ንበርና፡ ደሓር ጊዜ ንንዝብ ምስ ረኽብና እንተ ተመርዓና እንታይ ሕማቕ አለዎ፤ ኢላ ሓቲታ። ከምዚ ዝበለ ዘረብ፡

ዘይግባእ እዩ። ንንዝብ ስለ ዘይብልና ኢልካ ከምኡ ካብ ምግባር፡ ንንዝብ ከወጸእካ ፍልጠልና ኢልካ መርዓ ምግባር ይበልጽ። ወይ ብታህዋኽ ወይ ብካልእ ቅቡል ብዘይኩን ምኽንያታት መርዓ እንተ ዘይገበርኩ፡ ምሉእ ዕድሜኹ(ኹ) ክትጠዓስ ኢኹ ትነብር።

ንመርዓን ንርክብን እተሃወኽ ሰብ፡ አብቲ ዚህወኽሉ እዋን ጽቡቕን ሕማቕን ንምፍላዎ እኸጋሪ ስለ ዝኹን፡ ነሱ ጽቡቕ እዩ ዚመስሎ። ናይ ታህዋኽ ጊዜ ምስ ሓሰፊ ግና፡ ቦቲ ዝገበር ታህዋኽ ይጠዓስ። አብ ጣዕሳን እንጸርጽዮት ዝተመርኩስ ሓደር፡ መወዳእታኡ ፍትሕ እዩ ዘምጽእ።

ብፍላይ ደቂ (ከተማ) ዝኹና ደቂ አንስትዮ ሺሎ ተኸዲነን እንተ ዘይተመርዓዎ ካብአተን ዘይሕሻ ሺሎ ተኸዲነን ከምርዓዎ ከርእያ እንከለዎ፡ ብሓሳብ ሰኺረን ደገኢን እኳ ሕገሰ ይምስል እምበር፡ ውሽጠን ሕገሰ አይከውንን። ብኸምኡ ከይሓሰፋ አንስቲ ስለ ዝኹና ዘይወጽእ ቅንኢን ጣዕሳን ይረእየን። “ዓንጾ፡ ዓንጾ ንማዕጽ” ዝበህል እዚረርባ ከም ዘሎ፡ ሕርቃሃን ወይ አብ ሰብ ወይ ኹእ አብ ነገር የውርዳእ።

ሰባት እንተ ወሓደ፡ ብዙሕ ወጻኢ ብዘይብሉ፡ ጽቡቕ (ክዳን/ሺሎ) ተኸርዮም ብዘይ ገለ ወጻኢ አብ ቤተ ክርስትያን፤ ማዘጋጃቤት፤ ብህሉ ከምርዓዉ ምኽረ ምህብ ጽቡቕ እዩ። ምኽንያቱ፡ ብፍላይ ወዲ ተባፅታይ፡ ሰባይቲ ከይጠዓመ ከሎ፡ ቕም፡ ነገር ሓዳር ዚደሊ ሕጽይቲ ንዝበለቶ ሕራይ እዩ ዚብል። ሰባይቲ እንተ ጥዒመ ግና እቲ ካብ ሰባይቲ ዚደልዮ ስለ ዝረኽብ፡ ናፍቕት መርዓ ከዝሕትልን ከደናጉን ከይምርፆውን ይኸኣል። እተን ንፋዓትን ዘይታሰላን አንስቲ ርኽብ ስጋ ቅደሚ ምድማር፡ ቃል የእትዋኹ። ቦቲ ዝአቶኹ ቃል ደማ ከምትኸይድ ይገብራ። እተን ሰብአይ ዝሓረመን ወይ ሓቂ ዝመሰለንን ቃል ምእታው ምሕታት ዘፍርሐን፡ ብዘይ ቃል ምትእትታው መካብብር ይጅምራ። መርዓ እባ ንግበር ምስ ዝብሉ ሎሚ ዘመን አይተዳሎኹን ንዓመታ ዝብል ምልሲ እናሰምዓ ካብ ዓመት ንዓመት ይሰግራ። አብ መወዳእታኡ ኹእ ብዝኹነን ብዘይኩነን ምኽንያት እቲ መርዓን እቲ ዝካበረ ምሕዝቱን ይተርፍ።

ልክዕ እዩ፡ ኩሉ ሰብ ኣይገብርን፡ እምበር፡ ግብረ ስጋ ርክብ ድሕሪ መርዓ ኪግበር ይግባእ። ንመርዓ ገንዘብ ክሳብ ነዋህልል ሐቢርና ንጽናሕ ዝብል ኣዘራርባ ከህሉ ይኸእል። ኣብ ከምዚ ዓይነት ዙኑት፡ ብፍላይ እቶም ንዓመታት ሐቢርም ዝነበሩ፡ ኣብ ውሽጢ ክልተ ዓመታት እንተ ዘይተመርዓዉ፡ ንኺመራዓዉ ኣይደልዩን እየም ዚብል ኣዘራርባ እሉ። እቶም ንልዕለ ዓስርተ ዓመታት ሐቢርም ዝነበሩ፡ ናይ ግድን ናይ መርዓ መደባት ነይሩዎም። ከይተፈለጠም ግና ክሳብ ዕስራ ዓመታት ዝኸውን ምስ ጸንሑ ይፈላለዩ።

ንፍቕሪ፡ ለጊድ ተመርዓና ኢሉ ፈሪመ ወሲዱ። ድሕሪኡ፡ ቁልዑውን ወሊዶም። ፍቕሪ፡ ኩሉ ጊዜ “ኣነ መርዓ ከይገበርኩ ሰበይቲ ኹይነ” ብምግል ብጣዕላ ደጋጊማ ንለጊድ መከራ ክተጽግብ ትሰማዕ። እዚ፡ ፍቕሪ ከይተመርዓኹ ሰበይቲ ኹይነ ትብሎ፡ ሼሎ ተኸዲና ስለ ዘይተመርዓወት እዩ። ሼሎ ምኽዳን ብፍላይ ንደቂ ኣንስትዮ ዓብዪ ነገር እዩ።

ተመሳሳሊ ኹእ፡ ኣብ ቀረባ፡ ብዛዕባ ሓደ ቤተሰብ ንልዕለ ዓስርተ ዓመታት መርዓ ከይገበሩ፡ ተፈራሪሞም ብሓደ ተቐማጦም ቁልዑ ክሳብ ምውላድ በጽሓም። እታ ሰበይቲ ዝቐርቡዋ ዘበሉ፡ ሼሎ ከይተኸደንኩ ከመውት እናበለት ተንጸርጽር። ዘለዋ ናይ ሼሎ ምኽዳን ናፍቕቕት ንኸተውጽኦ፡ ረኣይቲ ክንድዚ ዚእክል ወጸኢ እንታይ ኣድለዩ ክሳብ ዚብል ብሼሎ ተመርዕዮም።

ኣብ ውትህድርና (ተጋድሎ) እተዋሰቡ፡ ከምቲ ናይ ሰብ ክተማ ንደሮም ንኺዋሰቡ ዕድል ኣይረኸቡን። በቲ ውትሃደራዊ ሕጊ ዝገበርዎ መውሰዩ ቅቡል እዩ። ህይወቶም ዚእክል እኳ ወፍዮም ዝነበሩ፤ ዝጠዓሱሉ ነገር ከህሉ ኣይግባእን። ጊዜን ቦታን ፈቓዶ፡ ሰብ፡ በቲ ልመድ መገዲ እንተ ዘይተመርዓዉ፡ ኩሉ ጊዜ ብዘይወጽእ ጣዕሳ እዩ ዚነብር። ደቆም፡ እንታይ እዩ ናይ መርዓ ስእሊ ዘይብልኩም ኢሎም ምስ ዚሓቱ ግቡእ መልሲ ምህብ ናይ ምኽድ ተኸእሎታት ብዙሕ ይኸውን። እሞ፡ እንታይ ድግባእ። ብተወሳኺ፡ እቶም ውሉድ፡ በቲ ናይ ወለዲ ዓይነት ናይ ምኽድ ተኸእሎታት ብዙሕ ይኸውን። ብዘይ ሓዳር ሐቢርም ዝነበሩ ሕማቕ ኣለዎ ዚብል ኣይሰእንን። ብዘይ ሓዳር ሐቢርም ዝነበረ ሰባት፡ እቲ ዝገበርዎ ደጊሞም ካልኣት ሰባት ንኺደገብሩ ምኽረ

ከህቡ ይረኣዩ። ብተወሳኺ ኹእ፡ ምኽረ ናይ ምህብ ናይ ሞራል ብቕዓት ኣይህልወክን። እንተኹነ ግን ንውሉድካ ኩነ ንካልኣ ሰብ፡ “ኣነ ተጋግዶ፡ ንሰኻትኩም ኹእ ከይትግግዩ” ኢልካ ምኽረ ምህብ ግን ይከእል እዩ። ተወሰኹቲ ካብ ዘይወጽእ ጣዕላ ዘድሕና ምኽርታት፡

- እቲ ሰብ ከም ኣዳምን ሂዋንን ብሓንጉ መዓልቲ ጥብ ዝበለ ኣይከኣንን። ስለዚ፡ መን ከም ዝኹነን ክበይ ከም ዝመጸን ንዕኡ ኩነ ንዓኣ ናይ ቀረባ ሰብ ምሕታት። ነቲ እተዋህበ መልሲ ምስ ካልኣት እመናት ቀረባኺ(ኻ) ዝበህሉ ሰባት ምዝርራብ። እቶም ቀረባ ናይ እቲ ሰብ ኩነ ናይታ ሰብ፡ ብዙሕ ዝፈልጠ ዮብላይን እንተ ኢሎም፡ ገለ ዝተሓብኡ ክህሉ ይኸእል።
- ንቢተሰብካ፣ ቀረባ ኣዕሩኹትኻ፣ ኣገልጋልትኻ ብዛዕባ እቲ ዘሎ ሓፈሻዊ ነገር ምኽረ ምሕታት። እዚ ሰብ፡ ብዓል ሓዳር እዩ። ኣብዚ ተፈናቂሉ እዩ ዘሎ እምበር፡ 11 ቁልዑን ሰበይትን እለዉዎ ዚብል ምኽረ እንተ መጽኡ፡ ሓቕነት እቲ ምኽረ ምምርማር ኣድሓዪ እዩ።
- ብዛዕባ እቲ እተጀመረ ናይ ሓዳር መደብ ንሰብ ኣይንንገር፡ ምስጢር ንግበሮ ዚብል ጥዕይ ኣይከኣንን።
- ምስ ቤተሰቡ ክፋልጠኪን ክተፋልጢዮን ዘድፈቲ፡ ቅጉዕ ኣይከኣንን።

ብሓፈሻኡ፡ ምኽረ ምሕታት ናይ ጥበብ እምበር ናይ ድኻም ምልክት ኣይከኣንን። ስለዚ፡ ካብ ጽቡቕካ ዚሓልዩ ምኽረ ምሕታት፡ ካብ ተጣዒሰካ ዘይትወጽእ ማእሰርቲ ዮድሕን እዩ እሞ፡ ንጠቀም። እዋን ደሓን ከሎ ሰናይካ ካብ ዝደልዩ ሰባት ምኽረ እንተ ዘይሓተትካ፡ ክትምለሱሉ ኣብ ዘይትኸእል ኩነት ምስ በጸሕካን ምዕራፍ ምስ ተዓጽወን ምኽረ ክትሓትት ኢኻ። እቶም ገና ከሎ ምኽረ ዘይሓተቱ ኩሉ ነገር ምስ ተወድኡን ምስ ተባላሽወን ምኽረ ይሓቱ። እንታይ እሞ ክግበር፤ “ዝፈለሰ ኣይሕፈሱ፡ ዝተዘርበ ቃል ኣይምለሰ” ይኸውን።

7

ምስ ዘይወዲ (ንል) ዓድኻ ምውሳብ

"There is neither Jew nor Greek, slave nor free, male nor female, for you are all one in Christ Jesus" 114

ውሳብ፡ ምስ ንል ዓድኻ ኩነ፡ ካብ ዓድኻ ወጸኢ. ኣብ ቅድሚኡ ኣምላኽ ቅዱስን ቅቡል እዩ። ኣብ ቅድሚኡ ኣምላኽ ነሉ ሰብ ካብ ኣብ ኣይ ዓሌት፡ ዘርኢ ኣዳም እዩ። ስለዚ ድማ እዩ ነሉ ሰብ፡ ብኣይ መገዲ ዚፍጠር፡ ኣብ ማሕጸን ድማ ከምቲ ንቡር ነሉ ሰብ ትኸዓተ ኣዋርሕ እኮበሊ ጸኒሑ ይውሰድ። እዚ ንርእዮ ምፍልላያት ብሰብ ኣተፈጥረ እዩ። ከብድኑማን፡ ኣብ ኣዳር ኩነ፡ ኣብ ማሕበራዊን መንፈሳዊን ህይወት ጽልዋ ከምጽእ ይርእ።

ገለ ሰባት፡ ንሕና እንተ ተፋቂርና፡ እተፈለለዩ ዓሌት ምኽንያ ካልእ ሰብ ኣብ መንገና ዘእትዎ ዮብሉን ይብሉ። እዚ ግን ገይጋ እዩ። ምኽንያቱ፡ ሰብ ምስታ ዚምርዓዎ ጥራይ ዘይከሰስ ምስ ኣምላኽን ህዝብን ናይታ ዚምርዓዎ ኽእ ቃል ከም ዝኣቱ ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ። ቅድሚኡ ኣዳር ምግባር፡ ማለት ብፍቕሪ ኣብ ዝዋቕካሉ እዋን፡ ከምቲ ካብ መገዱ ወጸኢ፡ የማን - ጸጋም ርእዩ ከይሰንብድ መኽልከሊ ኣብ ጐኒ ዓይኑ ዝግበረሉ ፈረስ፡ ኣእምሮኻን ኣዲንትኻን ናብ ኣንቲ ጥራይ እየን ዝርእያ። እዚ ዚኸውን ኽእ፡ ነና ከይጀመርኩዮ፡ እቲ ነገር ቅኑዕ እዩ ኢልካ ስለ ትድምድሞ እዩ። ኣዳር ምስ ተገብረ ግና፡ ቡቲ ትርእዮን ካብ ነሉ ሰብ ዝመጽእ ብፍላይ ንብህልን እምነትን ከምኡውን ንዓሌትካን ዘርእኻን ዝትንከፍ ሕማቕ ዘረባ ዝሓዘ ማዕበላት ምስ ጸፍዓኩ እዚ ዝገበርኩም ጌጋ እዩ፡ ከሓሰበሉ ነይሩኒ ትብል። ሰባት ዝርእዩምን ዝመዝንምን ክትርኢን ክትመዝንን ብዘይ ምኽኣል እዩ “ፍቕሪ ዕዉር እዩ” ዝብህል።

መውሰብ፡ ብኣፈሻኡ ክልተ ዓይነት እሎ፡

- > Endogamous (ኢንዶጋሞስ) - ካብ ናትካ ዓሌት፣ ቤተ ሰብ፣ ባህሊ፣ ሃገርካ ምውሳብ።
- > Exogamous (ኤክዕጋሞስ) - ካብ ዓሌትካ፣ ቤተ ሰብካ፣ ካብ ባህልኻ፣ ካብ ሃገርካ ወጸኢ ምውሳብ።

ምስ ዘይወዲ ዓድኺ ምውሳብ ብእንገለጽ ኢንተርሚሬጅ (intermarriage) ወይ ክርስካልቸራል ሚሬጅ (crosscultural marriage) ኪባህል ከሎ፡ ብትግርኛ፡ ዝመሳሰለ ቃላት ከም ምድቓልን ምትሕንፋጽን ዝባህል ክንጥቀም ይከኣል። ሰብ ተዳቂሉ/ተሓናፊዱ ዝባህል ካብ ናቱ ዓሌት፣ ቤተ ሰብ፣ ባህሊ፣ ሃገር ኣደ ምስ ዘይከሰን ብኤጋዊ መገዲ ምስ ዝዋሰብ እዩ። ኣደ ምድቓል / ምትሕንፋጽ ካብ ካልእ ኣዝዩ ከቕርብ ወይ ኪርከቕ ይኽእል። ዝስዕብ ምሳሌ ንመልከት፣ መጀመርያ ቤተሰብ - ዓሌት - ዓዲ - ቋንቋ - ክባቢ - ባህሊ - ሃይማኖት - ምምሕዳር - ወረዳ - ኣውራጃ - ክፍለ ሃገር - ሃገር - እህጉር። እዚ ቅርብን ርክብትን ምትሕንፋጽ የመልክት።

7.1. ምትሕንፋጽ ቅኑዕ ድዩ ኣይከሰንን፤

ምትሕንፋጽ ቅኑዕ ምኽንያን ዘይምኽንያን እቲ ፈጻሚ ሰብ እዩ ወሳኒ። እንተኾነ ግን፡ ሕብረተሰብን ቤተሰብን ኣብ መውሰብ ግደ ከም ዘለዎ ክንዝንግዑ ዮብልናን። ቅኑዕ ማለት፡ ዝያዳ ኣገብ ኣምጺኡ ቁሩብ ጉድኣት ኪህልዎ ይኽእል። ብናተይ ኣረኣኦ ይቅኑዕ፡ ብካልእ ሰብ ኣረኣኦ ዘይቅኑዕ ይኸውን።

ኣብዚ፡ ኣንቲ ትለዓል ሕቶ ኣላ። ንሳ ኽእ - ብእምነት ኣደ እንተ ኬንካኽ ምትሕንፋጽ ይከኣል ድዩ፤ ሕጂውን ልክዕ ምስ ከምቲ ብእምነት ኣደ ንዘይከሰት ሰባት፡ ውሳኔ፡ ነናይ ብሕቲ እዩ። እቲ ዘይምርድዳእ የምጽእ ዝባህል ቀንዲ፡ ማሕበራዊ ጉዳይን ኣምነትን እዩ። ብውሳኔና መሰረት፡ ጽቡቕ ወይ ሕማቕ ክንረክብ ናይ ግድን እዩ። ቀጸልና ገለ ካብ ሳዕቤናት ምትሕንፋጽ ንርኢ፡

7.2. ሳቦቤናት ምትሕንፋጽ

ጽቡቕ ወገን፡ ኣብ መግብን ባህልን ዝተፈላለዩ ዓይነት ይህልወካ። ክልተ ሃገራት ኣብ ሓንቲ ቤት ክርኢያ ጽቡቕ እዩ። እቲ ፍልልይ ነቲ ሓዳር መቐረት ክህብ ይኸእል። ምሳሌ፡ ሩትን ረሃብን እንተ ረኣና፡ እቲ ናተን እምነትን ልምድን ባህልን ሓዲገን ምስ ዘይናተን ተዋሲበን። ናብ ኣምላኽ እንዳ ሰብኡትን መጸኡን ምሉእ ብምሉእ ድማ ተቐቢለናእ። ቦቲ ዝወሰድኡ ብዝበለጸ ናይ እምነት ሰጉምቲ መሰረት ድማ ኣምላኽ ክሓሰውን። ናይ የሱስ ክርስቶስ ኣይሁዳውያን ክብ ዘይከሙ ኣንስቲ ወለዶ፡ እዘን ክልተ ተኸፊልቲ ኮይነን።¹¹⁵

ሕማቕ ወገን፡ ካብ ሓደ ስለ ዘይከሙንካ፡ ኣብ ብዙሕ ሃገራት፡ ብፍላይ ንባህል፡ መግቢን እምነትን ዝምልከት ተመሳሳልነት እንተ ዘይብልካ፡ ከረሓሕቐኻን ብቐሊሉ ከይትረዳዳእን ይገብረካ። ብፍላይ እቲ ናብ ዝበዝሑ ዓሌት ዘለዎ ዝሓተወ፡ ንባይኑ እተገለለ ኮይኑ ይስምየ። ነሱ ዕላልን ጸወታን ብፍላይ ብኸልእ ቋንቋ ዝግበር እንተኹይኑ ከይጥዕም ይኸእል። ሰብ፡ ምስ ኣረገ፡ ኸኣ ናብ መበቆሉ ከይዱ ኪነብር እዩ ዘደሊ። ንስኻ ዓደይ ከኸይድ እየ ትብል፡ ንሳ ኸኣ፡ ዓደይ ገዲፈ ኣይከይድን እየ ክትብል ትኸእል። ሰብ፡ ብቋንቋ ብባህልን ንዕኡ ትመስል ምስ ዚረከብ ነታ ዝሓዛ ገዳፉ ናብ ናቲ ወገን ከሻሩ ይኸእል። ቀደመውን ንል ዓደይ ስለ ዝሰኣንኩ እምበር ፈትየኪ ኣይከሙንኩን እተመርግኹኪ ዝበህል ዘረባ ክመጽእ ይስማዕ። ሓደ ካብ ክልእ ዘርኢ ሰባይቲ ዘእተወ፡ ንሃገሩ፤ ሰባይቲን መሓዞታን ብሓደ ኮይኖም እናጸረፉ ምስ ኣሕሰሩዎ፡ ሽጉዋ ዝኢ ንኸፋትኩም ክውድኡኩም እየ ኢሉዎም። ተወሰኹቲ ሕማቕ ሳቦቤናት፡

- ❖ ዝውሉዱ ቁልዑ ብቤተሰብን ሕብረተሰብን ብክልቲኡ ወገናት ቅቡላት ኣይከሙን። እቶም ጸለምቲ ጸዕዳ ይብሉ፤ እቶም ጸዓዳ ኸኣ፡ ጸሊም ይብሉ። ኣብ ቀረባና እንተ ረኣና፡ ብኣምሓሩ ትግራ ትበህል፡ ብትግራዎት ኸኣ ኣምሓራይ ትበህል። እዚ ጸገም እተረድኡ ተሓናፊጾ

እተወልደ ቁልዓ፡ ካብ ሓደ ወገን ንዝኹኑ ሰባት፡ “ተዓዲልኩም ካብ ሓደ ሃገር ተወሊድኩም” ይብል።

- ❖ ፖለቲካዊን ዓሌታዊ ጽልእን ክህሉ ከሎ፡ ብክልቲኡ ወገን ትቕርቀር። ቤተሰብን ካልኣት ሰልሳይ ኣካላት፡ ጸሊጉና ተመርዕዩ ብምባል ዕረፍቲ ይኸልኡኹ።

- ❖ ናትካ ኹሉ ሓዲግካ፡ ናብ ኣምላኽን ህዝብን እምነትን ናይታ እትዋሰባ ከም ትኣቲ ምፍላጥ። ናይ ሩት ታሪኽ እንተ ተመልከትና፡ ንሓማታ “ህዝብኺ ህዝቢይ ኣምላኽኪ ድማ ኣምላኽይ። ኣብታ ትሞትላ ኣብኣ እመውት ኣብታ ትቐበረያ ኣብኣ ድማ እቕበር”¹¹⁶ ከም ዝበለታ፡ ናብ ትዋሰባ ኣምላኽን ህዝብን ባህልን ክትመሃድ ግድን ይኸራክሩ። ብፍላይ ካብቲ ዝዓባኸሉን እለመድኩዮን ባህልን እምነትን ዘይመሰሰል ክኸውን ከሎ ከቢድ ይኸውን።

ሓደ፡ ሓደ ጊዜ ገለ ሰባት ብፍላይ ብዛዕባ ወለዶታት ዘይፈልጡ ብፍላይ ኣብ ወጽኢ ዝነብሩ፡ ካብ ናተይ ዓሌት፤ ቤተ ሰብ፤ ባህል፤ ሃገር ረኺቢ ብምባል ብዘይፍላጥ ምስ ቀረባ ዘመዶም ይዋሰቡ። እዚ ኸኣ ብባህል ይኹን ብሕክምና ነቶም ዝውሉዱ ቁልዑ ጽቡቕ ኣይመጽእን ዝብል ኣዘራርባ እሎ።

ምስ ዘይናትኪ ምስ ትዋሰቢ፡ እዚ ሰባ ኣብ ትምህርቲ፤ ሰራሕተኛ ኣብ መገዲ ረኺብኪዮ እምበር እንታውነቲን ባህሉን ኣይትፈልጢን ኢኺ። መብዛሕትኡ ንምዝራቡ ኣስቓቂ ዝኹን ዓይነት ኣቀታትላ ኣብ ካብ ዝተፈለለዩ ዓይነት ዘርኢ እተዋሰቡ ሰባት እዩ ዘርእ። ሓደ ዓይነት እንተ ኾነኺ፡ ብዘይ ምስምምዎክሉም፡ ዝቐትል፤ ሕማቕ ዓይነት ሰባ እንተ ኹይኑ፡ ንዓኺ ካብ ዝቐትል ንህይወቱ ከሕልፍ ይፈቲ። እንተ ቐተሰ ኸኣ፡ ሓንሳብ ብኸራወይ ብሽጉዋ ጥራይ ይቐትል።

ሕማቕ ኣቀታትላ ኣብ ሓደ ዓሌት ዝኹኑ ዝውሕደሉ ኸኣ፡ ንል ዓደይ ቀቲሉ፡ ዓሌተይ እንታይ ክብል እዩ ዝብል ኣብ ውሽጢ ዝነብር ስምዒት እሎ። ካብ ናትኪ ዓሌት ወጽኢ እንተ ኹይኑ፡ እሞ ኸኣ፡ ዝቐትል፤ ሕማቕ ዓይነት ሰባ እንተ ኹይኑ፡ ንስኺ እንተ ኹይኺ፡ ካልእ ትመጽ። ኣብ ምንትምንታይ ንዓኺ ካብ ምቕታል ንህይወቱ ዘሕልፍ፤ ቁርጽርጽ ኣቢሉ ይድርብዮኺ፡ ገለ

ከም ዘይገበረ ይነብር፡ ወይ ኸኣ ናብ መበቁሉ ይኸይድ፡ ደጊምካ ድማ ከይርከብ ይክእል። ካብ ሓደ እንተ ንጌንካ ግና፡ “ማንፒለስ ዘለላ፡ ዘለላ ናብ መሬታ” ከም ዝበህል፡ ዘድሩ፡ ዘድሩ ናብ ዓዱ ስለ ዝኹነ፡ እንተ ወሓደ ብቤተሰቡ ኪርከብ። ሳምያ ትበህል ንል፡ ኣነሱ (ንሓደ ዓይነት ዘርኢ ረቂኢሓ) ከምቲ ዝበሉ ዘርኢ እንተ ተመርዕዩ ብዝሰማዕኩም ዜናታት፡ ሕርድ ዘብሉኒ ኩዩት ስለ ዝሰምዓኒ፡ ድቃስ ዘይብሉይ ምሓደርኩ ትብል። ዝኹን ኩዩት፡ በዚ እተጸሕፈ መሰረት፡ ሰብ ንዝደለያ ዓይነት ዘርኢ ከምርያ ከም ዝኸኸልን፡ ሳዕቤን ክህልዎ ከም ዝኸኸል ንመሀር። ምናልባት፡ ገለ ሰብ፡ ምስ ዘይ ዘርኡ እተዋሰበ እንተ ሃልዩ፡ ቀደመብ ተጋግዮ ብምባል ንድሕሪት ምምላስ ኣይግባእን። ናይ ግድን ትመሃደሉ መገዲ ምንዳይ ኣድላዩ እዩ።

7.3. መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ምትሕንፋጽ እንታይ ይብል፤

መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ምትሕንፋጽ ዝህበ ጽሑፋት ኣሎ። ነቲ እተጸሕፈ ኣብ ጥቕሚ ምውዓልን ዘይምውዓልን ግና ናይ ነፍሲ ወከፍና ሓላፍነት እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ምትሕንፋጽ ዝብሎ፡ ኣብ ብሉይ ኪዳንን ሓድሽ ኪዳንን ፈላሊና ነንርእዮ ኢና። ቅድሚኡ ብተደጋጋሚ ኣብ ሓደ ወገን ዘይኮሑ ኣብ ቤተ ክርስቲያን እተዋሰቡ ዝርእ ልምምድ ምጥቃስ ኣድላዩ እዩ። ሰብ ናብ እምነት ምስ መጽ፡ ዓረ ብጥይታ ሓደ ኢና፡ ንሕና ካብ ዘርእን ካብ ዓሌትን ነጻ ኢና ብምባል ካብ ናቶም ወገን ፍልይ ምስ ዝበለ ይዋሰቡ። ከምዚ ዝበለ፡ ብመንፈስን ብፍቕሪን ሞይቀ ኢልካ ትውሰኖ ውሳነ፡ ኣብቲ ውዑይ ጊዜ ኣይፍለጠካን እዩ። ጊዜ ምስ ወሰደ ግና ክስምዓካ ይኸኸል። ብዙሓት ብእምነት ሓድነት ኣመኻንዮም ምስ ካልእ ዓሌት እተዋሰቡ ሰባት፡ መንፈሳዊን ስጋዊን ብስለቶም ዘየገድሱ፡ ኣብ ሓዳር ብዙሕ ዓመታት ድሕሪ ምንባር፡ ንደገ ተገሊጹ እኳ እንተዘይወጸ፡ ኣብ ህይወቶም ዝተርፍ ሕርኸርኽ ዝብል ንምሉእ ዕድሜኦም ብጣዕባ ክመላለሱ ይረእዩ። ምኽያቱ፡ ንል ዓዲ እንተ ትኹነ፡ እዚ ኣይምበልኪን ከምኡውን ኣይምገበርኪን ኣሉ ዚመጽእ ክስታት ኣሎ።

ቀጸልና፡ ምትሕንፋጽ ኣበይ፣ ብከመይን መዓሰን ከም ዝጀመረ ዘመልከታ ክፍለ ክንርኢ ኢና።

7.3.1. ብሉይ ኪዳን

ደቂ እስራኤል ካብ ግብጹ ክሳብ ዝመጽኡሉ ጊዜ ዝሕብር ቅሉፅ ኣጋዲ ጥቕሲ የለን። ብተዘዋዋሪ ዝእግድ ግን ኣሎ። ንኣብነት፡ ዘፍጥረት ናይ ኣምላኽ ሰባት ናይ ኣምላኽ ምስ ዘይኮና ተመርዕዮም ወሲደናሎም¹¹⁷ ትብል ክፍለ ብዙሓት ሰባት ከም ኣጋዲት ምትሕንፋጽ ይጥቀሙላ። ካልእ ድማ፡¹¹⁸ ኣይትዋሰም፡ ንልካ ንወዱ ኣይትህቡ፡ ንሉ ኸኣ ንወድኻ ኣይትውሰድ ይብል። እዝራ ኸኣ፡ ኣዋልድኩም ነወዳቶም ኣወዳቶም ድማ ነዋልድኩም ኣይትውሰዱ¹¹⁹ ይብል። ወላዲ ሳምሶን ዘይግዙራት ፍልስጥኤማውያን ካብ ትደልሱ፡ ኣዋልድ ኣሕዋትካዲ የለዋን።¹²⁰ ኢሎምዎ። ኣብዘን ተጠቂሰን ዘለዋ ጥቕስታት ኣምላኽ ከም ውልቀ መላኺ ዘይኮነስ ከም መሰል ሰብ ዝሕሉን ነጻነት ዝህብን መራሒ ኩይት ተገሊጹ ኣሎ። እቲ ቀንዲ ዕላማ ኣምላኽ ምትሕንፋጽ ዘጸልኡሉ ምኽንያታት እቲ እተበጀዎ ህዝቢ ንባዕዲ ኣምልኽ ከምልኽ ንኣምላኽ ካብ ምስዓብ ንድሕሪት ይመልሰም ብምባል እዩ ይብል ጽሑፍ።¹²¹ ብኣንጻሩ ኸኣ፡ ኣብ ውግእ ኣንሱቲ እንተ ማረኸካ እሞ፡ መልካዲኛ ምርኽቲ ለበይቶኻ ክትገብራ እንተ ደሊኻ፡ ክተእትዋ ፍቕድ እዩ¹²² ዝብል ነንብብ።

መሳ፡ ንግዝኣ ርእሱ ካብ ካልእ ዓሌት ዝኹነት፡ ንል ካህን ሚዲያን ለበይቲ ከም ዘእተወ ጽሑፍ ይነግረና። እዚ ኸኣ፡ መሳ ምስ ወለደ፡ “እነ ኣብ ምድሪ ንኖ ስደተኛ እዩ ኢሉ ስሙ ጌርሾም ኣውጽኡሉ”¹²³ እተባህለሉ ወዱ ምስክር እዩ። ዮሴፍ ኸኣ፡ ከም ናቱ ዓሌትን እምነትን ዘይብሉ፡ ንል ካህን እን እእተወ¹²⁴ ዝብል ነንብብ። መሳን ዮሴፍን ካብ ዓሌቶምን እምነቶምን ወጸኢ ዝተዋሰቡ፡ ካልእ ኪመርጹሉ ዝኸኸሉ መገዲ ብፍጹም ኣይነበረን። ብኣንጻሩ ግና፡ ናይ ንጉስ ሰሎሞን ኣብ ማእከል ዓዱ ኸሎ፡ ንል ዓዱ ጥራይ ከዩእቱ ዘዝተረኸቦት ለበይቲ ይግፍጥ ከም ዝነበረ ቀጸሉ ተጽሑፉ ከም ዘሎ ነንብብ።

ንገሰ ሰሎሞን ብዘይ ንል ፈርእን ድማ ብዙሓት ንኖት እንስቲ ሞእባውያን፡ ዓሞናውያን፡ ኤዶማውያን፡ ሲዶናውያን ፡ ሓታውያን ፈተው፡ ካብቶም እግዚአብሂር ንደቂ እስራኤል ብዘዕባእም፡ ንሳቶም ልብኹም ብርግጽ ናብ አማልኹቶም ኬዘንብልዎም እዮም እሞ፡ ናባታቶም አይትኪዱ፡ ንሳቶም ኸእ ናባኹትኩም አይምጽኡ ዝበሎም ህዝብታት፡ ሰሎሞን ብፍቕሪ ምሓታተን ጠበቕ። ሹባዓተ ሚእቲ ንግስታት እንስቲን ስለሰተ ሚእቲ እንስቲ ወሰንን ነበራኡ። እተን እንስቲ ኸእ ልቡ አዘንባላኡ። ንኹላተን እተን ንኖት እንስቲ፡ ንአማልኹትን ዘዐዋናን ዚስውኣን ኸእ ፡ ከምኡ ስርሓለን።¹²⁵

ሰሎሞን ካብቲ አምላኽ ዝበሎ መስመር ወጸኡ እንስቲ ካልኣት ሃገራት ምስ እኣተወ፡ ደድሕሪ አማልኹትን ሰኒቡ ካብ አምላኽ ስለ ዝረሓቑ፡ አምላኽ መንግስቲ ካብኡ ቀዳዱ ንጊልያኡ ሂቡዎ፡ ተጻራሪ ኸእ እተንሲኡሉ።¹²⁶ ኣብ ካልእ ክፍሊ ድማ፡ ንል ንኖ አምላኽ ዝተመርዓወ ይሁዳ ንአምላኽ ብምጥላው አምላኽ ከም ዘዋፍኡም ይዛረብ ሚልክያስ።¹²⁷

7.3.2. ኣድሽ ኪዳን

ኣብ ኣድሽ ኪዳን፡ ብዛዕባ ምትሕንፋጽ ብቕሉፅ ዝሕብር ጥቕሲ ዘሎ አይመስልን። ካብ ከምዚ ዓይነት ማለት ካብ አይሁድን ግሪኽን እተወለደ ጪሞቴዎስ ዝበለ ከም ዘሎ፡ መጽሓፍ ቅዱስ ይነግረና። ብዙሓት አመንቲ ን 2 ቂረ 6፡14 ክንተሓናፈጽ ከም ዘይብልና ትሕብር እያ ኢሎም ከም ምኽንያት ይጥቀሙላ። እንተኹሉ፡ ግን እዚ ጥቕሲ ስለ ናይ¹²⁸ መንፈስ ኣድነት እምበር፡ ስለ ኣዳር ዝተንከፍ አይከኖን። ካብ ሰብእያ ብሞት እተፈለለየት ስበይቲ ዝምልከት፡ ኸእ፡ እቲ ትምርዓዎ “ብእግዚአብሂር ጥራይ ይኹን እምበር። ኣብ ዝደለየቶ ኹትምርያ ሓራ እያ”¹²⁹ ዝብል ጽሑፍ እሎ። እቲ ትምርዓዎ ብጐይታ ጥራይ ይኹን ካብ ትብል ክፍሊ፡ ከም ናትና ዓሌት ካብ ዘይከኖነት ብጐይታ ዝኹነት ክንዋሰብ ከም ንኸእክል ክንጥቀመላ ንኸእል።

ደገፍቲ ምትሕንፋጽ፤ ንገላትያ 3፡28 ኹላትኩም ብክርስቶስ ኣደ ኢኹም ዝብል ይጠቕሱ። ካብዚ ዝተላዕለ፡ ብክርስቶስ ከማና ንዝኹና ካብ ናትና ዓሌት ዘይከኖ አመንቲ ክንዋሰብ ንኸእል ይብሉ። እቶም ከምዚ ዝበለ ርድኢት ዘለዎም፡ ኣብ ገለ አጋጣሚታት ካብዚ ወገን ምትሕንፋጽ ኣየድለን፤ ካብቲ ግን ይኹን ኢሎም ዓሌታት የማርጹ። ምትሕንፋጽ ቅኑዕ እዩ ዝብል ሰብ ዓሊት ከማርጽ አይግባእን።

ተቓወምቲ ምትሕንፋጽ፤ ኣብርሃም፡ ነቲ ግዙኡ ናብ ሃገረይን ናብ ዓሊተይን ኬድኻ ንወደይ ይስሃቅ ስበይቲ አምጽኡሉ (ዘፍ 24፡4) ዝብል ይጠቕሱ። ኣብርሃም ንይስሃቅ - ይስሃቅ፡ ይስሃቅ ድማ ንኤሳውን ንያኢቆብን ዘይጓል ዓዶም ከዋስቡ ከም ዘይብሎም ዝሕብር፡ ተመሳሳሊ መልእኽቲ ሂበም። ብጐይታ ዙልና ኣደ ኢና፡ ብስጋ ግና ዝተፈለለና ስለ ዝኹንና ካብ ናትና ወጸኢ ክንዋሰብ የብልናን ይብሉ።

7.4. ኣብ ማሕበራዊ ናብራ

ሰብ፡ ምስ ብዓሊት፤ ዓዲ፤ ቋንቋ፤ ከባቢ፤ ባህሊ፤ ሃይማኖት፤ ሃገርን እተዓብብያን ኣደ ዝኹነት ኪዋሰብ እንከሎ፡ ኣብ ብዙሕ ነገራት ብቐለሉ ይረዳድኡ። እቶም ዘይመሳሰሉ ሰባት ግና ንኣድሕዶም ክመሃሩን ክመሃሩን ክጠዕዓሙን ክፋለቡን ከቢድ ቃልሲ ምክያድ የድሊ። ካብ ናትካ ወጸኢ ምስ ትዋሰብ ናብታ ትዋሰባ ወገን ባህሊ፤ ልምዲ፤ እምነት፤ መግቢ ካልእውን ከም ትኣቲ፡ ምፍላጥ እንዳሲ እዩ። ንኣብነት፡ ኣብ ገለ ነገራት ህበደ፤ ከልቢ፤ ኣሰማ፤ ተመን ካልእ ዘይለመድኩዮ ዝበልዑ ሰባት እለው። ምስ ቤተሰብ ናይ ከምዚ መግቢ ዝበልዑ እንተ ተዋሰብኩ መግቢም ክትበልዕን ክተዳሉን ክትሽምትን፤ ቋንቋእም ዋላ እናጸለእኩዮ ክትሰምዕን ክትዛረብ ግድንት ይኹኑኻ። ኣንቲ ስበይቲ፡ ምስ ካብ ናታ ዓሊት ዝተዋሰበት፡ ካብ ኩሉ መግቢ እንታይ ትፈትዊ ተባሂላ ተሓቲታ። ንሳ ኸእ፡ ህበደ እየ ዝፈቲ ኢላ። ኣብዚ ዓዲ ስለ ዘይፍቀድ ከበልዕ አይክእልን እዩ። ዓዲዬ ምስ ክድኩ ግና ከበልዕ እየ ኢላ መሊሰ። ምስ ከምዚኣ ዝበለት ምስ ትዋሰብ፡ ትፈትዎ መግቢ ንኹትገብር ፈቓደኛ እንተ

ዘይኩንካ፡ ገላ ዝተርፍ ቂምታ ኣብቲ ሓደ ወገን ኣሎ።
ምኽንያቱ፡ መውብዮ፡ ካብቲ ንግምቶ ንላዕሊ ብዙሕ ነገራት
ዝሓቐፈ እዩ። ንኣብነት፡

- መግቢን ባህሊን እምነትን ዝመጽእ ዘይምርድዳእ ኣብ
ዘሉ ክፍሊ ዓለም ዝውቱር እዩ።
- ፍልልይካ ንምምህር ብዙሕ ቃልሲ የድሊ።
መርዓ፡ ክልተ ሰብ ጥራይ ዘይኩነስ ሕብረተሰብ ዘጠቓለላ
እዩ። ስለዚ ናብቲ ትምርዓዎ ዓሊት፣ ዓዲ፣ ቋንቋ፣
ኮባቢ፣ ባህሊ፣ ሃይማኖት፣ መግቢ፣ ልምዲ ከም ትኣቱ
ምፍላጥ። ምስታ ሰባይቲ ተዋሲብካ ምስቲ ዝበልዕዎ
መግቢ ዘይትመሃደሉ ኣብነት ክህሉ ኣይከኣልን። ጣይታ
ክርኢ ኣይደልን እየ ምስ ትብል ክትዋሰብ ከሎኻ ክንደይ
ከቢድ እዩ። እቶም ህበይ ኩነ ክልቢ ምብላዕ ዝለመዱ፡
እዚ ናትኩም መግቢ ኣብ ዝሃደ ክኣቱ ኣይደልን እየ
ክትብል ከሎኻ፤ ልክዕ ንዓኻ ከም ኣብ ቤትካ እንገራን
ኸሮን ኣብ ቤተይ ክኣቱ የብሉን ከም ምባል እዩ።

ኣብ ገላ ሕብረተሰባት ገላ ነገራት ቅቡል ኪኸውን እንከሎ፡ ኣብ
ክልእ ግና ቅቡል ኣይኩነን። ንኣብነት፡ ኣብ ባህሊ ፈረንጂ
ጥራጥ ቅቡል ስለ ዝኹነ ኣይትሓዙላይ ኢልካ ዛጥ ተብሎ።
ብባህሊ ኣፍሪቃ ግና ነውሪ እዩ። ከምዚ ዝበለ ተጻራሪ ባህሊ
ዘለዎም እንተ ተዋሲበም ብፍላይ ባልሳይ ኣካል (ቤተሰብ፣
ኣዕድኻ) ክመጽ ከለው እሸጋሪ እዩ። እቲ ብባህሉ ጥራጥ ፍቕድ
ዝኹነ ብብዝመጽ ዛጥ ኩቲብልን ኩብልን ይኸኣል። ጥራጥ ነውሪ
እዩ ዚብል ባህሊ ዘለዎም ኸእ፡ ጥራጥ ዝሰማዕኩ መሰሉኒ
ኢሎም ንርእሶም ኪሓቱ እንከለው፡ እወ ጥራጥ ኢኹም
ሰማዕኩም ዝብል መረጋገጺ ብተደጋጋሚ ይመጽእ። ሰማዒ ኸእ
ኣብ ክንዲ እቲ/ኣታ ንባሪት ይሓፍርን የጥፍእካ፡ ከምኡውን
የጥፍእኪ ይብሉ። ኣብ ክልእ ቦታ ምስ ከዱ ኸእ፡ እዛ
ሰባይተይ፣ እዚ ሰብኣዩይ፣ እዚ ሰብኣይ ንልይ፣ እዛ ሰባይቲ
ወደይ (ዘመደይሲ) ክፋት ኣካል እዩ ዘለዎ/ዘለዎ። ከም ኣድጊ
ዛጥ፡ ዛጥ ተብል/የብል እዋ፡ ገላ ዝገበሩ ኩይት እኳ
ኣይሰምዖምን ዝብል ዘረባታት ይመጽእ። ስለዚ ከምዚ ዝበለ

ልምድታት ምስ ዘለዎም ምውሳብ፡ ዝመጽእ ማሕበራዊ
ምፍልላይት ንምቅብባል እተዳለወ እእምሮ ኪህሉ ይግባእ።

7.5. ኣብ ኤርትራ

ኣብ ኤርትራ፡ ዞባ 'ሀ' ን 'ለ' እንተ ተዋሲበም ከም ነውርን
ሓጢኣትን ዝርእዩዎ ኣለዉ። እዚ ከይኣክል ኣብ መንገዱ ሓዳር
ናይ ሰብ ኣትዮም ንኸፈለልዩ ብዙሕ ጸዕሪ ይገብሩን፡ ብሰንኪ እዚ
ጸቢብ ኣተሓሰቡ፡ ብዙሓት ሰባት ካብ ዝተፈላለዩ ዞባ ብምኽናም
ሕጻኣም ጥራይ ዘይኩነስ ሓዳርም ከይተረፈ ዝፈረሰ ቁጽሮም
ውሑዳት ኣይኩነን። ሓደ ዞባ ካልእ ዞባ ኣይበልጽን እዩ።
ናተይ ዞባ ይበልጽ ዝብል እንተ ሃልዩ፡ ናይ ግድን ካብዚ ዓለም
ወጸኢ ዝመጽእ ኪኸውን ኣለዎ።

እዚ ዓሌታዊ ምፍልላይ፡ ኣብ ሓዳር ጥራሕ ዘይኩነስ ኣብ
ፖለቲካ ከይተረፈውን ብዙሕ ጸገም የምጽእ። ገላ ሰባት፡ ንሃገር
ዝምልከት፡ ንኤርትራ ደው እቢሎምዎ ዘለዉ ደቂ ዞባ 'ሀ' እዮም
ይብሉ። ገላ ኸእ፡ ሰውራ ኣብ ኣውራጃ 'ለ' እያ ተወሊዳ
ይብሉ። ገላ ኸእ ኤርትራ ኣብ ኣውራጃ 'ሐ' እያ ዓብያ ብምባል
ንህዝብና ክፍልፍል ብምባል ዘዝተወለደ ኣብ ጽልኢ ናይ እቶም
ካብ ካልእ ዞባ ዝኹኑ ሰባት የዋፍርዎም። ንምኽን፡
ኤርትራውያን ብፍላይ ትግርኛ ተዛረብቲን መታሕት ድማ ቤት
ኣስገደ ዝበህሉን ደቂ ሜሮን፡ ስለስተ ኣሕዋት፡ ፋላቕ፣ ጫላቕን
ማላቕን መባቆሎም ኸእ ንኺናኸም ሓማሊን ከም ዝኹኑ
ይዝረብ። ቦቲ ኣንጻሩ ግን ከም ደቂ ኣሕዋት ዘይኩንናስ ከም
ደቂ ኅኖት ኢና ንቀራረብ። እዚ ኸእ ኮግበር ዘይግባእ እዩ። እዚ
ዝኣቲ ዝዘርእዎ ጽልኢ ንዓመታት ኣብ ሃገርና ሰባት ኣብኢሉ፡
ኣብ ስልውን ዓለም ዝዘለዉ ድማ ኣብ ዓዲ ካብ ዘሎ ብዝገደደ፡
ኣብ ቤተ ክርስትያን ከይተረፈ ነገሓድሕድና የባልዓናን
የናቕተናን ለሎ። ካብዞም ስለስተ ኣሕዋት ማለት፡ ደቂ ሜሮን
ዘይኩኑ ዝውላዱ ሰባት እንተ ሃለዉ ኸእ፡ ደቂ ኤርትራ እቶት
ሓንቲ ግራትን ጸባ ሓንቲ ላምን ኢና እምባር ዝፈላሊ የብልናን።
እቲ ቤልቕ ዝብል ጸባኢ ዝኣኦዶ ሓዊ እንዳ ሓደረ እዩ
ዝቕህም ዋጋ ኣይጓህቦ። ሰይጣን ዝመሃዞ እዩ ብሓሰት ተንኩሉ

ደቂ ሰባት መታን ብኡ ኪሕንኩሉ። ስለዚ ካብቲ ንዓመታት ዘላገገና ጸቢብ ኣተሓሰባ ከንወጽኡ ኣሎና።

8

ምላኻ ኣጸቢቑ ብዓሌት፣ ዓዲ፣ ቋንቋ፣ ከባቢ፣ ባህሊ፣ ሃይማኖት፣ ሃገርን ምስ ትቀራረብ እንተ ተሞሲብካ ዝበለጸ። ምኽንያቱ፡ ጽቡቕ ኮነ ሕማቕ ናይ ሃገርካን ዓሌትካን ብሓደ ኢኻ ትረኽቡ። ከምኡ ድማ ንሰኻትኩም ኣብቲ ናትኩም ከምዝን ከምትን ኢኹም ንሕና ግና ከማኻትኩም ኣይኩንናን ዝብል ዘቀራሕን ምኽንያት ኣይህልወካን። ሓደ ስለ ዝኹንኩ፡ ብፖለቲካ ኮነ ብባህሊ ብዙሕ ዘረሓልቐካ የለን። ደቕኻ ድማ ኣብ ክልቲኡ ቤተሰብ ቅቡላት ይኹኑ። ካብ ከምዚ ዝተሓፀለ እዩ፡ “ንል ዓድኻ እንተ ተመርፃኻይ፣ ለበይትኻ፡ እንተ ፈታሕካይ ኸኣ ሓፍትኻ” ዝበህል እዘራርግ ዘሎ።

ኤችኣይቪ / ኤይድስ

"It is not the situation, but the way we respond to the situation that's important"¹³⁰

ኣብ ዓለምና፡ ብግብረ ስጋ ርክብ ዝመሓለለፍ ብዙሓት ዓይነት ሕማማት ኣሎ። ገለ ካብተን ሕማማት፡

gonorrhea, human papilloma virus, syphilis¹³¹ ዝበህላ ኣለዋ። መብዛሕትእን እዞን ሕማማት ሓንፃብ ኣብ ኣካላት እንተ ኣትየን ንኸሓውያ እሸገርቲ እየን። ገሊኦተን ኸኣ ከሓውያ ኣይክእላን። እታ ቀንዲ ቆላሕታ ንገብረላ ግና ኤችኣይቪ/ ኤይድስ እያ። ኤችኣይቪ፡ ኤይድስ ብግብረ ስጋ ርክብ ካብ ዝመሓለለፍ ሕማማት ሓደ እዩ። ንመጀመርታ ኣብ ዓለም ብ1981 ኣከባቢ እዩ ተጋሂዖ። እዚ ማለት ኸኣ፡ ቅድመ ምማሃዱ ንብዙሓት ሰባት ከም ዝቐተለ ዝሰሓት ኣይኩነን። ገለ ሰባት እዚ ሕማም ሓካይም ስራሕ ንኪረኽቡ ብፅላቶም ዝፈጠሩዎ እዩ ይብሉ። እዚ ግና ብናይ ሕክምና ማሕላታት ቅቡል ኣይኩነን።

እዞን ብእንግሊዝ ብሓጺር HIV (ኤችኣይቪ) ዝበህላ ቃላት፡ ብሰፊሕ ክንበባ ኸለዋ፡ Human Immunodeficiency Virus (ህዩማን ኢምዩኖደፊሸንሲ ቫይረስ) ተባሂለን ይንበባ። ትርጉሙን ኸኣ፡ ናይ ሰብ ካብ ሕማም ናይ ምክልኻል ሓይሊ ዘድኸም ወይ ኸኣ ዘጥቅፅ ቫይረስ ማለት እዩ። ሰባ፡ ካብ ሕማም ናይ ምክልኻል ዓቕሙ ቦቲ ኤችኣይቪ ቫይረስ እንተ ደኺሙ፡ ኪቐትል ዘይከእል ሕማም ምስ ዝመጸካ፡ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ስለ ዘይብልካ፡ ብቐሊሉ ተጠቂፅካ ትመውት። እቲ ናይ መወዳእታ ደረጃ ናይ HIV፡ ቫይረስ ካብ ምኻን ሓሊፉ ኣብ ከሉ ኣካላትካ ተላቢዑ ቀታሊ ምኻን ኣብ ዝበጽሓሉ ጊዜ AIDS (ኤይድስ)

ደብዳቤ፡ ብስፊት ከንብብ ከሎ ኸኣ Acquired Immune Deficiency Syndrome (ኣኳይረድ ኢሚዩን ደፈሽንሲ ሲንድሮም) ተብሂሉ ይገባብ። ትርጉሙ፡ ዝተኣኸኸበ ካብ ሕማም ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ብዘይ ምህላው ዝመጽእ ሕማም ወይ ኸኣ ምልክት እዩ። ስለዚ፡ ኤችኤይቪን (HIV)ን ኤይድስን (AIDS)ን ከልተ ዝተፈላለዩ ደረጃታት ናይ ሓደ ሕማም ከም ዝኹኑ ክፍለዮ ይግባእ። ኣብ ዓለም፡ ካብ 200-400 ሚልዮን ዝኣኸሉ ሕመማት ኤይድስ ኣለዎምን ብኤይድስ ሞይቶምን ይሰህል። ዝርዝር ሓብራታ ቀጺሉ ተገላጹ እሉ።

8.1. ኤችኤይቪ ኤይድስ ኣብ ዓለም፤

ኤይድስ ኣብ ኮሉ ዓለም ተዘርጊሑ ይርከብ። ዝርዝሩ እንገሆ፡

- ልዕሊ 22 ሚልዮን ሰባት ብኤይድስ ሞይቶም።
- ልዕሊ 42 ሚልዮን ኤችኤይቪ/ኤይድስ HIV/AIDS ኣለዎም። ካብኣቶም፡ 74 ሚእታዊ ኣብ ትሕቲ ሰሃራ፤ ኣብ ኣፍሪቃ ይብሩ።
- ልዕሊ 19 ሚልዮን ደቂ ኣንስትዮ ምስ ኤችኤይቪ/ኤይድስ HIV/AIDS ይነብሩ።
- ብ2010 ዓመት ሓመሽተ ሃገራት (ኢትዮጵያ፣ ናይጀሪያ፣ ቻይና፣ ህንዲን፣ ራሻን) 40 ሚእታዊ ናይ ዓለም ህዝቢ ዝሓዙ፡ ካብ 50 ክሳብ 75 ሚልዮን ዝልቡዱ ሕመማት ናብ ናይ ኤይድስ ቀላይ ከውስኻ እየን።
- ኣብ መዓልቲ 14,000 ሓደስቲ ብኤይድስ ዝልከፉ ሰባት ኣለዉ (95 ሚእታዊ ይምዕብላ ኣብ ዘለዋ ሃገራት) እዩ። ኤችኤይቪ/ኤይድስ HIV/AIDS "ሕማም ናይ መንእሰያት ተባሂሉ ይፍለዮ" ፍርቂ ካብቲ ኣብ ዓለም ዝርከብ ሓድሽ ምልባድ ካብ 15-24 ዓመታት ኣብ ዘለዉ እዩ።
- ሕቡራት መንግስታት (UN) ሎሚ 14 ሚልዮን ዝግመቱ ብኤይድስ ዝኸኸተሙ ኣለዉ ትብል። ብ2010 ዓመት ኸኣ፡ 25 ሚልዮን ክኹኑ እዮም ይሰህል¹³² ።

8.2. ኣብ ኣሜሪካ፡

ኣብ ኣሜሪካ፡ ሓደ ሚልዮን ዝኣኸሉ ኤችኤይቪ (HIV) ኣለዎም። ቅድሚ ሕጂ ብናይ ሕማም ምኽልኻልን ምቁጽጻርን ማእከል፡ 40,000 ዝኣኸሉ ድማ ኣብ ዓመት ሓደስቲ ይልቡዱ።¹³³ ዋሺንግተን ፖስት ኮም ብDecember 1, 2007 ዝቐረበ ሓድሽ ጸብጻብ መሰረት ኸኣ፡ ኣብ ዓመት ካብ 55,000 ክኮብ 60,000 ዝኹኑ ሓደስቲ ሰባት ብኤችኤይቪ ይተሓዙ¹³⁴ ይብል።

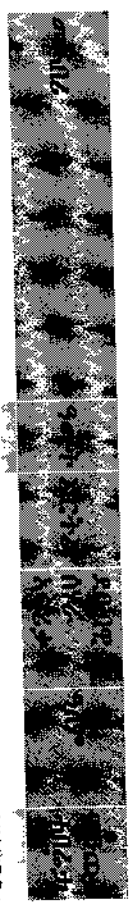
- 70 ሚእታዊ ሓደስቲ ልቡዳት ደቂ ተባዕትዮ ኪኹኑ ኣንከለዉ 30 ሚእታዊ ደቂ ኣንስትዮ እየን።
- ኣብ ኣሜሪካ፡ ብዘርእ፡ 54 ሚእታዊ ሓደስቲ ሕመማት ኣብ ኣፍሪቃውያን ኣሜሪካውያን (ጸለምቲ) ይርከብ፡ ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ካብቲ እሎ ዝሰሃል ሓድሽ ምልባድ 64 ሚእታዊ፡ ኣብ ኣፍሪቃውያን ኣሜሪካውያን ደቂ ኣንስትዮ እዩ።
- 75 ሚእታዊ ምልባድ ደቂ ኣንስትዮ፡ ምስ ወዲ ተባዕታይ ብዝግበር ግብረ ስጋ ርክብ ዝመሓለለ፡ እዩ።
- ኣብ ኣሜሪካ፡ ፍርቂ ካብቲ ዘሎ ሓደስቲ ምልባድ፡ ካብ 25 ዓመት ንታሕቲ ኣብ ዘለዉ ይርከብ።¹³⁵

ሰብኡት ምስ ሰብኡት ርክብ ኣብ ዚገብሩ፡ ንፍላይ ኮኣ ኣብዮም ውሑዳት ዓሌታት፡ ዝበዝሑ ብኤችኤይቪ ናይ ምልባድ ዕድል ኣለዎም።¹³⁶ እዚ ሕማም ኣብ ናእሽቲ (ውሑዳት) ዓሌታታ ዝበዝሑሉ ኸኣ፡ ንሓድሕዶም ስለ ዚራኸቡ እዩ።

8.3. ኣብ ኤርትራ፡

ኣብ ኤርትራ ድማ፡ ልከኮ ከምቲ ኣብ ብዙሕ ክፍለ ዓለም ዝርእ፡ ብዙሓት ሰባት ብቀጥታን ብተዘዋዋሪ መንገዲን ብኤይድስ ይጥቅዑ። ንመጀመርያ ብ1988 ኤይድስ ኣብ ኤርትራ ካብ ኣተረኽቡ ዕለት¹³⁷ ቁጽሪ ኤችኤይቪ ኤይድስ ሕመማት እናወሰነ ይኸይድ እሎ። ብ03/25/2010 ዝቐረበ ጸብጻብ መሰረት፡ ኣብ ኤርትራ 70,000 ዝኹኑ ሰባት እዚ ሕማም ኣለዎም ተባሂሉ ተጸሒፉ ንረከብ¹³⁸። ምስ ጎረቤት ኢትዮጵያ

ከረእኡ ከሎ ኸኣ፡ ኣብ ኤርትራ 1.7 ኣብ ኢትዮጵያ ኸኣ፡ 4.1 እዩ¹³⁹። ኣብ ኤርትራ ብኤድስ ዝተለኸፉ ሰባት ምስ ካልእ ክፍለ ዓለም ክርኣ ከሎ ደማ ብኸምዚ ዚሰዕብ ይግለጽ፡

ዓበይትን ቁልው ካይረስን ኤድድስን ዘለዎም	2005	59,000	24,700,000	39,500,000	UNAIDS 2006
ብዱላት (ካብ 15ንሓል) ካይረስን ኤድድስን ዘለዎም	2005	53,000	22,400,000	36,300,000	UNAIDS 2006
ኣጎጎትቶ ካብ (15 ንሓል) ካይረስን ኤድድስን ዘለዎም	2005	31,000	13,300,000	17,700,000	UNAIDS 2006
ቁልው ካብ (0-14) ካይረስን ኤድድስን ዘለዎም	2005	6,600	2,000,000	2,300,000	UNAIDS 2006
ብኤድድስ ዝዘገተመን ኤድድስ ዘለዎምን (0-17)	2005	36,000	12,000,000	15,200,000	UNAIDS 2006
ዓበይትን ቁልው ብኤድድስ ዝሞቱ	2005	5,600	2,100,000	2,900,000	UNAIDS 2006
ዓበይትን ቁልውን ብኤድድስ ዝልበዱ/ዝተሓዙ	2006	ኣብራሳ ሃላን	2,800,000	4,300,000	UNAIDS 2006

8.4. ዓይነታት ኤችኤይቪ/ኤድድስ

ገለ ሰብ፡ ትልኽፍ ምስ ኣበላ ነዊሕ ከይጸንሐ ይመውት። ገለ ሰብ ኸኣ፡ ምስኣ ወይ ምስኡ ኣተራኽቡ ነዊሕ ከይጸንሐ ከሞቱ ኸለዉ፡ ንሱ ንሱ ግና ናብ ካይረስ ናብ ካልኣት ኣኖመሓላለፈ ንዓመታት ብህይወት ይነብር። እዚ ሕማም፡ ቀልጢፉ ዝቐትልን ዘይቀትልን ኣየናይ ዓይነት ካይረስ ከም ዘሎኻ እዩ ዝውሰን። ንምኽኣ፡ ናይ ኤድድስ ዓይነት፡ Type A, B, C, D, F, G, H, J, and K ኣሎ ይበህል¹⁴¹።

ኤችኤይቪ ዓይነትን ገጅለን ብኸም ዝሰዕብ ይኸፈል፤

CRF ማለት ኸኣ፡ ሕውስዎስ ማለት እዩ¹⁴²።

እዞን ተገለጸን ዘለዎ ናይ ኤችኤይቪ ዓይነታት ካብ ሃገር ንሃገር፡ ካብ ከባቢ ንከባቢ ይፈለለያ። ኣብ ሓደ ከተማ፡ ኣብ ሓደ ወገን ዓይነት C ኸርኣ ኸሎ፡ ኣብ ካልእ ወገን ናይታ ከተማ ደማ ከሎም ዓይነታት፡ ከምኡውን ሕውስዎስ፡ (CRF) ናይ ክልተ ዓይነታት ክርከቡ ይኸእሉ። ብኤድድስ ካብ ዝሞቱ ህዝቢ ዓለም፡ ቀልጢፉ ዚቐትልን፡ ካብቶም ብኤድድስ ዝሞቱ ካብ ናርቂ ንሓል ቀቲሉ ዝበህል ዓይነት C እዩ¹⁴³።

8.5. ኤድድስ ብኸመይ ይመሓላለፍ፤

ኤድድስ፡ ናብ ኣካላት ብቀዳዳት ነብሲ ማለት ብብልዕቲ፤ ብመቐመጫ፤ ብኣፍን ብቆርቦትን ይተሓላለፍን ይኣቱን። እዚ ሕማም ዘይንቡር ግብረ ሰጋ ኣብ ዚገብሩ ወዲ ንወዲ፡ ንል ንንልውን ዝውቱር ምኽኢ ምፍላጥ ኸኣ ኣገዳሲ እዩ። ብዙሓት ሰባት፡ ኤድድስ ናይ እቶም ምስ ከምኡቶም ጾታ ሓደ ዝኸውኑ ግብረ ሰጋ ርክብ ናይ ዝገብሩ ዘበሉ ሕማም እዩ ኢሎም ይድምድምዎ። ግና፡ ናይ ከሉ ሰብ ሕማም ምኽኢ ተጋሂዱ ኣሎ።

- ኤድድስ ምስ ዘለዎ ብዘይ (ኮንዶም) ግብረ ሰጋ ርክብ ብምግባር።
- ኤድድስ ካብ ዘለዎ ደም ምቕባልን ደም ምትንካፍን።
- ኤድድስ ናይ ዘለዎ መርፍእን መስቀሪን ብምጥቃም።

- ኤይድስ ናይ ዘለዎ ናይ ስኒ ብራሽ ኩነ መዎጽ ብምጥቃም።
- ካብ ኣዳ፡ ንሕጻን (mother to child)።

ሰብ ብግብረ ስጋ ርኽብ ሓሽውየ ኪትጸውት ከሎ ኣይፍለጠን። በቲ ሕማም ተለኺፉ ምስ ሞተ ንምጋጋሩ ዘስፍር ስለ ዝኹነ፡ ኣገለ ከምኡውን ኣገለት ብምጋጋራ ከም ዝሞቱ ቤተሰብ ምስ ዚሕተቱ፡ ብኤይድስ ዘይከኑስ ብኻልእ ሕማም ከም ዝሞቱ ይገባር። እቲ መሞቲ ምኽንያቶት ብቐሉፅ እንተተገኒሩ። ስባት ኪጥንቀቑ ከም ዘለዎም መልእኹቲ ይመሓላፍ።

8.6. ሰብ ኤይድስ ከም ዘለዎ ብኸመይ ይፍለጥ፤

እቲ እንኮ ኤይድስ ኣብ ሰብ ምህላዉ መፍለጢ፡ ናይ ሕክምና መርመራ ብምግባር እዩ። ሕክምና ዝግበር እዋን ኽሓ ወሳኒ እዩ። ማለት፡ ትግሊ እተራኽብኩዋ(ዎ) ኣመሓላፋላይ ከይከውን ብምባል ሎሚ ናይ ደም ምርመራ እንተ ተገይሩ ኪፍለጥ ኣይከእልን። ምናልባት ድሕሪ ስለስተ ኣዋርሕ ኣከባቢ ምርመራ ኪድግም ይግባእ።

ሰብ፡ ትርኢት ኣካላቱ ርኢኻ ኤይድስ ከም ዘለዎን ከም ዘይብሉን ክትፈልጥ ኣይትኽእልን። ሰብ ዝጤናን ጽቡቕ መልከዕን ጽቡቕ ቅርጺ ኣካላት ስለ ዘለዎ ኤችኤይቪ ዮብሉን፡ ከምኡውን ቀጢንን ሰዓሊን ዘይሓዊ ቁስሊ ስለ ዚረእዩ ኤችኤይቪ ኣለዎ፡ ብምባል ገይጋ ካብ ምግምጋም ክንጥንቀቕ ኣሎና።

እዚ ሕማም ኣብ ኣካላት ናይ ሰብ ከይተፈልጠ እንዳ ኣስፋሓ ክሳብ ዓስርተ ዓመታት ክጸንሕ ይኽእል። ኤይድስ ኣብ ህይወት ሰብ ኣይተፈልጠን ማለት፡ ሕማም ኣይተመሓላፍን ማለት ኣይከኑን። ሰብ፡ ጽቡቕ ዘይምገብን ድኹም ናይ ምክልኻል ዓቕሚ እንተለዎ፡ ቀልጢፉ ተፈሊጡ ይመውት። ብኣንጻሩ፡ ኤይድስ ከም ዘለዎ እንዳ ፈለጠ ጽቡቕ ዝምገብን ንነፍሱ ዝገባብኩብን ካብቶም ጽቡቕ ዘይምገብ ከይተፈልጠ ብዙሕ ናይ ምጽናሕ ዓቕሚ ኣለዎ።

8.7. ኤይድስ ዘይተሓላለፈ መገገዲ

- ✓ ሓቢርኻ ብምብላዕን ብምስታይን።
- ✓ ሓደ ክዳን ምኽዳን።
- ✓ ሓደ እየር ብምትገፋሳ።
- ✓ ሓደ ሽንቲ ቤት ብምጥቃም።
- ✓ ሰላም ብምብህሀል።
- ✓ ብምትሕቕቓ።

ብተወሳኺ ኽሓ፡ ኤችኤይቪ ምስ ዘለዎ፡ ኣብ ኣፋ ቁስሊን መግልን ምስ ዘይብሉ፤ ግርጽት ምስ ዘይደሚ ሰብ ኣፍ ንኣፍ እንተ ተሰዓሊምኪ ኤችኤይቪ ኣይመሓላለፍን እዩ ይበህል። ብኣንጻሩ፡ ኽሓ፡ ኤይድስ ሃልዩዎ፡ ኣብ ኣፋ መግልን ቁስሊን ምስ ዘለዎን ግርጽና ምስ ዚደሚ ኣፍ ንኣፍ እንተ ተሰዓሊምኪ፡ ኤችኤይቪ ቫይረስ ክመሓላለፍ ይኽእል¹⁴⁴። ንዝኽእል ሰብ፡ እቲ ዝበለጸ መከላኸሊ፡ ካብ ከምዚ ዝበለ ፈተና ምርሓቕ እዩ። ምኽንያቱ፡ ተሰዓሊምኪ ጥራይ ደው ክትብል ኣሸጋሪ እዩ። ብምስዕዓም ጥራይ ኽሓ ሕማም ክመሓላለፍ ይኽእል እዩ። ብተወሳኺ፡ ንሰብ ቅድሚ ምስዓምኪ ኤችኤይቪ ከም ዘለዎ ደፈርኪ ኣይትሓትን። ኣብ ኣፍካ ቁስሊን መግልን ከም ዘሎካ ክርኢ ኣፍካ ከፈተላይ ኢልኪ ክትሓትቲ ጽቡቕ ዘይከኑ ክኾሑ።

8.8. ቅድሚ ሓዳር ኮግቦር ዘለዎ

ገለ ሰባት፡ ሽሕኳ ንክብሰይ ካብ ዘይግቡእ ርኽብ እንተ ዓቂቡ፡ ዝኹነኩይኑ ቫይረስ ካብቲ ዝምርዓዎ(ዋ) ክተሓላፈኒ እዩ ዚብል ስግኣት ኣለዎም። ካብ ከምዚ ዝበለ ሰግኣት ንምድሓን ዝሕግዞ ቀጸለን ዘለዎ ነጥብታት ንርኢ፡

8.8.1. መጸምድቲ ብጥንቃቕ ብምምራጽ

ንዝደለኹ ከምርዖን ከይምርዖን ናተይ ምርጫ እዩ። ንዓይ ዝኸውን ዘይመስል ሰብ ንሓዳር እንተሓተቲኒ ኣይደልን ኩነ ሕራይ ክብል ናተይ መስል እዩ። ድሕሪ መርዓ ዕድመይ ምሉእ

አብ ዘደወጽኻ ጣዕሳ ካብ ዝኣቲ፡ ንኖ እንኸሎ ነቲ ዘይከውን ዝመስል ምግዳፍ ይሓይሽ። መብዝሕትኡ ሰብ፡ ካብ ኣዳም ጀመሩ ኣብ ክንዲ ንዓመታ ደርሆ ንሎሚ እንቋቋሖ ይመርጽ። ሎሚ እንቋቋሖ እንተ መረጽካ፡ ምስ በላዕካይ፡ ሎሚ እያ ትውዳእ። ንዓመታ ደርሆ እንተ መረጽካ ግና፡ እታ ደርሆ ዝያዳ እንቋቋሖ ወሊዳ፤ ጨጨሓ፤ ዝያዳ ዝፈርዖ ደረውህ ክትረክብ ትኽእል። ስለዚ፡ ኖይ ሓዳር መጸምድቲ ከይተሃወኸክ ብጥንቃቄ እንተ መረጽካ ትጥቀም እምበር ኣይትጉዳእን።

ብዙሕ ሰብ፡ ብተጥርኡ ከፉኣ እምበር ጽቡቕ ነገር ኣይመርጽን። ኣብ ውሽጢ ሰብ ካብ ዘሎ ክፍሕት እተላዕለ ደማ እዩ መጽሓፍ ቅዱስ፡ “እቲ ፍርዲ እዚ እዩ፡ ብርሃን ናብ ዓለም መጸ፡ ሰብ ግና፡ ግብሮም ክፉኣ እዩ እሞ፡ ካብ ብርሃንሲ ንጸልማት ፈተዉ”¹⁴⁵ ብምባል፡ ሰብ ብኸፋእ መገዲ ምኽድ መረጽ ዝብል ጽሑፍ ነንብብ። ምስ ዘዘረኸበ ግብረ ስጋ ርክብ ዝገብር ከምኡውን መምስ ዝረኸበት ግብረ ስጋ ርክብ ትገብር፡ ዝያዳ ኤችኣይቪ ናይ ምርካብ ዕድል አለዋ። ከምዚ ዓይነት ሰብ ንሓዳር እንተ ሓተተ ወይ እንተ ተሓተተ፡ ኖይ ሓኪም ምርመራ ክግበር ይግባእ። ብእንጻሩ ኸኣ፡ “ኣብ ሰቕ ዘሎ መስቓቕቕ፤ ከምኡውን፡ “ትንቅቲዮ እም የግንከኪ” ከም ዝበሀል፡ ሰቕ ዚብልን ዘይገብር ዚመስልን ከይተረፈ ቡቲ ንቡር፡ ማለት ብግብረ ስጋ ርክብ እኳ እንተ ዘይኮነ ብኸልእ መገዲ ክመሓላፍ ስለ ዝኽእል፡ ብአመራርጽ ከነእእስን ዕሽሽ ኮንብልን ኣይግባእን።

8.8.2. ኖይ ሓኪም ምርመራ ብምግባር

ቅድሚ መርዓ ኖይ ኤችኣይቪ ኮነ ካልእ ብግብረ ስጋ ርክብ ዝመሓላፍ ሕማማት ምህላውን ዘይምህላውን ምፍላጥ ምርመራ ምግባር ኣድላዪ እዩ። እዚ ኸኣ፡ ብፍቕሪን ብትሕናን እዩ ክኸውን ዘለዎ።

እቲ አበሀህላ ኸኣ፡ “ንሰኻ ኤይድስ ከህልወክ ስለ ዚኽእል፡ ርክብ ወይ ሓዳር ቅድሚ ምግባር ከድ ምርመራ ግበር” ተብሂሉ ብተረር ቃል ምዝራብ ኣይግባእን። ንዓኻን ንዓይን ጽቡቕ

ክኸውንልና ክልቲና ኪድና ምርመራ ንግበር ብምባል ብጥብብ ምዝራብ። ኣብ ገለ ሃገራት፡ ከም ብዓል ኤርትራ፡ ሰብ ሕክምና ምርመራ ከይገበረ ሓዳር ንኺገብር ዘይፈቕዳ ዓድታት አለዋ። ከምዚ ዝበለ ሕጊ፡ ንምትግባሩ ደኣ ቀለል ኣይኮነን እምበር፡ ኣብ ነለላን ሃገራት ዓለም ዝውቱር ኪኸውን ይግባእ። እቲ ሕማቕ ነገር ግን፡ ብዙሕ ሰብ፡ ንሓዳር ተወፋይነት ቅድሚ ምግባሩ፡ ግብረ ስጋ ርክብ ኣቐዲመ ምጀማሩ እዩ። ርክብ ምስ ጀመርካ ምርመራ እንተ ገበርካ፡ ከምቲ “ዝብኢ ምስ ከይ፡ ክልቢ ነገሐ” ዝብል ኣዘራርባ ኪኸውን ይኽእል። እዚ ማለት ኸኣ፡ ግብረ ስጋ ርክብ ጌርካ ኤችኣይቪ ሕማም ምስ ሓዝካ ምርመራ ካብ ምግባር፡ ኣቐዲምካ ምምርማር ይበልጽ።

8.9. ክርስትያንን ኤይድስን

ክርስትያን ከባሃል እንኸሎ፡ ከመይ ዝበለ ክርስትያን ከም ዝኹነ ብሰለሶተ መገዲ ክርእ ይከእል። ንሳተን ኸኣ፡

1. መንፈሳዊ ክርስትያን፡ ከም ቃል ኣምላኽ ዝመላለስ።
2. ስጋዊ ክርስትያን፡ ኖይ ኣምላኽን ኖይ ዓለምን እናሓዋወስ ዚነብር።
3. ፍጥረታዊ ክርስትያን፡ ክርስትያን እዩ ዝብል፡ ኖይ ክርስትና ግና ገለ ነገር ዘይረኣዮ።

እዞን ተገለጽን ዘለዋ ብኖይ ሰብ አበሀህላ እምበር፡ ብኣምላኽ ኣብ ክልተ እዩን ዝጥርነፉ። ንሳተን ኸኣ፡ ወይ ምስ ኣምላኽ ወይ ካብ ኣምላኽ ወጸኢ። እዚ ማለት ኸኣ፡ ቁጽሪ ሓደ (1) ንክርስትና ወኪሉ ከዛረብ ብቐዓት አለዎ። ቁጽሪ ክልተን ሰለሶተን (2,3) ንክርስትና ወኪሎም ከዛረቡ ብቐዓት ዮብሎምን። ሰብ ሓደ ኪሕዝ ከም ዘለዎ አመልከቱ መጽሓፍ ቅዱስ፡ “ዝሓል ወይስ ምዉቕ ዘይምኻንካ ግብርኻ እፈልጥ እሎኹ። ብኻ ዝሓል ወይስ ምዉቕ ምኹንካ። ከምዚ ልብጥ ዝበለ ብምኻንካ ኣይምዉቕ ኣይዝሓል ኢኻ እሞ ካብ ኣፈይ ጡፍ ክብሰካ እሞ”¹⁴⁶ ይብል።

ክርስቲያን፡ ኣብ ዓለም ስለ ዘሎ፡ ቡቲ ኣብ ዓለም ካብ ብዘሎ ነገራት ክትገነዘብ ይከኣል እዩ። ገለ ኣመንቲ፡ እግዚኣብሂር፡ ከምቲ ናብ ግብጻውያን ዘምጸእኩዎ ሕማም እየምጽእልኩምን እዩ ዝብል ጽሑፍ ስለ ዘሎ፡ ክርስቲያን ኤይድስ ኣይቀርብን እዩ ዝብሉ ኣለዉ። ከምዚ ዝበለ ርድኢት እዝዩ ግንደ እዩ። እዚ ኣበሃህላ ብክልተ መገዳ ነገርኣዮ ኢና። ቀዳማይ፡ ሰብ ብዘይፍላጥ ኤይድስ ናይ ዘለዎ ናይ ስኒ መሕጸቢ መዎጽ ኩነ መስቀረ እንተ ተጠቂመ፡ እምላኽ ከምስር ይኸኣል። ብእንጽፋ ኽእ፡ ናይ ግብጻውያን ሕማም ንዓይ ኣይቀርብንን እዩ እናበልካ መምስ ዝረኽብካ ኣብ ፈቓዶኡ ሓሸውዮ ትጻወት እንተ ኹንካ፡ እምላኽ፡ ንዓኻ ብኤይድስ ከይትትሓዝ ገይሩ፤ ንካልእ ሰብ ጥራይ ብኤይድስ ዘትሕዝ እንተ ኹይኑ፡ እምላኽ ቅኑዕ ፈራዲ ኣይከኣንን። ምኽንያቱ፡ ብደገ እሙን ዝመስል ሰብ፡ ውሽጡ ግና ዘይእሙን ኪኸውን ይኸኣል። ካልኣይ፡ ኤይድስ ብግብረ ስጋ ርክብ እኳ እንተ ዘይተረከበ ብኸኣል መገዳ ከመሓላለፍ ይኸኣል።

ገለ ሰባት፡ ምርመራ ከይገበሩ ይምርዓዉ፡ ቅድሚ ሓዳር ምግባሮም ሻይረስ ስለ ዘይጸንሑ፡ ኤችኣይቪ/ኤይድስ ኣይርከቦምን። ገለ ኹእ፡ ምርመራ ከይገበሩ ይምርዓዉ፡ ሻይረስን ሕማቕ ልምምድን ስለ ዝጸንሑም፡ ብኤችኣይቪ ኤይድስ ተለቢዶም ደቆም ድማ ምስ ኤይድስ ይውሉዱ። ናይ ሓሶት ኩነ ናይ ሓቂ ፍቕረ ከታልለና የብሉን። ምርመራ ንግበር። እምነት ይወጽእ። ብእምነት ምርመራ ስለ ዘይገበርካ ሕማም ይጠፍእ፡ ተጠራጠርካ ሕክምና ምርመራ እንተ ገበርካ ሕማም ይግለጽ፡ ማለት ኣይከኣንን። ተፈቂስ ዝብል ሰብ፡ ከም ዝተፈወሰ መረጋገጺ ከቕርብ ይግባእ። የሱስ፡ ነቶም ዝፈወሰም ሰባት ፈውሶም ሓቕኛ ምኃን ንምርግጋጽ ኪድኩም ንካህን ኣርእዩ ኢሉ ከም ዝሐበሮም፡ እሞ ኹእ ከም እተፈወሰ ዝረእዩ ዘበሉ ከም ዝመስከሩሎም፤¹⁴⁷ ፈውሰና ናይ ሓቂ ከም ዝተፈጸመ ንከነረጋግጽ ንሓኪም ከነርኢ ይግባእ።

ሓንቲ ንል፡ መዓሰን ኣበይን ኤይድስ ከም ዝረኽቡት ኣይፍሉጥን፡ ቅድሚ መርዓ ኤችኣይቪ ከም ዝከበሩ ንሳን ካልኣት ሰባትን

ይፈልጡ ነይሮም። እዚ እናፈለጠት ከይነገረት ኤይድስ ንዘይብሉ ተመርዕዩ ማናቲ ወሊዶም። ንሳን ደቃን ነዊሕ ከይጸንሑ ዓረፎም። ሰብኣዮ ኹእ፡ ከም ናይ ሰበይቱን ደቁን ግደ ከይበጽሑ ኣይተርፍን።

እዛ ሰብ፡ ምስ ተሓጽዮት፡ ካብቶም ሻይረስ ከም ዘለዋ ዚፈልጡ ሓይ፡ ኤይድስ ከም ዘሎኪ ንሕጽዶኪ ነገርኪዮ ዲኽ፤ ኢሉ ደብዳቤ ጽሑፉ ሓቲቲዮ። ንሳ ኹእ፡ “ንሱ፡ ናይ እምነት ሰብ ስለ ዝኹነ ከም ዘለኹዎ” ተቐቢሉሲ እዩ ኢላ መልሲ ምስ ሃቡት፡ ምናልባት ንሱ ኹእ፡ ከምኡ እለዎ ማለት እዩ ዝብል ትርጉም ሒዙ ስቕ ኢሉ። ደሓር፡ እቲ ሕማም ኣዝዩ ምስ ሓዛ፡ ኣብ ሆስፒታል፡ ሕማም ከም ዘሎኪ ይፈልጥ ድዩ፤ እንተ ተብህለት፡ ኣቕዲማ ከም ዘይነገረቶ ተቐቢሙ።

ሰብ፡ ካብ ኤችኣይቪ/ኤይድስ እንተ ተፈቂሱ፡ ሓኪምን ሳይንስን የረጋግጽዎ እዮም። ስለዚ፡ ብእምነት እምላኽ ፈቂሱኒ እዩ፤ ኤችኣይቪ የብለይን፤ ምርመራ ኣይገብርን እየ ዝብል ሓሳብ ከህሉ የብሉን። ገለኡ ሰብ፡ ጨካን እዩ። ኤይድስ ከም ዘለዎ እናፈለጠ፡ ሻይረስ ምስ ዘይብላ ተራኺቡ፡ ሕማም የተሓለፍ። ጀግንነት ተቐጺሩ ኹእ ኤርትራውያን ንኤርትራውያን ከይተረፉ ሎሚ ኤችኣይቪ ከቲባ መጸኤ ብምባል ከዛረቡ ይሰምዑ።

ተመሳሳሊ፡ ብ2,000 ዓ.ም.፡ ኣብ ናይሮቢ ዩኒቨርሲቲ ሽቓቕ ሓዶ ሰብ፡ ኤይድስ ልኹፍ ምኃንይ ካብ ዝፈለጥኩሉ መዓልቲ ልዕሊ፡ 100 ዝኹና ኤይድስ ኣትሒዘ (infected ንይረ) ኢሉ ጽሑፉ። እዚ ዘንበበ ካልእ፡ ከምዚ ዓይነት ዘረባ ካብ እተማህረ ሰብ ኣይጽበን ኢሉ ጽሑፉ። ካልእ ድማ ሓጢአትካ ይቕረ ንኺበህለልካ ንእምላኽ ሕተት ኢሉ ጽሑፉ። በዚን ወዲ ከምዚን ድማ ኣብ ኬንያ ኣብ መዓልቲ ከሰብ 1,000 ዝኹኑ ኣፍረይቲ ዜጋታት ብኤይድስ ከም ዝሞቱ ናይ ኬንያ ፕረሲደንት ነበር ዳንኤል ሞይ ሓበሮም። ካብዚ ዝተሓላለ ድማ፡ ገለ ከባቢታት ወላዲ ዘይብሉን ኩይንን፡ ዘኸታማት ጥራይ ሒዘን ባዲመን ተረፈን።

ናይ ቁሩብ ጊዜ ትዕግስቲ፡ ከምኡውን ናይ ሓደ ወይ ከልተ ዶላር ናይ ሓኪም ምርመራ፡ ህይወትና ክትርፍ ስለ ዝኸል፡ እቲ

ዘሎና ዕድል ንጠቀመሉ። ገላ ናይ ሕክምና ትካላት ብዘይ ንገዛብ ምርመራ ዝሆኑዎ-ን ኣይሰእንን።

8.10. ሕመማት ብኸመይ ንርእዮም፤

ብኤይድስ ዝሸኸሮም፡ ብስጋ ኩነት ብመንፈስ ደቅናን፤ ኣሕዋትናን፤ ኣሓትናን፤ ኣዴታትናን፤ ኣባታትናን እየም። ስብሊ ብዝግባእ ክንቅበሎም፤ ከነቐርበምን ክንከናኸናምን ኣሎና። ኣብ ርእሲ ቁስሊ፡ ቁስሊ ኣይንወስኽ። ብዛዕባ እቲ ክምለስ ዘይከእል ሕማም፡ ከመይ ጌርካ፡ ከመይ ጌርኪ ኣብ ኤይድስ ከላብ ምብጻሕ ትመላለስ ብምባል ናይ ትማሊ ኣምጺእካ ምዝርራብ ጐዳኣ ኣምባር ሃናጺ ኣይኩኑን። ዝሓለፈ ሓለፉ እዩ። ነዚ ሕጂ ዘሎ እንታይ መፍትሒ ኣለዎ ተባሂሉ፡ ንናይ ሎሚ መፍትሒ ምንዳይ እዩ ዝበለጸ።

መብዛኡን-ትኡ ሰብ ሕማም ከም ዘለዎ ምስ ፈለጠ እዩ ስጋኡን መንፈሱን ዝሰበር። በዚ መሰረት ድማ፡ ሞራሉ ኣውዲቑ ንስጋኡን መንፈሱን ምክንያቱን ይሰእን። እቲ ዝደልዮ ዘይረኸበ መንፈሱን ስጋን ኸኣ ብቐለሉ ብዝመጽእ ሕማማት ተጠቂዑ ከም ዘይትንስእ ኩይኑ ይመውት። ንዝተሰብረ መንፈሱን ንዝሓመመ ስጋን ከም ንኹሉ ካልእ ሕማማት ኣምላኽ እንተፈቓዱ ንሕመም ኪፍውስ ይኸእል እዩ። እንተ ዘይፈቐደ ኸኣ ይወስድ። እቲ ዝኸውን ከላብ ዝኸውን ግና ነቶም ዝሓመሙ ካብ ዠኡ ሰብ ዝግባእ ፍቕርን ሓልዮትን ኣይፈልዮም። እቲ ኣገዳሲ ነገር ሰብ ብህይወት ከሎ ምስ ኣምላኽ ተዓረቑ፡ ምስ ሞተ፡ ዝኸበር ሕማም ብዘየገድስ ሓጢአቱ ተሓዲጉሉ ናይ ዘልኣለም ህይወት ድሕሪ ሞት ረኺቡ መንግስተ ለማይ ኪኣቱ ከም ዝኸእል ምሕባር እዩ።

8.11. መድሓኒት ናይ ኤችአይቪ/ኤይድስ

ኤችአይቪ/ኤይድስ፡ ንሓካይም ዕረፍቲ ከለኡ፡ ኣለዉ ዝበሀሉ ተመራመርቲ፡ ዝከኣሎም ፈተናም፡ ግናኽ ዘልኣለማዊ መፍትሒ ክረኽቡ ኣይከእሉን። ናይ ኤይድስ ቫይረስ ሓንሳብ ኣብ ኣካላትካ እንተ ኣትዩ፡ ኣምላኽዊ ተኣምራት እንተ ዘይተገድሩ ካብ ኣካላትካ ብፍጹም ኣይወጽእን እዩ። ካብቶም ዘለዉ ናይ ኤይድስ ቫይረስ መድሓኒታት ንምላሌ፡ REYATAZ፣ KALETRA ካብ ኤይድስ ከም ዘደሕዩን፡ ንካልኣት ሰባት ካብ ምትሕልላፍ ከም ዘይከላኸሉን¹⁴⁸ ተመራመርቲ ናይዚ መድሓኒታት ይገልጹ። መድሓኒታት ናይ ኤችአይቪ ሓይሊ ቫይረስ ንኸድክምን ዕድመ ንኸፍውሕን እምባር፡ ክፍውስ ኣይከእልን እዩ። እዞን ተጠቂሰን ዘለዎን፡ ካልእ መድሓኒታትን ሓይሊ ቫይረስ መድከሚ እምባር ዘደሕዩ ካብ ኩና፡ እንታይ ደኣ እዩ ዘልኣለማዊ ፈውሲ ኤችአይቪ/ኤይድስ፤ ገላ ካብቲ ጽቡቕ ዝበሀል መንገድታት፡ መከላኸሊ ኤችአይቪ፡

- ጸሎት ተኣምር ምጽባይ።
- ዓበቕሲ እንታይ ፈውሲ፡ ኣይትቕረብ ኣይትቀረረብ።
- መቃርብትኻ ምፍላጥን እመን ምኃንን።
- ቤ/ክ ኣይተመንዝርን ኣይትዘመን ትብል።
- ዓለም ኮንዶም (Condom) ተጠቀም ትብል።
- ኤይድስ ናይ ዘለዎ ደም፤ መራፍእ መስቆሪ መዎጽ ዘይምጥቃም።

በዞን ተጠቂሰን ዘለዎ መንገድታት ኤይድስ ካብ ምርካብን ንካልእ ሰብ ካብ ምትሕልላፍን ንሕሎ።

8.12. ጥንሲን ሕርሲን ካብ ኤችአይቪ ንከላኸሉ መገዲ

ሰብ፡ ኤችአይቪ ቫይረስ ስለ ዘለዎ ኣየጥንስን ወይ ኣይትጠንስን ማለት ኣይኩነን። ኣብተን ጥንሲ ዝርከበለን ልመዓት መዓልታት ብዘይ መከላኸሊ ጥንሲ ግብረ ስጋ ርኽብ እንተ ተገይሩ፡ ናይ ግድን ጥንሲ ይርከብ። ኣብ ሌሌቶ ደቡብ ኣፍሪቃ፡ ብግምት ካብ

800,000 ብ2005፡ ትሕቲ 15 ዓመት ዝኹኑ፡ 20,000 ዝኣኹሉ ኤችአይቪ ካብ ኣደ ንውሉድ ተመሓላለፉዎም።¹⁴⁹ እቲ እባ፡ ኤይድስ እንተተለዎ፡ ነቲ ዘርእ ሓጺብካይ እቲ እባ ኤይድስ እንተዘይብሉ፡ ኣደ ኤይድስ እንተ ሃልዩዋ ኽኣ ብእርተፍሻል መንገዲ ነቲ ዘርእ ኣብ ማሕጸን ብምቕማዋ እዩ። ኤይድስ ምህላው ንጥንሲ ገለ ዝጎድኦ የለን። ብዘይ ገለ መድሓኒት፡ ማለት ኣደ ሕክምና ናይ ኤይድስ ዘይትከታተል እንተኹይና፡ እቲ ጥንሲ ኤይድስ ናይ ምርካብ ዕድሉ 20% እዩ። ጥንሲ ብቫይረስ ዘይጥቅሞሉ ምኽንያት ኽኣ፡ ካብቲ ናይ ኤይድስ ቫይረስ ዝሕይል ተፈጥሯዊ ካብ ሕማም ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ስለ ዘለዎ እዩ። ኤችአይቪ ኣብ ዝኹኑ ናይ ጥንሲ ጊዜ ናብቲ ኣብ ማሕጸን ዘሎ ሕጻን ከመሓላለፍ ይኸክል እዩ። ክልተ ካብተን ዝተሓላለፈለን መገድታት፡ ቦቲ መግቢን ኣየርን ካብ ኣደ ናብቲ ጥንሲ ዝመሓላለፈሉ መንገዲ፡ ኣብ መበል 12 ሰውናት ካብ ኣደ ናብ ሕጻን ከተሓዋወስ ዝኸክል ምድማይ¹⁵⁰ ከምኡውን እታ ኣደ ከትሓርስ ከላ። ዝውሉዱ ሕጻናት ኤችአይቪ ዝረኽቡሉ መንገዲ ንምውሓድ፡

- ነቲ ሕጻን ካብ ኤይድስ ንምክልኻል ዝበለጸ መንገዲ እዩ።
3. Do not Breast Feed the Baby እታ ኣደ ምስ ሓረሰት፡ ጡብ ከተጥቡ ይብላን። ምኽንያቱ ብምጥባው ኤችአይቪ ቫይረስ ከመሓላለፍ ይኸክል እዩ።

ካብዚ ዙሉ ፈተናን ሕማቕን ንምድሓን ሎሚ ኣብ ህይወትና ንገብሮ ዝልኣለም ኣባና ዝመጽእ ሕማቕ ኮነ ጽቡቕ ወሳኒ ምኽኒ ፈለጥና፡ ሎሚ ብምስትውዓል ንመላሰስ።

1. Use Antiviral Medication እታ ኣደ (ኣንቲቫይራል) መድሓኒት ትወስድ እንተ ኹይና፡ እቲ ሕጻን ኤይድስ ናይ ምርካብ ዘለዎ ዕድል ብጣዕሚ ዉሑድ እዩ። እዚ ካብ ኣደ ናብ ሕጻን ዝመሓላለፍ መከላኸሊ መድሓኒት RETROVIRAL (ፌትሮቫይራል) ይበህል። ኣብቲ ናይ ጥንሲ ጊዜ መድሓኒት እንተዘይወሰደት ኣብ ትሓርስሉ ጊዜን ምስ ሓረሰትን እታ ኣደን እቲ ቈልዓን እንተወሲደዎ ኤይድስ ከይርከብ ይኸክል። ልክዕ እዩ ብዙሕ ብብ እዚ መድሓኒት ንምርካብ ዓቕሚ ይበሉን። እዞን ቀጺለን ኣብ ቁጽሪ ክልተን ሰለሰተን ዘለዎ ግና ከግቢራ ይከክል።

2. Keep the Delivery Time Short እቲ ናይ ሕርሲ ጊዜ ብዝተኸኸለ መጠን ሓጺር ጊዜ ይኹን። ምኽንያቱ ጊዜ እንተነዊሑ እቲ ሕጻን ብደም ናይ ኣደ ከትንከፍ ይኸክል። ደም ተንኪፉዎ ማለት ኸኣ ኤችአይቪ ሓዘዎ ማለት እዩ። ኣብዚ እቲ ዝሓሸ፡ ብመጥባሕቲ ምውላድ

ግብረ ስጋ ርክብ ቅድሚ ሓዳር

“When you say no to something, you are really saying yes to something else.”¹⁵¹

ከም ካትራል እተባህለት ተዋሳኢት ግብረ ስጋ ንመጀመርታ መዓስ ይገባር ንዝብል ውሳኔ፡ እብ ውሽጢ ሰብ ብእተሰረተ ጽኑዕ እምነት መሰረት፡ ከብብ መርዓ ምጽናሕ ዝብል ዘዋጠውል መልሲ እዩ። ንገብ ሰብ ከእ መዓስ፤ እብይን ብኸመይን ድንግልና ከነፍርሰ ዝብል ሕቶ ከም ነታጉ ዝመልኡ ቦታ ምርጋጽ ከይነ ከስምዖ ይኸእል።¹⁵²

እዋኑ እሸጋሪ ስለ ዝኹነ፡ ሰብ ገንዘብ ንኺረክብ ዘይገብሮ ነገር የለን። ባዚ መሰረት ድማ ድንግልና ብገንዘብ ወይ ይኸጠየን እብ ጨረታ ይውዕልን እሎ። ብ2004 ዓለም ንል 18 ዓመት እንግሊዛዊት ንዩኒቨርስቲ ንትምህርቲ ገንዘብ የድልየኒ ኢላ ንድንግልና እብ ጨረታ እውዕላታ። እቲ ዝበዝሑ እተጫራቲ 44 ዝዓመቲ ፍቲሕ እብ ክልተ ቁልዑ፡ £8,400¹⁵³ ማለት \$20,500 ዶላር ከፈሉ ድንግልና ወሲዱ።

እብ መወዳእታ ዓመት 2008 ኸእ ሓንቲ 22 ዝዓመታ ንል ካሊፎርኒያ ወለዳ ግደፊ እናበሉዋ ንማስትራት ዲግሪ መምህሪ ከኹነኒ ኢላ ንድንግልና እብ ጨረታ ከውዕል ብምባላ ቅጥዕ ድዩ እይኮነን ዝብል ንብዙሓት ሰባት እነቲዑ። ዝኹነ ከይን ብቲ ዝበለቶ መሰረት ዝለዓለ ተጫራቲ እውስትራልያዊ ወዲ 39 ዓመት ባዓል ሓዳር \$3.8 ሚልዮን ዶላር ንኪኸፍል ተሰማማዒ።¹⁵⁴ እንተ ኹነ ግን ስቢይቱ ምስምማዕ ስለ ዝእበዮት እይወዓሉን። ካልእ ወዲ 59 ዓመት ኸእ ድንግል ርእዮ ስለ ዘይፈልጥ ከመይ ከም ዝኹነ ንኺርኢ ብምባል ሓደ ሚልዮን

ዶላር ንኪኸፍል ተሰማማዒ።¹⁵⁵ እዘን አዋልድ ድንግልናኡን ስለ ዝዓቕራ ከንድዚ ዝእካል ገንዘብ ከረኸቦ ከእለን። ብእንጽፋ ኸእ፤ እብ መርዓ እተወሃቡን ምስን እብ ዘይከውንን ድንግልና ዘፍረሉ ከም ዘለዉ ምፍላጥ ከእ እገዳሲ እዩ።

እብ እውስትራልያ ድማ፡ ናይ ዶቂ ተባዕትዮውን ድንግልና ጨረታ ከግባር ተባሂሉ። ነፍሲ ወከፍ ድንግል \$20,000ን 90% እታዊ ናይ ጨረታ ከም ዝቕበል፤ እቲ ዳይሪክተር፡ ጃስቲን ሲስልይ እፍሊው። እንተ ኹነ ግን፡ ግብረ ስጋ ርክብ ብገንዘብ ምሻጥ ዘይሕጋዊ ስለ ዘይኮነ፡ ማእሰርቲ ፈሪህ ናብ ነሻዳ፡ አሜሪካ ንኺግዕዝ ተገዲዱ።¹⁵⁶ እብ ነሻዳ ኸእ፡ ካብ ካልእ ስቴታት ብገንዘብ ግብረ ስጋ ርክብ ጨረታ ብምግባሩ፡ መንግስታዊ ሕጊ ብምግባሩ፡ እቲ ካብ ዓዱ ዘህደሞ፡ እብ አሜሪካውን ዘዩረኻኸበሉ እይተርፍን።¹⁵⁷

ንምኽኑ፡ ዝኹነ ድኹን ቅድሚ ሓዳርን ካብ ሓዳር ወጸኢ ዝግባር ግብረ ስጋ ርክብ ብመንግስትን ብባህልን ብእምነትን እይፍቀድን እዩ። እንተ ኹነ ግን፡ ካብ ሓዳር ወጸኢ ናይ ግድን ትገብረ/ትገብር እንተ ኹንካ ብታህዋኽ ድንግልናኽ እብ ዘይረብሕ ሰባን ቦታን ካብ ምድርባይ፡ ብተሰፋ ዓቕርካ እብ መርዓ ምህብ ወይ ከእ ከምኢ እተጠቐሰ ብውሑዱ ገንዘብ ረቢሕካ ምግባር ከመይ ይመስኩም፤ ዓሰርተ አዝዮን ፍላግት ድንግልና ጨረታ ዝበህላ ካብ \$5,000 ከሰብ \$3.8 ከሰብ 5 ሚሊዮን ከም ዘውዓሉ ይዝረብ።¹⁵⁸

ብሓፈኸኡ፡ እዚ ክፍል ትምህርቲ ብዛዕባ ናይ ስግግር ጊዜ፡ ማለት ቅድሚ ሓዳርን፡ እብ መንገዱ ሕራይ ምብህህልን መርዓን፡ ከምኡውን እምቢ ምብህህልን ዘምጽእ ባዕሪናት ዝሓዘ እዩ። ንግብረ ስጋ ርክብ ከኑ ንሓዳር ሕራይ ምባልን እምቢ ምባልን ቀሊል እይኮነን። ምክንያቱ ሰብ እዞን ቃላት ክብለን ዘለዎ ከም ዘዋጽእን ዘዋጽእን ፈሊው እዩ። እቲ ሕማቕ ግና፡ ክውሰድ ዘለዎ ስንምቲ እየናይ ምኽኑ እናፈለግኩ፡ ሕራይ ከኑ እምቢ ከይበልካ ንዓመታት ምጽናሕ እዩ። ብፍርሂን ብመሲሉኒን ወይ

ብኣይመስለንን ስንምቲ ከይመስድኪን ከይመስድኪን ካብ ምንባር፡ ስንምቲ መስድኪ(ኪ) ካልእ መንጃ ምንጃይ ይሓይሽ። ምናልባት እን ድንግልናይ ኣብ ዘይከውን ደርብዮ ዚብል ከእ ናብቲ ንስብ ኣድሻ ፍጥረት ዚገብር ኣምላኽ እንተ ቐረቡ፡ ኣምላኽ ኣድሻ ህይወት ብምህብ ከም ድንግል ይገብር።

9.1. ዘመናዊ ዕሽነት

ሰብ ኪመላለሶ ዝግብኦ መንጃ ሽልኳ እንተ ዘየገበሰ፡ ኣብ ሕልናኡ ጽሑፍ እዩ። ሰብ ብድሉቲ ካብዚ ኣብ ሕልናኡን ቅዱሳት ጽሑፋትን ተገለጹ ዘሎ ኣቂ ዝኹን መስመር ወጸኢ ኪሽይድ ይኸእል እዩ። ኣቲ ቀንጺ ፈተና ዝመጽእ ኹእ፡ ካብ እዕሩኸን መሓዙትን፡ ሰብኣይ ኣኸልካ፡ ሰበይቲ፡ ኣኸልኪ ኢኹ ህይወት ክትድስትላ እሎኪ ኢሉ ብዝመጽእ ድፍኢትን ጽልዋን እዩ። እቲ ሕማቕ ነገር፡ ብድፍኢት ኣዕሩኸን መሓዙትን ንስኻ ዘይትፈትዎን ልብኻ ዘይምስከረልካን መንጃ ምኻድ እዩ። እዚ ኣቂ ዝመስል ቀታሊ ምኽረ ካብ ሰይጣን ዝመጽ እዩ። ሰይጣን ካብ ቀደመ ዕዋላ፤ ሰራቂ፤ ኣሳዊ፤ ቀታሊን ካልእ እሎ ዚበህል ክፋእ እተሰከመ እዩ። ንሰባት ድማ ከምኡ ሓዋሉ ንኪሽኑን ኣብ ግንኙም ምስኡ ኪቃጽሉን ስለ ዚደሊ¹⁵⁹ ሰባት ክፋእ ንኺገብሩ ይሓብብል። ብእንጽሩ ኹእ፡ ክርስቶስ ቅዱስን ጸድቕን ስለ ዝኹነ ሰባት ጽድቂ ኪገብሩን ንዕኡ ንኺመስሉን ኣብ ዘለዎ ንኺነብሩን ንሱ ብዚፈትዎ ኪመላለሱ ይደሊ¹⁶⁰።

ኣብዚ ዘሎናዮ እዋን፡ ኣይኮነንንደ ምስ ሰብኣይድ ኪኸውን እዩ ትብሊዮሱ፡ ምስ ዝኹነ ግብረ ስጋ ርክብ ዘይትገብረ እንተኹንኪ፡ ብቶም ኪጥቀሙልኪን ኪብልጹልኪን ዝደልዩ ከም ፋራ ተባሂልኪ ክትሰሓቑ ናይ ግድን እዩ። ሰሓቕትኪ፡ ቅኑዕ ትገብረ ከም ዘሎኹ ብወሽጠም ተፃዲልኪ ከምዚ ዓይነት ጽኑዕ መርገጽ ምሓዝኪ ኢሎም ይምስክሩ እዮም። ብቃላቶም ግና ጽቡቕ ከም ዘዩላኹ እዮም ዝዘረቡ።

ምስ ተቋራኒ ጸታ ግብረ ስጋ ርክብ ዘይምግባር ፋራ ኣቢሉ ዘጽርፍ ኣብ ደቂ እንስሳቶ ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ደቂ ተባዕትዮውን፡ እኳ ደኣ ይገድድ። ሰባት ኣብቲ ብዕልግናኦም ክትሰሓቑ ፈቓደኛ እንተ ዘይኮንካ ዝተፈለለዩ ጸርፈ ዩስከሙኻ። ካብቲ ፈተሙቲ ተመሲሎም ጸላእቲ ዝጥቀሙሉ ቃላት ገላ፡

- ፈላሲ ይብሉኻ።
- ንስኻ ኢልካ ኹእ ሰብኣይ። እምበርዶኽ ናይ ሰብኣይ እሎካ እዩ፤ ይብላኻ።
- እንታይ ሕማቕ እለዎ፤
- ተፈጥሮ እንድዮ።
- ንዋላ ኣደ ሰብ ኣይንንግርን ኢና፡ ብምስጢር ኢና ንገብር።
- ካብ ካልእ ሰብ ንስኺ ፍልይቲ ዲኺ፤ መን ዝኹንኪ መሲሉኪ፤
- ነሱ ሰብ፡ ዋላ እመንቲውን ይገብሩ እለዉ ዝብል ከም ኣልዮት ተመሲሎውን ከመጽእ ይኸእል።

መቐም፡ ንዝኸኣለን መስተውዓልን፡ ፋራ ከይትብህል እግዚአብሔር ዘይፈትዎ ኣጠኢት ዝመትን ምንግርናን ካብ ምእላኹ፤ ፋራ ተባሂልካ፡ ንርእሰኻ ዓቂብካ ካብ ኣጠኢትን ካብ ኤይድስን ነጻ ኷ንካ፡ ቦቲ ፍቕድ፡ ማለት ብመርዓ ርክብ ስጋ ምግባር ካብረት ይህብ። መጽሕፍ ቅዱስ ኹእ ብቕሉዕ፡ ነሱ ሰብ ይገብሮ እሎ ብምባል፡ “ክፋእ ንምግባር ደድሕሪ እቶም ብዙሓት ኣይትሰዓብ”¹⁶¹ ከም ዝበሉ፤ ከምቲ ንብዙሓት ምስዓብ ዝእበዮ ኖህ፡ ምስዓብ ብዙሓት ዝኸዱም መንጃ ምእባዩ፡ ካብቲ ህይወት ንዘለዎ ዘጸነተ ማይ ኣይሂ ምድሓን ዘምጽእሉ ምዝካር ጽቡቕ እዩ።

እዚ ዘመናዊ ዕሽነት ኣብ ናእሹቲ ዕድመን ካብ ሃገርካን ቤተሰብካን ኣብ ዝረሓቕካሉ መጠን እናገደደ ይኸይድ። ንምኳኑ፡ ሰብ ዝበላሾ፡ ባዕሉ ኪበላሾ ምስ ዝደሊ እምበር፡ ብኣይሊ ዘበላሽዎ የለን። ናይ እቲ ጥፋእ ወዲ ታሪኽ

እንተርእና፡ “አባይ እቲ ዚብጽሓኒ ግደ ሀቢኒ”¹⁶² ካብ ዝበለሉ፡ ከባብ እቲ ናብ አባኡ ተመለሱ “ንሰማይን አብ ቅድሚኹን ሓጠእት ንበርኮ”¹⁶³ ዝበለሉ ኩሉ፡ ብእኡ ጀማሩ ብእኡ ተወዲኡ። ማለት፡ እቲ ጥፋእ ወዲ ባዕሉ ናብ ዕሽነት አትዩ፡ ባዕሉ ኸእ ካብ ዕሽነት ወጸኡ። መንእሰያት ብፍላይ ደቂ እንሰትዩ፡ ካብ 13 ክብብ 19፡ ዓመት ምስ ወለዱ ቀረባ ሕብረት እንተ ሃልዩወን፡ ቀልጠፈን ግብረ ስጋ ርክብ ናይ ምጀማር ዘለወን ተኸእሎ ብጣዕሚ ውሑድ እዩ።¹⁶⁴

9.2. እምቢ ምባል

አብዛ ክፍሊ ትምህርቲ፡ እምቢ ምባል ከበሀል እንኸሎ ንሓዳርን ንርክብን እምቢ ምባል የመልከት። ብከልተ መገዲ ከንኢ ኢና፡

ሀ. ብፈቓድኪ ነቲ ንዝምድና ኩነ ንካልእ እድላዬ ክነሱ፡ አብ ሓቂን ፍቕሪን ዘይተመርኮሰ ርክባት፡ ንዝሰምዕን ንዝርዳእን ሰብ እምቢ ምባል የመልከት። ንብግብረ ስጋ ርክብን ካልእ ረብሓ ንዘይብሉ ፈተናታት እምቢ ምስ እትብሉ፡ ንፈቓድን ሓሳብን እምላኽ ሕራይ ትብሉ እሎኺ ማለት እዩ። መዓስ ሕራይ፡ መዓስ ኸእ እምቢ ክትብሉ ከም ዝግብእኪ ንኸትፈልጡ፡ ንእምላኽ ናይ ምልላይ ክእለት አብ ውሽጥኺ ንኸዕቢ ሕተቲዮ¹⁶⁵ ይብል ቢሾጥ ቲ ዲ ጀክስ።

እምቢ እንተ ተብሀልካ ሕማቕ ቃላት ጌርካ ደድሕሪ እታ ሰብ ወይ እቲ ሰብ እናኸድካ ሕማቕ ቃላት ምዝራብ ጽቡቕ እይኮነን። መልሲ ስለ እተቐበልካ ደስ ኪብልካ ይግባእ። እምቢ ስለ እተብሀልካ ብትዛረብ ሕማቕ ቃላት መሰረት፡ ርክብካ ብኡ መጠን ኪርሕቕ ስለ ዝኸእል፡ ሕማቕ ዘይምዝራብን ዘይምግባርን። ዋላ እምቢ እንተበለት፡ ለበይትኻ እይኮነትን ግና ሓፍትኻ እያ። ካብዚ ንመሀሮ ነገር እሎ፡ ንሱ ኸእ፡ ነፍሲ ወከፍ ሰብ፡ ሕራይ ከታ እምቢ ምባል መሰል እለዎ። እምቢ ንዝበለት መሰላን ድሌታን ክሕሎ ግብእ ክነሱ፡ ቀጸላ ዘላ ካልእይቲ ከም ንርእያ፡ እምቢ ምባል ህይወትኪውን ከሕልፈኪ ይኸእል።

ለ. ገለ ጊዜ፡ ኸእ፡ ንኸጥቅዕ ተዳልዩ ዝመጽ ንበይንኺ ምህላውኪ ዝፈለጠ ፈራሕ ሰብእይ አብ መገዲ፣ አብ ስራሕ፣ አብ ትምህርቲ ኩነ አብ ቤተ ጸሎት ብሓይሊ ዘይተጸቢኺዮ እምቢ ንኸትብሊ ዕድል ከይረኽብኪ ክትዕመጹ ይከእል። ብኸምዚ መገዲ ዝተገፍፃ ዋራይ ዘይኮኖስ ጥንሲን ብግብረ ስጋ ርክብ ዝመሓለፍ ሕማም ዝረኽባ እለዋ። መሊሳ እትብሀል እምቢ እናበለት አብ ዩኒቨርስቲ (parking) ተዐማጽ ጠኒሳ ወሊዳ። አምላኽ ግና እይደርቢያን። ካልእ ሰብእይ ረኺባ፡ ብዓልቲ ሓዳርን እደ አርባዕተ ቈልዑን ከይና። ታማር ትበሀል ንል ንጉስ ዝገጠማ ኸእ ቀጸልና ንረእ።

አምኖን ወዲ ንጉስ ዳዊት መልካዲኛን ድንግልን ዝኹነት ንሓብቲ ታማር አፍቀራ። ብኸመይ ከም ዝረኽባ ምኽረ ሓቲቲ ረኽበ። ቦቲ እተመኸሮ መሰረት ድማ፡ ሓብቲ መጸኢ እቲ ክትገብረላይ እደልያ ዝበሎ ቕጮ ሰንኪታ እንካ ብዝበለቶ ምብላዕ አብዩ፡ ንኸሉ ሰብ ካብቲ ዝሃ ንኸወጽእ እዚኡ ከሉ ሰብ ወጸ፡

ንታማር ድማ፡ እቲ ብልዒ ብኢድኪ ኸበልዕሲ ናብ ሕልፍኺ እእትውዮ በላ። ታማር ኸእ ነቲ ዝገበረቶ ቕጮ ወሲዳ ናብ ሕልፍኺ፡ ናብ ሓዋ አምኖን እእትውዮ። ኪበልዕ ምስ ቀረበትሉ ድማ ቀጥ እቢሉ ሓዙ፡ ሓብተይ ንዒ ምሳይ ደቅሲ በላ። ንሳ ኸእ፡ እይፋልካን ሓወዮ፡ እይተነውረኒ፡ ከምዚ ዝበለ አብ እስራኤል እይግበርን እዩ እሞ፡ ነዚ ዕሽነት እዝስ እይትግበሮ። ነዚ ነውረይ ተሰኪመኽ እነ ናቢይ ከኸይድ እየ፤ ንስኻውን ከም ሓደ ኹባቶም አብ እስራኤል ዘለዉ ዓያሱ ኸትከውን ኢኻ። ሕጂ ኸእ፡ በጃኻ፡ ንጉስ ንእይ እይኸልኣካን እዩ እሞ፡ ንእኡ ንገሮ በለቶ። ንሱ ግና ዘረባእ ኺሰምዕ እይፈተወን፡ ካብእ ሓይሉስ ዐመጽ፡ ምስኡ ድማ ደቀሰ። ድሕርዚ አምኖን እዝዩ ብዙሕ ጽልኢ ጸልኦ እሞ ካብቲ ዘፍቀራ ፍቕሪ እቲ ዝጸልኦ ጽልኢ በዝሓ። አምኖን ድማ፡ ተንስኢ፡ ኪዲ በላ። ንሳ ኸእ፡ ንእይ ብምስዳድካ ኹብቲ

ቅድም ዝገበርካንስ እዚ ዝገደደ ኸፋኝ እዚ አይትግበረኒ በለቶ። ንሱ ግና ኪሰምዓ አይፈተወን። ነቲ ዜገልግሎ ገልያኡ ጸዊዑ ድማ፡ በጃኻ ነዚአ ኸባይ ንግዳም አውጽእለይ፡ ድሕረኣ ኸአ ነቲ ማጸ ዕጸዎ በሎ።¹⁶⁶

አምኖን፡ ካብቲ እምቢ እናበለቶ ንሓፍቱ ዘነወራ፤ ዝደለዮ ምስ ረኽበ ካብ ገዛይ ውጽኢ ኢሉ ብጽልኢ ምስገን ይገድድ። ንዝገበር፡ ሕን ንምፍፃይ ድሕረ ኸልተ ዓመት ብዝንግዒት አቢሉም ሓዉ ብገላዉኡ አቕተሎ፤¹⁶⁷ ካብዚ፡ ዙሉ ሰብ ጥዑይ ስለ ዘይኮነ፡ ዘስግኦ ዙንት ክርእ እንኮሎ፡ ብእተኸለ መጠን መውጽኢ ምድላይ አድላዪ ምኺኑ ምርዳእ ይግባእ።

ሻሮን ሀርሽ ትብሀል ደራሲትን አማኸሪትን ኸአ፡ ንላ ክርስቲን አብ 15 ዓመታ፡ ፈትዮሎ ምስ ዝበለቶ ወዲ ሲነማ ክትርኢ ምስ ከደት፡ እምቢ እናበለት ምስማዕ አብዬ አብ ሲነማ ዐማጸዋ። እቲ ነገር ምስ ተፈጸመ ንአዲእ ሕማቕ ረኺበ አሎኹ እሞ መጽሕሪ ውሰድኒ ኢላታ።¹⁶⁸ አምላኽ ነቲ ብግዲ እተገብረ ዐመጽ ኮነ ብፍቶት ዝተገብረ ዕሽነትን፡ ንሰናይ ክልውጦ ይኸእል እዩ። ከምዚ ዝበለ ሕማቕ ምስ ንጠመን አብ ዓለም ምንባር ጸለኤን በረኪና ኮነ ብክልእ መርዚ ሰትዮን ህይወተን ዘሕልፋ፤ ከምኡውን ብከታትር (ጎማ) ጥንሲ ኸንጽላ፡ ዝፈተና እሞ ካልእ ሕማም ዘሰዓበለን ውሑዳት አይኮኖን። ተሰፋኺን መጽሒኺን በቲ እተፈጸመ ሕማቕ ክትድምድማሎ አይግባእን። ዝበለጸ አብ ቅድሚኺ አሎ። ከም ዘሎኺሎ ዝእርንበኪን ዘፍቅሪኪን አምላኽ አዳልዩልኪ አሎ።

9.3. ሕራይ ምባል

ንኸትምርግዊ ኮነ ንኸትምርዖ ሕራይ ተበህሉካ ማለት ዙሉ ተወደኡ፡ ክንመራዖ ስለ ዝኹንኖን፡ ስለ ዝተፋቐርኖን ከም ድሉትና ግብረ ሲን ርከብ እናገበርና ክንመላለስ ንኸእል ማለት አይኮነን። ብፍላይ እምነትን ሃይማኖትን አብ ዘይብሎም ሰብ፡ ዋላ ክይተፋቐረውን ሓንሳብ ተረኣኢና ተበህሂል፡ ግብረ ሲን

ርከብ ክግበር ቅቡል እዩ። እንተኹነ ግን፡ ዘይአማኒ ኹንካ፡ ቅድሚ ሓዳር አብ ግብረ ሲን ርከብ እትነብር፡ ካብ ኢድ እግዚአብሄር ነጸ ኢኻን ነጸ ኢኺን ማለት አይኮነን። ካብ አምላኽ ምሕረት ንምቕባል ንአምላኽ በዲለ እየ እሞ ሕደገለይ ብምባል ምጽላይ ይግባእ።

እቲ ዝበለጸ ቆላሕታ ዝግበረሉ፡ ግና ንመንፈሳውያን በህልቲ እዩ። መንፈሳውያን ሰባት ከም ዘይአመንቲ ኪመላለሱ፡ አይተፈቕደሎምን። እዚ ከበሀል ከሎ፡ ዙሉ አማኒ ቅድሚ ሓዳር ኮነ፡ ንመርዓ ሕራይ ምስ ተበህሎ፡ ከላብ ሓዳር ዝግበር፡ ብቅድስና ይነብር ማለት አይኮነን። ብሕማቕ ዝመላለስ ሰብ አሎ። ገለ ሰብ፡ ቅድሚ ንሓዳር ሕራይ ምብሀሀል ይፅንቀፍ፤ ገለ ኸአ አብቲ ናይ ሰግግር ጊዜ ብፍላጥ ኮነ ብፈተነ ይፅንቀፍ፤ ገለኡ ብጥንሲ ይቃላዕ፤ ገለ ኸአ ከይተቓልዒ ይነብር። ሰብ፡ አይተቓልዒን ማለት፡ ግና እግዚአብሄር አይረኣየን ማለት አይኮነን።

ብፍላይ ንደቂ አንስትዮ፡ ዝኹነ ይኹን ቅድሚ መርዓ ፈቲኺን ፈቐድኺን ዝግበር ግብረ ሲን ርከብ፡ ዕድሚኺ ምሉእ፡ ምላኺ ዝነብር፡ ካብ መንፈሳኪ ክርሳዕ ዘይከእል ስምብራት ወይ በሰላ ዚገድፍ ዓቢ ጌን እዩ። ሰብአይ፡ ሰብአይኪ ክሳብ ዝኸውን ሰብአይኪ አይኮነን።¹⁶⁹ ቢሾፕ ዲ. ጄክስ፡ አምላኽ፡ ካብ ሓዳር ወጸኢ ግብረ ሲን ርከብ ኪግበር ከም ዘይብሉ ብቅሉዕ ተዛረቡ አሎ።¹⁷⁰ ይብል። እዚ ሰብ፡ ሕራይ ደኣ ኢልኪሎ እምበር ከላብ ትምርዓውሉ ዕለት ናትኪ ሰብአይ አይኮነን። ምኸንያቱ፡ ብዙሕ ሕራይ እተበሃልኩምዎ ብዘይምስምማዕን ብሞት ምፍላይ ምኸንያትን ኪፈርስ ዝርእ ርከባት አሎ። እቲ ሕራይ ምብህሃል ከላብ መወዳእታ እንተጸገዐ ጽቡቕ፤ እንተ ዘይጸገዐ ኸአ፡ ገለ ርከብ እንተ ዘይጸንሐ፡ ዋላ ሓንቲ ዝነደላኪ ነገር ስለ ዘየለ፡ እቲ ናይ ብሓቂ ናትኪ ከላብ ዚመጽእ፡ ብዘይ ስኽፍታ ብተሰፋን ሓጉሰን ትጽቡዩ። ጌን እንተ ተገድሩ ኸአ፡ ዝሓለፈ ይኣኸሊ ተባሂሉ ደገምኪ ጌን ዘይምግባር።

ሰብ፡ ንሓዳር ሕረይ ምስ ተበሀላ ከሰብ ብሕጊ መንግስቲ፤ ብኖይ እምነት መራሕቲ ብባህሊን ዚምርዖ ካብ ግብረ ስጋ ርክብ ነጻ ኩይት ከጸንሕ እለዎ ይብል መጽሓፍ ቅዱስ።¹⁷¹ ቦቲ እተጸሕፈልና መሰረት እንተ ተመላለሰና እምላኽ ብኣና ይሕገብ። እንተ ወዲቕና፡ እምላኽ ንኸልዕልና ቀረባን መሓሪን ክነሱ፡ ብኣና እይሕገብን። እዚ ናይ ሰግግር ጊዜ ማለት፡ ሕረይ ምስ ተበሀላኡ ከሰብ መርዓ ዘሎ ጊዜ ቀለል እይኩነን። ግና ብዘይ ርክብ ስጋ ምንባር ይክእል እዩ። ሓደ ጊዜ ብዛዕባ ናይ ሰግግር እዋን ዝምልከት ምስ ንነት ክንዘራረብ ከሎና፡ “ይትረፍዶ እዚ ሎሚ ዘሎ ሰብሲ፡ ዮሴፍ ምስ ሕጽይቲ ዝከበረት ቅድስተ ማርያም ወን ሕጹያት እንክለዉ ብዘይ ግብረ ስጋ ርክብ ነይሮም ኣሊ እይሓስብን” ብምባል ምኽባሩ ናይ እቲ ጉዳይ ሓቢራ። መጽሓፍ ቅዱስ ዮሴፍ ንማርያም፡ በኸረ ወጻ ክሰብ እትወልድ ኣይፈለግን¹⁷² ስለ ዝበለ፡ ክርስትያን ከሉ መጽሓፍ ቅዱስ ዝበሎ እዩ ዝእምን ዚብል መልሲ ተዋሂቡዋ። ብተወሳኺ ኸኣ፡ ንሰኺ ወይ ንሰኻ ብኸምኡ ሓሊፍካ(ኪ) ማለት፡ ከሉ ሰብ ብኸምኡ ይሓልፍ ማለት እይኩነን። እዚ ናይ ፈተነን ምርእኣይ ጊዜን ንገለ ሰባት ኣዝዩ የቀረርቦም፡ ንገለ ሰባት ኣዝዩ የረሓሕቕም ጥራይ ዘይኩነስ ከም ዘይመራዓዉውን ይገብሮም።

ደቂ እንስትዮ ምስ ወዲ ተባዕታይ ክቀረረብ ኸለዋ፡ ካብቲ ዝግመት ንላዕሊ ከሉ ኣብ ቁጽጽረን እዩ። ማለት፡ ንወዲ ተባዕታይ ነፍሱን ምሁብን ዘይምሁብን። እቲ ቕም ነገር ግና፡ እንታይ ንወዲ ተባዕታይ ኣብ ህይወተን ኪፍጽም ይፈቕዳን ኣይፈቕዳን ዝብል እዩ። ስበይቲ ቅድሚ ምኽንያኪ ከም ስበይቲ ትመላለሲ እንተ ኸኣንኪ፡ ስበይቲ ናይ ምኽንያ ተኸእሎታት ብጣዕሚ ውሑድ እዩ። ምኽንያቲ፡ ነቲ ወዲ ብሃንቀውታ ዚጽብዮ ዋላ ሓንቲ ነገር ኣይገደፍኩልን።¹⁷³ ካብኺ ዚደልዮ እንተ ረኺቡ ምላኺ ዚጸንሓሉ ምኽንያት ከይህሉ ይኸእል። ንህቢ (ወዲ ተባዕታይ) ንሓንቲ ዕምባባ ምጽይ ምስ እበሉ፡ ናብ ካልእ ሓዳስ ዕምባባ (ጌል) ንኺጥቀም ኪኸይድ ናይ ግድን እዩ። ከምዚ፡ ኣብ ናይ ብዙሓት ሰባት ህይወት ብተደጋጋሚ ይርኣ።

ሓደ ጊዜ ክልተ ካናዳውያን መንእሰያት የዕልሉ ነይሮም። እቲ ሓደ ነቲ ካልእዩ፡ ካብ ዝመጽእ ሰሙን፡ ኣዝዩ ከሕገብ እየ። ካልእደቲ ክትህልወኒ እያ ኢሉዎ። እቲ ሰማዒ ኸኣ። ከመይ ኣሉ፤ ብምባል ሓቲቲ። ኸው እቲ መምጽኡ ዘረባ፡ ዓርካይ ካልእ ጌል ስለ ዝረኸበ፡ እታ ናቲ ዝነበረት ውሳዳ ስለ ዝበላኒ እዩ ብምባል መለሱ። ጌል ሰብ፡ እቕሓ ኩይናሲ፡ ብኸምዚ ዝርእዩዋ ሰባት እለዉ።

ከም ደቂ እንስትዮ፡ ደቂ ተባዕትዮ ድማ ብዘይ ግብረ ስጋ ርክብ ይጥቅዑ እዮም። ሓደ ካብቶም ብኸምዚ መገዳ ዝሓለፉ፡ ሲምሶን እሎ። ሲምሶን፡ ካብተን ዓቢድባድ ዚብልላን ዝነበራ ሓንቲ፡ “እባኣ ኸኣ፡ ፈጸምካ ዝጸላእካያ መሲሉ ንሰ ናብ ዓርክኻ ኣመርዕዮ”¹⁷⁴ ብምባል ንሲምሶን ከም ዘይህበ ንርኢ። እቲ ንሲምሶን ስበይቲ ምሁብ ምእባይ ኣብ ሳምሶን ጥራይ እንተዝውዳእ ጽቡቕ ነይሩ። እንተ ኸኡ፡ ካብ ሲምሶን ሓለፉ ናብ ምልእቲ ፍልስጢኤም ተላቢዑ። ኣብ መውዳእታ።

ፍልስጢኤም ውያን ንሲምሶን ምሁብ እተሓብዮት መርዓትን ንእባኣን ብሓዊ ኣንደድዎም።¹⁷⁵ ሲምሶን፡ ኸኣ፡ ሓንባብ ዝገበሮ ጌጋ ከይእክል ምስ ካልኣት መመሊሱ ይደጋግሞ ነይሩ።¹⁷⁶ ኣብ መወዳእትኡ፡ መጥፍኢኡ ኩይቲ፡ መቐረት ስብእነትን እባኣትን ከይፈለገ ዝዝሓዘን ደቂ እንስትዮ እንስቲ ከይኩና ተኸሊፉ ኣብ መወዳእታ፡ ህይወቱ ብኸንቲ ሓለፉ። እምላኽ ነታ ኣብ እምነት ከሎኻ ዝተገብረት ዘይምእማን፡ ብቐጥታ ኩነ ብተዘዋዋሪ መገዳ ከም ትኸፍላ ይገብር።

ዐ.4. ዝደ እማኒ ሕረይ ምባል

ዘይእማኒ ማለት፡ ካብ ናትካን ናትካን እምነት ወጸኢ ዝኸኑ ሰብ እዩ። ንኣብነት፡ እስላማይ ንክርስትያን ዘይእማኒ (ካፍር) ይብሎ። ክርስትያን ኸኣ ንእስላማይ ከምኡ። ሓርሪያ ንትብህል፡ እስላማይ ዘይኮነ ፈትዮኪ እሞ ከምርዓወኪ እንተ ዝብልኪ እንታይ ምገባርኪ፤ ተባሂላ ተሓቲታ። እንተ መስለሙ ጽቡቕ፡ ዘመስልም እንተ ኹይቲ ግን መርዓ ይተርፍ እምባር ብፍጹም

ሕረይ ኢይብልን ኢላ መሊሳ። ከምቲ ዝበለቶ ድማ፡ እስላማይ ኹባ ናታ ዓሌት ዝኹነ ረኺቡ፡ ሓዳር ገይራ። ንዘይእማኒ ንዕርኩትን ንሓዳርን ሕረይ ኢላን ወሲሃን ንሓብኡትን ናብ እምነት ዘምጽእ ለለዋ፡ ምኽአል ስኢሃን ብኡ እቢለን ዝጠፍኡ ኹእ ለለዋ።

ኣብ ውሽጢ እምነት ክርስትና እንተ ተመልከትና፡ ኦርቶዶክስ፣ ካቶሊክ፣ ከንጃ (ፕሮተስታንት) ምስ ካልእ እምነት ተኸታሊት ኪዋሰብ እንተ ወሲኑ፡ ንዘይእማኒት፣ ምስ እምነታ ዝኹሓደት፣ ንድሕሪት ምስ እተመልሰት ተዋሲቡ ይበህል። ሱባ፣ ኦዳር ምስ ዝበረ እንተዝፈልጥ ነይረ እዚ ኢይምገበርኩን ብምባል ከይጥዓቡ፡ ንኺጥቀም ገላ ካብቲ ሕማቕ ብፍላጥ ወይ ብዘይፍላጥ ንዘይእማኒ ንሓዳር ሕረይ ምባል ዘምጽእ ሳዕቤናት ምርኣይ እድላዪ እዩ።

✓ መርዓኹ፡ መዓልቲ መርገም እያ እትኸውን። ብዙሕ ዕዳም እኸቢሩኪ ደኣ ይምጸእ እምበር ብውሽጡ፡ ኢህ፣ ብኻ ተረፋኪ፣ ኢሉ እዩ ዝረግም። ንስኺ ከምኡውን ንስኻ ትመስልሲ ነዚኣ ከምኡውን ነዚ፣ ከምኡውን ብኸምዚ መርዓ፤ ተባሂሉ ይዝረብ።

✓ መርዓ መዓልትን ኣብቲ ዝምስረት ቤትን ኪሰማምዑ ዘይከእሉ፡ ክልተ ጉጅሉ፡ ማለት ኣመንትን ዘይኣመንትን ኣለው። ብክልቲኡ ወገናት ዘሎ ዘይምውህድ፡ ድሕሪ መርዓ ከይተረፈ ነቶም መስረትቲ ሓዳር ኪጸልዎም ይኸእል።

✓ ሰባት ከበጽሑ ከመጽ ከሰዉ መስተ ሒዞም ከበጽሑ እዮም። መስተን ካልእ ምስኡ ዝኸይድን ምቕራብ ናይ ግድን እዩ። ንስኺ መስተ ሕማቕ እዩ ትብሉ። ብቤተ ክርስትያንን ባህሉን መስተ ከም ሕማቕ ስለ ዘይርእይ፡ እንታይ ሕማቕ ለለዎ ብዚብል ዘይምርድዳእ ይመጽእ። ኣብ ቅድሚኡ ከም ናቲኪ እምነት ዘለዎም፡ ሰባት ከም ናትኪ እምነት ከም ዚኸይድ ንኺመስል ትደፋፍኢዮ። ንኣብነት፡ ኣብ ቅድሚኡ ሰባ መስተ ኣይትሰተ፣ ኸጋራ

ኣይትሰተ፣ ደርፊ ኣይትሰማዕ እናበልኪ ትጭቕጭቑዮ። ንሱ ግና፡ ከንደዚ ዚኣክል ዓመታት፡ ከምኡ ኣይትግበር ኢሉ ዘዕዮ የለን። ብፈቓዱ ከምቲ ትደልዩሉ ስለ ዚይገብር፡ ዝደልዮ ትገብረሉ ዚናፍቕ ከማዕዱ ይግደድ።

✓ መርዓን ካልእ ሓገሰን እንተ ሃልዩ ንሳዕስዕ ዝብል ዘረባ እሎ። ብፍላይ ኣብ መርዓኺ ክትሰዕስዒ እምነትኪ ዘፍቅደልኪ እንተ ኹይኑ፡ ንሱባ ክተሓገሳ ዚይለመድኪ ትገብረ። ከምኡ ኹኣ፡ ሳዕሲዓ ክይትበሃላ ብኸምኡ ትእከቢ። ዘይትፈትግዮ ጌርኪ መርዓኺ ይሓልፍ ልብኺ ኹኣ ከይተሓገሰ ይነብር።

✓ ድሕሪ መርዓ፡ እምነትኪ ዘይፈቕዶ ኣብ ቤትኪ ክግበር የብሉን ምስ ትብሉ፡ ቤተሰብ፡ ንሕና፡ እምነትናን ባህልናን ዝፈቕዶ ክንገብር ኢና። ከም ባህልናን እምነትናን ዘይትኸዲ እንተኹንኪ ቀደመውን ናብቶም ከም እምነትኪ ዝበሉ ክትከዲ ነይሩኪ፤ ከም ናትና እምነት ዘይምጸእኪ ብምባል ንወደም ዕረፍቲ ይኸልኡ፡ ፍትሓዮ ኹኣ ይብሉ። ንስኺ ኹኣ፡ እን እኔ መጸኢኩም ኢልኪ ትምልሲ። ኣብ መንገኺን ቤተሰብ ሰብኣይኪን ቅርሕንቲ ይመጽእ።

✓ ንስኺ ናብ ንይላን ካልእ ባህሉ ዚፈቕዶን ምስ ሰብኣይኪ ክትካፈሊ ፈቓደኛ እንተ ዘይኩንኪ፡ ከምኡ ተማልእ ምንዳይ ግድን ይኹኖ።

✓ ጥምቀት ቁልዓ ምስ ዝመጽእ ኹኣ፡ ብይጠመቕ ኣይጠመቕ ዝብል ምስሕሓብ ይመጽእ። ብፍላይ ናይ (ሓንቲ ሽማ ምጥቃስ ዘዮድሊ) ቤተ ክርስትያን ተኸተልቲ፡ ቃል ኪዳን ኣብ ዝኹነ ቤተ ክርስትያን ይኹን ኪብሉ ይኸእሉ። ጥምቀት ቁልዓ፡ ግን ዋላ ከሳይም ደኣ ትባተኽ እምበር፡ ናይ ግድን ኣብዛ ሽማ (ዘይተጠቐሰ) ቤተ ክርስትያን እዩ ዝፍጸም።

✓ ቁልው፡ ኣይ ካብ ናትኪ እምነት፡ ኣይ ካብ ናቲ እምነት ኣገል ከይኖም ይነብሩ።

- ✓ ቅሳነትን ሰላም ዘለዎ ሓዳር ዘሎኪ መሰልኪ ትረኣዩ። ናይ እምነት ሓድነት ስለ ዘይብልኪ፡ ውዝግኺ ግና ሕርርቲ ኢኺ።
- ✓ ንቤተ ክርስቲያን ዕሽርን ሞባእን ክትህቢ ከሎኺ ገንዘቡ ትጉሕፊዮ ከም ዘሎኺ ገደሩ ከመስዶ ይኸኣል።
- ✓ ዝበልኪ እንተ ዘይተእዘዝኪ ብኢድኻ ብባትሪኻ ከኳ ቁልፊ ክትውቅዒ ትኸኣል። እዚ መባል ኹኣ፡ ገለ እምነታት ንስብይቲ ምቕጥቃጥ ከም ቅቡል ስለ ዝመስድዎ እዩ።

እዘን ሓሳባት ገለ ካብተን ሰብ ካብ እምነቱ ወጺኢ ዝኹነት ምስ ዚዋሰብ ዘጋጥም ልምምዳት እየን። ስለዚ፡ እንተ ዝፈልጥ ነይረ፡ እዚ እይምዝርኩን ዚብል ጣዕሳ መታን ከይህሉ፡ ሰብ እቕዲሙ ከፈልጥ ይግባእ። እዚ ፈሊጦ፡ ካብ እምነታይ ወጺኢ ከምርያ እንተብል ኹኣ፡ “እንሄ ሚዳ፡ እንሄ ፈረሰ”።

9.5. ስለምንታይ ሰባት ዘይምርፃው፤

ሓይ ጊዜ፡ ንሰብአይ ናይ ካልእ ሰብይቲ ስሪቕ ንትነብር ክርስቲን ስለምንታይ ዘይትምርፃዊ፤ ተባሂላ ተሓቲታ። ንሳ ኹኣ እን ጎሰሰባት ነገራት እየ ዝነብር። ንሓትን ኹኣ፡

1. Money: ንዝዙብ፡ ንኸረከብ እሰርሕ እሎኹ።
2. Power: (ስልጣን)ኹኣ እብ ኢይይ እዩ።
3. Sex: ግብረ ስጋ ኹኣ፡ ከይተመርፃኹውን እረኽቦ ስለ ዘለኹ ምምርፃው እየድልየንን እዩ ብምባል መሰላ።

ተመሳሳሊ መጽናዕቲ፡ ኣብ Rutgers University፡ ስለምንታይ እየም ብዙሓት ደቂ ታብዕትዮ ንሓዳር ውፉያት ዘይኮኑ ተባሂሎም ተሓቲዮም። ከም ዝስዕብ መሰላ፡ “እቲ ካብ ሓዳር ዝርከብ፡ ሓዳር ከይገበርና ምሉእ ብምሉእ ንረኽቦ ስለ ዘሎና፡ ንመርፃን ሓዳርን ተወፋይነት ምግባር እየድልየናን”¹⁷ እዩ ብምባል መሰላ። ደቂ ኣንስቲዮ ንሰብኡት ኣብ ሓዳር ንኸኣትዉ ከሓብብላን ብዘይሓዳር ስቕ ኢላን ንኺነብራ ኣብ

ምግባር ዓቢ ግደ ኣለወን። ብተለምዶ፡ ሰብአይ፡ ሰብይቲ ተፍቅዶሉ ነገር ጥራይ እዩ ዚገብር ዚብል ኣበህሳ እሎ። እዚ ማለት፡ ኹኣ፡ ቃል ከይኣተወ ዘዘደልዮ ስቕ ኢልኪ እካልኪ ትህቢዮ እንተ ኹንኪ፡ እናተበለጸልኪ፡ ኪዳን ከይኣተወልኪ ኪነብር ኣይጸልእን እዩ።¹⁷⁸ ገለ ኣወዳት፡ ኪዳን ከይኣተወ ዚነብሩ ኹኣ፡ ንኺብለጹ ዘይኮነስ ቃል ኪዳን ምእታው ስለ ዘፍርሖም እዩ።

ገለ ሰብኡት ኹኣ፡ ሓዳር ንምግባር ዘፍርሆም፡ ቅድሚኦም ሓዳር ዝገበሩ ሰባት ብባእሲን ብመከራን ብፍትሕን ኪሓልፉ ስለ ዝርእዩ፤ ሓዳር ገይረ ካብ ዝፋታሕ፡ ሓዳር ከይገበርኩ ብኸምዚ ምንባር ይሕሸኒ። ጽቡቕ እሎኹ ይብሉ። እቲ ቀረባኹም ትብሉዎ እብ ሓዳሩ ጽቡቕ ኣይነብርን ማለት ንስኹነትኩም ኹኣ ናይ ግድን ከምኡ ከትነብሩ ኢኹም ማለት ኣይኮነን። ነቲ ትምስርትዎ ቤት ከምቲ ንስኹነትኩም ትደልይዎ ንርኩም ክትመርሕዎ ይከኣል እዩ። ገለ ሰባት ኹኣ፡ እታ ምላይ ትኸይድ ኣይረኽቡኩን ይብሉ።

ብዙሓት ደቂ ኣንስትዮ ምስ ቅይር፡ ቅይር ዜብሉ ደቂ ተባዕትዮ ሓቂ እብ ዘይኮነ ርክብ ተቐሪንን እይ ካብ ሰብኣይን ሓዳርን፡ እይ ካብ ቄልዓ፡ ኣጉል ኩይንን ይነብራ። ካብዚ፡ ምስ ናይ ሓቂ ቃል ከይኣተወ ምሳኺ ዝመሓዞ ሰብ ክትጥንቀቂ ከም ዘሎኪ ክትመህሪ ይግባእ። እንተ ዘይተጠንቀቐኪ፡ ናትኪ ግደ ድማ ልክዕ ከምተን (ዝሓለፋ) ገዲፋኪ ካባኺ ዝሓሸት ናይ ምኽድ ተኸእሎታት እሎ።

9.6. ካብ ጌጋ ምምላስ።

ንሓዳርን ርክብን ዝምልከት ስለስተ ዓይነት ሰባት ክንርኢ፡ ኢና።

1. ጌጋ ከይረኣየን ከይረኣየትን ኣብ ሓዳር ዝኣትዉ፡ ከምኡውን ብዘይጌጋ ዕድሚኦም ምሉእ ዝነብሩ።

2. ጌጋ ፈጸሞም ካብ ጌጋእም ዝምለሱ።
3. ጌጋ ፈጸሞም ካብ ጌጋ ምምላስ ዝኣብዩ።

ብዙሕ ሰብ፡ ሓንጎብ እንተ ተጋግዶ፡ ተጋግዶ ምባል ስለ ዘስፍር፡ ካብ ጌጋኡ ኻብ ምምላስ፡ እርማይ እኺሉ እዩ ብምባል ኣብ ጌጋ ምንባር ይመርጽ። እዚ ግን ኪግበር ዘይግባእ እዩ። እቲ ጌጋ ከይፈጸመ ዝሓልፍ ብጣዕሚ ጽቡቕ። ካብ ጌጋኡ ዝምለስ ኽኣ ጽቡቕ። ሰብ፡ ምስ ዝጋገ ጌጋኡ ምስ ዝእምንን ናብ ሓቂ ከምለስ ሰናይ እዩ። ካብ ጌጋ ምምላስ፡ ኣብ ቅድሚኡ ኣምላኽ ከም ሓድሽ ሰብ ብምሉእ ምሕረት ተቐባልነት የውህብ። ምምላስ ዝእበዩ ግና ኣብ መገዲ ሞት እዩ ዘሎ።

ሓንቲ፡ እብ 14 ዓመታ ድንግልናኣ እተደፍረት ንል፡ ድሕሪ እታ ቀዳመይቲ መዓልቲ እተገብረት ጌጋ፤ ብእወዳት ንኸትፍቶ፡ ዳርጋ ንሓመ-ሽተ ዓመታት ኣቢሉ ካብ ሓደ ርክብ ናብ ካልእ ርክብ፡ ካብ ወለዳ ብሕቡእ ትገብር ነይራ። እብ መወዳእታ ካብቲ ዝገበረቶ ጌጋ ምስ ተመልሰት፡ መጻሕፍቲ ብምጽሓፍን ምኽረ ብምህብን ንብዙሓት ብኸም ናታ ዝሓልፋን ከም ናታ ዘጋጥመንን ንትምህርቲ ምኽንያቶ ኰይና ከም ዚሰዕብ ትብል። ካብ ግብረ ስጋን ስምዒታቱን ብተወፋይነት፡ ነጻ ንምንባር ሎሚ እንተ ጀሚርኪ ፍጹም ኣይደንጉኺን። ምናልባት፡ ናይ ግብረ ስጋ ንደባት ብተደጋጋሚ ሰጊርኪ እንተ ሃለኺ፡ ኽኣ፡ ቅድመ ዙንት ብዘይብሉ ምርሒትን ፍቕሪን ደገፍን፡ ብምስናይን ናብቲ ምልእትን ፈውሲን ዝህብ እንኮ ኣፍቃሪ የሱስ መጸእኪ ካትለማመዲ ትኸእሊ¹⁷⁹ ትብል።

ስበይቲ ሪክ ዋረን፡ ደራሲ (Purpose Driven Life) ትብል መጽሓፍ፡ ቅድሚኡ ኣብ መርዓእም፡ ብስራሕተኛእም ተዐሚጸ ከም ዝነበረት ንሰብኣያ ብቕሉዕ ነጊራቶ። ሪክ ድማ ከም ዘላቶ ከም ዝቐበላ ቃል እትዩላ። ከም ዘላቶ ተቐቢሉ¹⁸⁰።

ብዙሓት፡ ምስ ካልኣት ብዕሽነት ኰነ ብዐመጽ እተገብረ ግብረ ስጋ ርክብ (እንተ ሃልዩ) ይቕረ ኢሎምን ኢለንን፡ ሎሚኺ

ከመይ ኣሎኺ፤ ከመይ ኣሎኺ፤ ዝብል እየም ቆላሕታ ዝገብሩን ዝገብሩን። ዝሓለፈ ነሱ ሓሊፉ እዩ። ሎሚ ናብቲ ዝግባእ መገዲ ብምምላስ፡ እቲ እንበጣን ነብዙታታን ንደበን ሓሰኸን ዝበልዖ ዓመታት ኣምላኽ ከኸሕስ¹⁸¹ ይኸእል።

9.7. ዝብኡ ከብብ ዝደልዎ ይሕንከስ።

ወዲ ተባዕታይ ኣስሓቲኒ ትብል መብራት፡ ወዲ፡ ጥዑይ ተመሲሉ ቀረቡ ክሳብ ዘስሕተኪ ዓመታት ኪወስድ ይኸእል ኢላ። እቲ ሓቂ፡ ምስሓት ዝርከብ፡ ወዲ ተባዕታይ ኰነ ንል ኣንስተይቲ ንኸስሕቱ ርእሶም ምስ ዚወፍዩ እዩ። ምኽንያቱ ምስሓት ዝበህል ቃል፡ ፈቲኸን ፈቕድኻን እትገብሮ እምበር፡ ተገዲድኻ እትገብሮ ነገራት ምስሓት ካትብሎ ኣይከእልን እዩ። እቲ ፈሊጡ ንሰብ ዚጋገ ጽቡቕ ከም ዚይረከብ ኣመልካቱ መጽሓፍ ቅዱስ፡

እቲ ንቕኑዓት ኢጋዞ ናብ እኩይ መገዲ ዜእትምም፡ ባዕሉ ኣብ ጉድጓዱ ይወድቕ እቶም ፍጹማት ግን ሰናይ ኪወርሱ እየም ይብል (ምኅ 28:10) ።

እቲ ቀንዲ ዕላማ ናይ ሰይጣን፡ ሰባት፡ ቦቲ ኣምላኽ ዝመደበሎም መገዲ ንኸይመላሰሉ ምግባር እዩ። ስለዚ እቲ ዝተራቐቐን ሰላሕ ዝብልን ዘይፍላጥ መፈንጠራ ኣኅሊኽ ምእላምን ምፍንግርን የድሊ። ምናልባት ቀልጠፉ ኪፍጸም ይኸእል። ደንጉዮ፡ ክሰብ ዓመታት ወሲዱ ኪፍጸም ኽኣ ይኸእል። ናይ ኣዳምን ሄዋንን ምውዳቕ እንተርእና፡ ጸላኡ ብሓይሊ እንተ ዝመጽእም፡ ከም ዝቃወሙ ይፈልጥ እዩ። ብሓይሊ ከም ዚደስዕር ኽኣ ይፈልጥ እዩ። ምኽንያቱ ንደቂ እግዚአብሔር ኪስዕር ዚኸእል ሓይሊ የሎን። በዚ መሰረት፡ ሓቂ ብዝመስል ጽቡቕ ዘረባ መጺኡ፡ ሓብቢሉ፡ እቲ ኪገብርዎ ዚይተፈቕደሎም ንኺገብሩን፡ ካብ ገጽ ኣምላኽ ኪስጉጉን ካልእ ተወሳኺ ዘይነበረ መቕጾትን ኪቐበሉ

ከይትበጽሕ፤ ኢሉ ካልእይ ንእተደወለት ስልኪ ኣልዓሉ ዘረባና ኣቋኢጹዎ።

ከም እኒ ሞርጋን ዝበላ፡ ደቂ ኣንሰቲዮ፡ እጸቢቐን ምስ ዘይፈልጥኡ፡ ኣብ ርሐቕ ንዝረኸቡ ሰብ ግብረ ስጋ ርክብ ካብ ዚገብሩሉ እታ ቀንዲ ምኽንያት፡ ቤተሰብን ዘይፈልጥ ስለ ዝኹን፡ ከምዚ ገይራ ተባሂሉ ወረ ከየወርዮለን ካብ ዚብል እዩ። ካብቲ ከየወርዮለን ኢለን ዚጋገያኦ ጌጋ፡ ብድሕሪ እቲ ንዘይፈልጥኦ ክብረተን ዝህባኦ ዚመጽእ ሳዕቢናት ይገድድ።

ሽባ ትበህል፡ ንል ቅድሚ ሓዳር ግብረ ስጋ ርክብ ኣይግባእን ኣብ እትብል ናይ እምነት መባእታ ኣባል ኩይና። ሕጹይ ሽኦ ረኺባ። ቦቲ እተሓጽዖ፡ መጽዋዕታ (ንግብረ ስጋ ርክብ) ምስ ተዋህባ፡ እን ቅድሚ ሕጂ እተጋገኹዎ ይኣኸለኒ። ከምቲ ቀደም ዝነበርኩዎ ኣይገብርን ብምባል ትእቢ ከም ዝነበረትን፡ እቲ ሰብ ሽኡ፡ ንዝረብኦ ከም ዘኸበረላን ትሕብር። ኣብ ሓዳርን ቄልን ምወሓድን በጺሖም፡ ጽቡቕ ዶኅብሩ ኣለዉ። ብእንጽሩ፡ ካልእ ከምዚ ዓይነት ውብ ከይወሰድት፡ ስቕ ኢላ ነፍሳ ትውፊ ዝነበረት ከመይ ዝበለ ሳዕቢን ከም ዘምጽእላ ቀጸልና ከንርኢ ኢና።

ፓቲ ትበህል ንል፡ ንሓዳር ይኸክኒ እዩ ትብሎ ምስ ረኸበት፡ እቲ ወዲ ብዙሕ ጊዜ ቅድሚ ሓዳር ግብረ ስጋ ርክብ ንኸንገብር ሓቲቲ። እን ሽኡ፡ ጽንዕቲ ንል ካቶሊክ ስለ ዝኹንኩ ካብ ናይ መርዓና ምሽት ብፍጽም ኣይከውንን እዩ ብምባል እእቢ። ድሕሪ ኣርባዕተ ኣዋርሕ እቢሉ ግና፡ ገዳፉኒ ናብ ካልእ ከይከይድ ብምባል፡ ሕራይ ኢላ ሂበዮ። ካብኡ ንደሓር፡ እቲ ወዲ፡ ብብዝረኸበኒ እዋን ርክብ ይደሊ ኢላ ትዛረብ። እዚ ገዳፉኒ ከይከይድ ተባሂሉ ብፍርሂ ቅድሚ መርዓ እተገብረ ጌጋ፡ ምስ ተመርዓወት፡ ኣብ ሓዳራ ተሰጋጊሩ፡ ሽግር ከም ዘምጽኡ ትዛረብ¹⁸⁴።

ፓቲ ምስ ሰብኢያ ናይ ሓዳር ኣማኸሪ ክርእዩ ምስ ከዱ፡ ሰብኢዩይ፡ መዓልቲ፡ መዓልቲ እዩ ኣብ ዓራት ዝደልዮኒ። ዋላ

ደቂሰ እንተጸኒሑ የተንሰኣኒ ኢላ ነቲ ኣማኸሪ ነጊራ። ቦቲ ኣማኸሪ ሽኡ፡ ስለምንታይ እዚ ጌርካ፤ ምስ ተበህሉ፡ እዚ ነኩዓ መታት ብሓደ ከንገብር፡ ሓንቲ መዓልቲ እኳ ብዛዕባኡ፡ ኣገረምሪማ ወይ ከምኡ ኣይትግበር ኢላትኒ ኣይትፈልጥን። እን ሽኡ፡ ጽቡቕ እገብር እሎኹ ኢላ እቕጽል ነይረ። ልክዕ እዩ ቅድሚ መርዓና፡ ግብረ ስጋ ንግበር ኢላ ሓቲተያ ንላ ሽኡ፡ ሕራይ ኢላትኒ፡ እምቢ እንተትብላኒ ቃላ መኸበርኩላ። ቅድሚ መርዓና ኩነ፡ ድሕሪ መርዓና፡ ዋላ ሓንቲ መዓልቲ ብሓይሊ ንኸገብር ኣገዳደያ ኣይፈልጥን። እቲ ሕጂ ተገረምርመሉ ዘላ ድማ ልክዕ ከምቲ ቅድሚ መርዓና ዝሓለፈ እዩ ብምባል መሊሱ¹⁸⁵።

ፓቲ፡ ስለምንታይ ርክብ ክትገብረ ኣብ ዘይትደልዩሉ፡ እዋን ርክብ ከምዘይትደልዩ ዘይነገርኪዮ፤ ተባሂላ ምስ ተሓተተት፡ ልክዕ ከምቲ ቅድሚ ሓዳር ገዳፉኒ ናብ ካልእ ከይከይድ ከይፈተኹ ሕራይ ኢላ ዝህቦ ዝነበርኩ፡ ሓዳር ምስ ገብረና ሽኡ፡ ቄልዑ ገዳፉላይ ከይከይድ ፈረሂ ብምባል ትምልስ።¹⁸⁶ “ካብቲ ቀዳማዊስ ካልኣዩ ገደደ” ከም ዝበህል፡ ቅድሚ መርዓ ገዳፉኒ ከይከይድ ኢላ ዝገበረቶ ጌጋ ከይእክል፡ ኣብ ሓዳር ሽኡ፡ ገዳፉኒ ከይከይድ ኢላ ሓዳሩ ትገብር ፍርሂ ይገድድ። ብሓፈሽኡ፡ ደቂ ኣንሰትዮ፡ ቅድሚ ሓዳር፡ ነንዚመጸ ሕራይ ኢላን ዝህቦ እንተኹይነን ትጥቅም ኣቢልካ ደርቢኻ ሓድሽ ናይ ምንዳይ ተኸእሎታት ብዙሕ እዩ።

ዶክተር ማርግሬት ትበህል ናይ ሳይኮሎጂ መምህር፡ ወዲ ተባዕታይ፡ ጽቡቕ መግቢ እንተ በለዎን እእምሮኡ ቅሳነት እንተ ሃልዩዎን፡ ርእሱ ኪቆጸር ዘይከእል እንተኹይነን፡ ኣብ ሓዳር ኩነ ካብ ሓዳር ወጸኢ፡ ነኩሉ ጊዜ ሰቢይቲ እዩ ዝደሊ ኢላ። እዚ ሕማቕ ኣመል ቅድሚ መርዓ እንተ ሃልዩ፡ ኣብ ሓዳር ምስ ኣቶኻውን ከይተርፍ ይኸእል። ቅድሚ መርዓ ስቕ ኢልኪ ርክብ ስጋ ትህቢ ከምኡውን ትገብረ እንተኹንኪ፡ ድሕሪ ሓዳር ከምኡ ናይ ምግባር ተኸእሎታት ኣሎ። ኣመል ስለ ዘይትተርፍ፡ ሕማቕ ዝለመደ ሰብኢይውን ከም ሰቢይቲ ኣብ ርእሰ ሰቢይቲ ምስ

ካልኣት ኪኸይድ ይኸእል። ብዝተፈለሰ መንዲ ንኺጋግዩኪን ንኺተጋግዩካ ካብ እትመጽእ ምጥንቃቕ የድሊ።

ብሓጸሩ፡ ደቂ እንስትዮ ውሉን፡ ከይተመርፃና፡ ግብረ ስጋ ርኩብ እይንገብርን ኢሊን እንተዝኣብያ፡ ብጀካ እቶም ንኸይምርፃዉ ዝወሰኑ፡ ውሉ ወዲ ተባፅታይ ናይ ግድን ብመርፃ ምሓለፈ። ሕራይ ተበሂልካ ማለት፡ ብበባእታ እምነት፡ ብመንግስቲ፡ ብባህሊ፡ ቅሉፅን ሕጋዊን ክሳብ ዝኸውን ናትኪ እይኩትን ናትካውን እይኩትን። ሰብ፡ ንእግዚኣብሄር ብእኸይድኡ ደስ እንተ ኣቢሊዎ፡ ነቶም ጸላእቱ እኳ ምስኡ ብሰላም የንብርም፡¹⁸⁷ ነታ ቤት ድማ ባረኽት የምጽእላ። ዝሓለፈ ጌጋታት ሕሉፍ እዩ። ሎማ ንነብር ወላኪ ስለ ዝኹነ፡ ሎማ ንእምላኽ እኸበርና ብቑድስና ንመላለስ።

10

ናይ እምላኽ ጊዜ

"Don't get discouraged; it is often the last key in the bunch that opens the lock."¹⁸⁸

ህብኣይ ንኪረኽብ ብሃንቀውታ ዝጽቢያ ኣዋልድ፡ ንሓድሕይን ይዘራረባ ነይረን። ሓንቲ ካብኣተን ኮም ዝሰዕብ ኢላ ሓትቲ ካብትን ሰማዕቲ፡ ዝጸ ጸዊጋ፡ ጸፊዔ ምሓደግኩም ኢላ መሊላ። እተን ብመልሳ እተገረማ ኸኣ፡ ኣብ ክንዲ ትሕጉሲስ ከትጸፍዒዮ፤ ምስ በልኣ፡ ንሳ ኸኣ፡ እወ፡ ክሳብ ሕጂ ኣበይ ኔርካ፤ ኣለ ጸፊዔ ምሓደግኩም ብምባል ደጊማ መሊሳ። ልክዕ እዩ፡ ንነዊሕ ጊዜ እተጸበናዮ፡ ጊዜኡ እኺሉ ኪፍጸም ከሎ ዘይግበርን ዘይበህልን ነገር የለን። ሕልማ ድዩ ራኢ ብምባል ክሳብ ትጠራጠር ትኸውን።

ጊዜ፡ ብዓይንኻ ዘይርኤ ረቂቕ ነገር እዩ። እንተኹን ግን፡ ብሰዓት፡ ብመፃልቲ፡ ብእዋርሕ፡ ብዓመት፡ ብዘመን ለኪዕካ ክፍለጥን ክፍለን ይከእል። ጊዜ፡ ኣብ ህይወት ዘለዎ ተክሊሩ፡ ዕቤትን ለውጥታትን ሓዙ ይርከብ። ንጊዜ፡ ከም፡ እዋን፤ ለከንድ፤ ደቂቕ፤ ሰዓት፤ መፃልቲ፤ ዓመትን ዘመንን ዝብላ ተመሰልቲ ቃላት ኣለውኡ።

ነገራት ዝፍጸሙን ዘይፍጸሙን ቦቲ እምላኽ ዝሰርዓሎም ጊዜ እዮም። ነገራት እምላኽ ብዝሰርዓሎም ጊዜ ይፍጸሙ ካብ ኩነት፡ ካብቲ እምላኽ ዝሰርዖ ጊዜ ወጸኢ ዚኸውን ነገር የለን ማለት እዩ። እንተ ሃለወ ኸኣ፡ ኣየምሕርን፡ ኣየጥዕምን (ኣየጸብቕን)። ንምሳሌ፡ ጨቓዊት ካብ እንቋቕሖ ኪጭጭሖ ኸለዋ፡ ቦቲ

እተሰርዓለን ጊዜን ደረጃን እየን ዝሓልፋ። ካብቲ እተሰርዓለን ደረጃ ንኹትሕግዝ ሓንቲ ሰከንድ ትሓክል እንተ አቐልጠፍካ፡ አብታ ዘለውኣ ደረጃ ይሞታ እምባር ብህይወት አይነብራን። ካብዚ፡ አምላኽ ዝሰርዖ ጊዜ ከንደይ ዝሓክል አገዳሲ ምኽኑ ንርዳእ።

ንጊዜ አመልከቱ ቅዱስ ጽሑፍ ከምዚ ይብል፡

ንኹሉ ዘዘመኑ አለዎ፡ አብ ትሕቲ ሰማይ ንዘሎ ኹሉ ነገር ኹእ ገጊዞኡ አለዎ። ንምውላድ ጊዜ አለዎ፡ ንመማት ኹእ ጊዜ አለዎ። ንምትካል ጊዜ አለዎ፡ ነቲ እተተኸለ ንምምንጃስ ጊዜ አለዎ። ንምቕታል ጊዜ አለዎ፡ ንምስዋይ ኹእ ጊዜ አለዎ። ንምፍራስ ጊዜ አለዎ፡ ንምህንጻው ድማ ጊዜ አለዎ። ንብኽያት ጊዜ አለዎ፡ ንሰሓቕ ኹእ ጊዜ አለዎ። ንሓዘን ጊዜ አለዎ፡ ንንደላ ድማ ጊዜ አለዎ። ንምድርባይ እእማን ጊዜ አለዎ፡ ንምእካብ እእማን ድማ ጊዜ አለዎ። ንምስቋፍ ጊዜ አለዎ፡ ካብ ምስቋፍ ምፍልላይ ድማ ጊዜ አለዎ። ንምድላይ ጊዜ አለዎ፡ ንምጥፋእ ኹእ ጊዜ አለዎ። ንምእርናብ ጊዜ አለዎ፡ ንምድርባይ ጊዜ አለዎ። ንምቕዳድ ጊዜ አለዎ፡ ንምስፋይ ኹእ ጊዜ አለዎ። ስቕ ንምባል ጊዜ አለዎ፡ ንምዘራብ ድማ ጊዜ አለዎ። ንምፍቃር ጊዜ አለዎ፡ ንምጽላእ ኹእ ግዜ አለዎ። ንውግእ ጊዜ አለዎ፡ ንሰላም ድማ ጊዜ አለዎ!¹⁸⁹

ሰብ ብሓፈሻኡ፡ አብ ህይወቱ ዝርእዩ ጽቡቕ ኮነ ሕማቕ አብ ናይ አምላኽ ጊዜ ዝኣተወ እዩ። ጊዜ፡ ነዚ ንመሀር ዝምልከት አመልካትና ከንቕርባ ከሎና ኹእ፡ (ንበይንኹ) ሓዳር ከይገበርካ ንምንባር ጊዜ አለዎ፡ ሓዳር ጌርካ ንምንባር ኹእ ጊዜ አለዎ ዝብል ንረክብ።

እግዚአብሄር ንርእሱ ዘልአለማዊን ነባሪን እዩ። ብእናን አባናን ዚገብሮ ዘበለ ዙሉ ነገራት ግን ብጊዜ እተሓሰረ እዩ።

እግዚአብሄር አይድንጉን አይቅልጥፍን ኹእ። ዙሉ ጊዜ አብ ልክፅ እዋኑ ይመጽእ። አመጽኦ የሱስ ክርስቶስ እንተ ተመልከትና፡ ነዚ የንጸባርቕ። ቅዱስ ጽሑፍ፡ አሽሓት ዓመታት የሱስ ክርስቶስ ቅድሚ ምውላዱ፡ የሱስ አብ ቤት ልሂም ከም ዝውለድ ተዛሪቡ ነይሩ። እቲ እተባህለ እዋን ምስ በጽሑ፡

እግዚአብሄር መገዲ አዳልዩ። ማርያም፡ ብጽሕቲ ወርሒ እንከላ ናብ ቤትልሂም ዝኸዱሉ ዋላ ሓንቲ አብነት አይነበረን። የሱስ ክርስቶስ አብ ዘይተነበዩሉ ቦታ ምእንቲ ከይውለድ፡ አምላኹ፡ አብቲ ልክፅ እዋን፡ ዙሉ ሰብ ነናብ ዓዱ ዝኸደሉ አዋጅ ብቁሳር አውጉሰጠሰ ምኽንያት ከም ዝወጽእ ገይሩ። አዋጅ ምስ ወጸ፡ ዮሴፍን ማርያምን ከም ዙሉ ሰብ ንኪኹዱ ተገዲዶም፡ ከይዶም። በቲ አምላኽ ዝመደበ መሰረት ድማ፡ ማርያም ናብ ቤትልሂም ቅድሚ ምኽዳ ወይ ካብ ቤትልሂም ድሕረ ምምላሳ ዘይኩነሰ፡ አብቲ ጽሑፍ የሱስ ኪውለድ እዩ ዝበለሉ እዋንን ቦታን ምስ በጽሑ፡ “ኮነ ድማ፡ አብኡ ከለዉ፡ ጊዜ ሕርሳ በጽሑ።”¹⁹⁰ ወለደትውን። ምስ እዚ እተሓሓዙ ድማ መጽሓፍ ቅዱስ፡ “ምልኣት ዘመን ምስ መጻ ግና አምላኽ ነዚ ካብ ሰበይቲ እተወልደ ትሕቲ ሕገውን ዝኹነ ወዱ ለእኹ”¹⁹¹ ይብል። የሱስ ቅድሚ ምልኣት ዘመን አይተወልደን። ድሕረ ምልኣት ዘመንውን አይተወልደን። ምልኣት ዘመን ምስ በጽሑ ግና ተወሊዱ።

ናትና ዓው እ.ልካ ምጽላይ፤ ናትና ምጽዋም፤ (አድላዪ ክነሱ)፡ አምላኽ በቲ ዝመደበ ጊዜ፡ መብዛሕትኡ ሰብ፡ ካብ ምንጭን ምምራርን እተሓልሉ፡ ምስ ረስዕዎ፡ እዋን በጸሐሱ፡ አምላኹ፡ ንህዝቡ ዘኪሩ ይመጽእ። እታ እንከ ንሰብ ተጥጽኦ ናይ አምላኽ ጊዜ ከይፈለጥካን ብዘይ አምላኽ ፈንጠራ-ዕራዕ ምባል ዘይኩነሰ፡ ምስ ናይ አምላኽ ጊዜ ምውህህድ፤ ምስማር፤ ከምኡውን ምምዕርራይ እዩ። ምስ ናይ አምላኽ ጊዜ ብምውህህድና፡ እቲ ዚኸውን ክሳብ ዚኸውን ልብና ብዕረፍትን ቅሳነትን ይመልእ።

አብ ቀረባ መዓልታት፡ ሓንቲ ነፍሰጾር በኳር ሰበይቲ፡ እዋን ሕርሳ በጸሐ ናብ ሆስፒታል እናኸደት እንከላ፡ ጊዜ ስለ

ዝበጽሑ፡ ንኖ ምስ ሰብእያ ኣብ መኪናእም ሓሪሰ። ዘገርም ነገር። ገሌኤን፡ ንመዓልታትን ንሰዓታትን ድፍኢ እንዳ ተብህላ ይጸዓራ፡ እዛ ንመጀመርታኣ ዝመለደት ሰብ ግና፡ ብዘይ ገላ ነገር ኣብ መገዲ ኩትገላገል ክኢላ። ጊዜኡ ምስ ዝአክል ነኹ ነገር ጽቡቕን ቀለልን ይኸውን፡ ከይደለኸያን ዘይተጸባኸያን ደፈኡ ይመጽእ እሞ የገርመኪ።

ጊዜኡ ምስ ኣኸለን እቲ ዝኸውን ኩነ እታ ትኸውን ምስ ተረኽቡትን፡ እቲ ንዓመታት ዘሐለሲ ወይ ድማ ትጽልዱሉ ዝነበርኪ አበይ ኣላ እናበለ ደልዩ መጽኡ ሕራይ ይብላኪ። ጊዜኡ እንተ ዘይኣኸለ ግና፡ ዘዝጸለኸያ ጽሑትን ዘዝጸምኪያ ጸምን ዘይበጽሕ ይመስል፡ ዝርእ መልሲ የለን። እዚ ጥራሕ ከይኣክል፡ ጽሑት ኣብ ዘዘውተርክሉ እዋናት፡ ካብቶም ናይ ኣምላኽ ጊዜ ዘይፈለጡ ሰባት ዝውርወር ፍላጻታት ኣዝዩ ይበዝሙ። ሓደ፡ ሓደ እዋን ካብቶም ቀረባይን ይርድኡለይን ትብልዮም ሰባት ናይ ተስፋ ቁርጾት ቃላት፡ ሳራ ንኣብርሃም ናብ ኣጋር ንኸላግስ ከም ዝገበረቶ፡ ዝመሰሰል ዘረባታት፡ “ደቂልኪ ዋላ ውለዲ” ዝብል ሓሰባት ኪመጽእ ይኸእል። እተን ናይ ኣምላኽ ጊዜ ዘየስተውዕላ ተመኽርቲ፡ ናይ ግድን ከም ኣበና ኣብርሃም ናብ ኣጋር ይኣትውን ይኣትዋን። እቶም ጽኑዓት ኸኣ፡ ከም እያሱን ካሉብን እንጺር እቶም ዓበርተ ስለይቲ መካይድቶም ተብሊፎም፡ ኣምላኽ ከረድእና እዩ ኢሎም ዝጸገዑን ብረድኡት ኣምላኽ ነታ ናይ ተስፋ ሃገር ዝወረሰዋን፡ ብጽንዓት ብምጽባይኪ፡ እቲ ንዓኺ ዝበሎ ሰብ ኣብቲ ዝመደበ እዋን ይመጽእ። ሽዑ፡ ናይ ኣምላኽ ጊዜ ብዓወት ይድምደም።

መምስ ዝረኽባኣ ወዲ ዝኸዳ ኣዋልድ ብተስፋ ንትጽብ ብዕድመ ኣዝያ ንዝደፍኣት ጀኒፈር፡ ከምዚ ናትና ኣቕራቂ ጌርኪ ውለዲ እምበር፡ ይትረፍዶ ሰብኣይሲ፡ ዓርኪውን ኣይትረኽብ ኢኺ ብምባል ብተደጋጋሚ የሕሰራኣ። ይደገጉ ደኣ እምበር፡ ንኣምላኽ ጸኒዔ ተጽብየዮስ ብፍጹም ኣየሕፍረንን እዩ፡ ኩትሮኢያ ኢኽን ኢላተን። ሽምቲ ዝበለቶ ድማ፡ ኣብቲ ዘይመስል ጊዜ

ብሰብኣይን ብውሉድን ተባሪኽ። እተን ንጌግ ዝዓደማኣ ኸኣ እምነታ ርእየን ሓፈረን።

10.1. ከንደይ ዝኣከል ጊዜ እዩ ነዊሕ ጊዜ፤

ምንዋሕ ጊዜ፡ በበቲ ዘሎናዮ ዙንታትን ከከም ሰቡን እዩ ዝውሰን። እንተኹን፡ ንተጽባቤ፡ ይትረፍዶ ዓመታትሲ፡ ሓንቲ ደቂቕውን ኣዝያ ነዋሕ እያ። ናይ ገላ ሰባት ትጽቢት ካብ ናይ ገላ ሰባት ኣዝዩ ይመርርን ይነውሕን። ናይ ገላ ሰባት ትጽቢት ኸኣ ካብ ናይ ካልኣት ኣዝዩ ይሓድርን ይቕልልን። ገላ መምህራን ብዘዕባ ነዊሕ ምጽባይ ኣመልኪቶም ከም ዝስዕብ ኢሎም። ርግጽ ብዛዕባ ዘይኩንካሉ ነገር ምጽባይ ከቢድ እዩ። ንህይወትና ኣብ ዝተፈለለየ ነገራት ኩትጽብ ንረኽባ። ጽቡቕ ስራሕ ንኸንገረኩብ ንጽቦ። ፍጹም ዝኹን ናይ ሓዳር መቋርንቲ ንኸንገረኩብ ንጽቦ። ስለምታይ እዩ ኣምላኽ ከንድዚ ዝኣከል ጊዜ ዘጸብየና፤ ብዕላማ ብከምዚ ዓይነት መገዲ ንሓልፍ ዘሎና ኩይትዶ ይስምዓኩም፤ እዉ፡ ብዕላማ እዩ። ጊዜ ክባብ ዝኣከል ግን ምጽባይ ቀለል ኣይከኑንን።¹⁹²

እግዚኣብሂር ብዕላማ ከም ዘጸብየና ኣመልኪቶም፡ ከም ዝስዕብ ዝበሉ ሰባት ኣለዉ፡ እግዚኣብሂር ዘጸብየና ምኽንያቶ ኣለዎ። ምጽባይና ምናልባት ኣምላኽ ነቲ ኣብ ህይወትና ኪፍጽም ዚደሊ ንኸዳልወና ይኸውን። ምናልባት ድልዋት ዝኹንና ኪመስሰና ይኸእል፡ ድልዋት ምኽኒንናን ዘይምኽኒንና ግና ኣምላኽ ጥራይ እዩ ዝፈልጦ። ንሱ እዩ ፈጢሩና። መዓስን እንታይን ኣበይን ንኸህበና ጽቡቕ ከም ዝኹን ንሱ በይኑ እዩ ፈላጢ።¹⁹³

ሰብ ተሰሎንቄ፡ የሕስ ከም ዝዓረገን ከም ዝምለስን ድማ ምስ ተነገርም፡ በቲ ንሳቶም ይነብሩሉ ዝነበሩ ጊዜ ዚምለስ ስለ ዝመስሎም፡ ንኖ ካብ ዝዓርግ ሰብ ዓመት ከይገበረ፡ ንምቕባል የሕስ ኣዝዮም ብሃንቀውታ ይጽበዩ ነይሮም። እንሆ ጐይታ ከይመጸ 2010 ዓመታት ኩይት ሕሎ። ኣብ ቅዱስ ጽሑፍ “እቲ ራእይ ንምዱብ ጊዜ እዩ፡ ናብ መወዳጃታ ይቕልጥፍ ሕሎ፡

አይሕሉን ኸኣ እዩ። ብርግጽ ኪመጽእ አይኪድንጉን ድማ እዩ እሞ፡ እንተ ደንጎዩ እኳ ተጸቦዩ¹⁹⁴ ተባሂሉ ተጸሐፉ ከም ዘሎ፡ እቲ ዝመጽእ ከመጽእ እዩ እሞ ተጸቦዩ፡ ንስኽውን ተጸቦዩዮ። እዚ ነዊሕ ጊዜ፡ ንቤተሰብ አብርሃም ልዕሊ 25 ዓመታት፣ ንህዝቢ እስራኤል ድማ ካብ ግብጹ ሓርነት ንምርኅብ 400 ዓመታት፣ ንገሊኤን ገለ ከይተጸቢያ ደብኽ ይብል፣ ንገሊኤን ትሕቲ ሓመኽተ ዓመታት፣ ንገሊኤን፣ ልዕሊ ዓሰርተ፣ ዕስራ፣ ሰላሳ ዓመታት ይኸውን።

10.2. ንጊዜ እዝዩ ነዊሕ ከምስሎ፡

- ቤተሰብን አዕሩኽን ወግሐ ጸብሐ ተመርጓዊ ከምኡውን ተመርያ እናበሉ ምስ ዚህውኹ።
 - የዕሩኽካን መሓዙትኪን ብውሉድ፣ ብስብአይን ሰቢይትን ተኸቢቦም ምስ ዝርእ፡ ዝመጽእ ስጋዊ ቅንኢ።
 - አገልገልቲ ከይተረፉ ሰብአይ ኮነ ሰቢይቲ መንዚዕካ ዝርከብ ከይነብ፡ ክትምርያ እሎካ ክትምርጓዊ እሎኪ ኢሎም ምስ ዚህውኹ።
 - ንመርጓ ናይ ጊዜ ገደብ ምግባር። ማለት፡ በዛ ዓመት ከምርያ እሎኒ ኢልኪ ገደብ ምግባር። እቲ አምላኽ ዝመደበ ዘይከዓሰ፡ ዝመደብኪዮ ጊዜ ምስ ዘይከውን፡
- ቀዳማይ፡ ሕልናኺን መንፈስኺን ይስበር።
- ካልኣይ፡ ንዝኹነ ሰብ፡ ሰብአይ ጥራሕ ይረኽብ ኢልኪ፡ ምሳኺ ንዘይከይድ ንዝሓተቲህ ሕራይ ትብሉ።
- ጊዜኡን ሰዓቲን ብዘይምፍላጥ፡ የማን ጸጋም ኢልኪ ብዘይምርኅብ።
 - ናይ እግዚአብሂር ዕላማ አብ ህይወትካን አብ ህይወትኪን ዘይምፍላጥ። ማለት፡ ንሓዳር ጽውዕቲ ምኽንኪን ዘይምኽንኪን ዘይምፍላጥ።

10.3. ጊዜኡ ከብብ ዝኣከል እንታይ ከገብር፤

መጀመርታ፡ ሰብ ብሓዳር ኮነ ብዘይሓዳር ኪነብር ከም ዚኸእል ከፍለጥ እለዎ። አምላኽ ፈቓዱን ጊዜኡ ከይነን ሓዳር እንተ መጸ፡ ጽቡቕ። እንተ ዘይመጸ ኸኣ እቲ ዝኸውን ከብብ ዝኸውን ብርእስ ምዕጋብ ምምልላሰ። ሓዳር፡ ልክዕ አድላዪ እዩ። እንተኹነ ግን፡ ንህይወትና ምሉእ ከጨንቐናን ከጸልዎን የብሉን። ጭንቀት፡ ንጭንቀት እያ ትወልድ። ንጭንቕ እንተኹንና ኸኣ፡ ንስጋናን ንመንፈስናን ነበላሹ እምበር፡ ንናይ አምላኽ ጊዜሲ አይነቐልጥፎ አይነደንጉዮ። ከንጭንቕ ከም ዘይብልና አመልኪቲ ቅጹስ ጽሑፍ፡

ስለዚ ንህይወትኩም ብትብልዕዎን ብትሰትደዎን ወይስ ንስጋኹም ብትኸደንዎን ይትጨነቐ ከባኽትኩምከ ተጨነቐ አብ ልዕሊ ቑመቲ ሓንቲ እመት ኪውስኽ ዚኸእል መን እሎ? እዚ ኹሉ ኹም ዘድልየኩም ናይ ሰማይ እባኹም ይፈልጥ እዩ። ቅድም መንግስቲ አምላኽን ጽድቁን ድለዩ እዚ ኹሉ ድማ ይውስኸልኩም። ጽባሕ ንርእሳ ትጭንቕ እያ እሞ፡ ንጽባሕ ኢልኩም አይትጨነቐ። ንመዓልቲ ኸፍኣታ ይኣኽላ¹⁹⁵ ይብል።

ብተወሰኺ ኸኣ፡ “ንሱ ይሓልዩልኩም እዩ እሞ፡ ንኹሉ ሓልዮትኩም አብኡ አውድቑዎ”¹⁹⁶ ተባሂሉ ከም እተጸሕፈ፡ ንዝሉ ዚከኣሎ አምላኽ ዘሎ ሓልዮትካ ሂብካ፡ እንታይን ከመይን መዓሰን ከም ዚግበር ስለ ዝፈልጥ፡ ዝድሰ ዮሱሳ በብጊዜኡ አመዓራርዩ ከይደኸምኩሉ ክሳብ ዚህበካ ብእምነት ምጽባይ። መዋቲ ሰብ እኳ ሓልዮትካ አስኪምካዮ ይሕግዝ ካብ ኩነ፡ ነባሪ አምላኽ ካብ ሰብ ብዝበለጸ ይሕግዝ። ጊዜኡ ክሳብ ዝኣከል እሞ እንታይ ክገብር ንዝብል ሕቶ ቁሩብ ሐበራታታት ንርእ፡

- አብ ቅድሚ አምላኽ ነቲ ዝመጽእ ኮነ ነታ ትመጽእ እናጸለኽ ምጽናሕ። ምኽንያቱ፡ እቲ ብደሓን ጊዜ ዝጸለ ጸሎት ዝግበር አገልግሎትን ንመከራ ስንቂ እዩ ዚኸውን።

• ዘርኢ ምዝራእ። ዘርኢ ከበሀል ከሎ፡ ጽቡቕ ግብረን ኣገልግሎትን ንቤተ ክርስትያንን፣ ንሕብረተሰብን ኣብ ርሑቕ ንዘለዉ ድማ ደብዳቤን ኢ-መደልን ብምጽሓፍ፣ ተለፎን ብምድዋል ዚግበር ዘጠቓለል እዩ። ዚዝራእ ዘርኢ ጊዜ ዶክ ይወስድ እምበር ናይ ግድን ይበቁል እዩ። ርብቃ፡ እደ ያእቆብን ኤሳውን፡ ዘይተፈልጠ ሰብ፡ ማይ ግዳ እስትይነ ኢሉ ሓተቱዋ። ንዘይፈልጠ ሰብ ኣየስትን እዩ ኢላ ሕማቕ ዘርኢ ኣይዘርኡትን። የግዳስ፡ ንስኻ ስተ፡ ነግማልካ ኹእ ከስትየልካ እዩ ኢላ፡ ካብተ ዝግብኣ ዝያዳ ኹይዶ፡ ነቲ ጋሻን ነግማሉን ማይ እስትያ። እቲ ጋሻ፡ ማይ እስትይነ ኢሊያ ንዓይን ነግማሊይን ዘስተየት ንላ ሰበይቲ ይስሃቕ ትኹን ኢሉ ምስ ኣምላኽ ተዘራሪቡ እዩ መጹኡ ነይሩ። ከምቲ ዝበሎ ትገብር ንል ድማ ረኺቡ። እቲ ዝበሎ ምስ ረኺቡ፡ “ፈረቓ ሲቃል ንሞዛኑ ኹልተ ኣምባር ወርቁውን ነኣዳዋ ኣምጽኡ”¹⁹⁷ ዐባ ኹእ። ርብቃ ጽቡቕ ዘርኢ ምዝራእ ኣመላ ሰለ ዝነበረ፡ ቦቲ ዝዘርኡቶ ጽቡቕ ዘርኢ መስረት፡ ኣምላኽ ዘዳለወላ ስብኣይ ረኺባ።

በዚ ዘሎናዮ፡ መን፡ እበይ ኰይኑ ከም ዚወዝብ ኣይፍለጥን እዩ እሞ፡ ብዝተኸእለ መጠን ዙሉ ጊዜ ብሰብ ትረእዩ፡ ከም ዘሎኺ ፈሊጥኪ፡ ከም ዝግባእ ምምልላስ። ገለ ሰባት ነቲ ዚዝራእ ጽቡቕ ዘርኢ ርእዮም ቁም ነገር ዘለዎ ወይ ዘለዎ ኣብዚ ኣላ (እሎ) ብምባል ወይ ባዕላቶም ኪመጹኺ ወይ ንካልእ ሰብ ኪጥቁምኺ ይኸክሉ። ኣብዚ ክንፈልጠ ዘሎና ነገር ኣሎ ንሱ ኹእ፡ ጽቡቕ ዘርኢ ዘረእኹ፡ ገለ ጊዜ፡ ኣብ ሕማቕ መሬት (ልቢ) ስለ ዝዓልብ ሕማቕ ዓጺድ (መልሲ) ክትረከብ ትኸክል። እዚ ምስ ዝኸውን ተስፋ ምቕራጽ እየድልን። ምኽንያቱ ድሕሪ እቲ ናይ ፈተን ኣዋን ናይ ክብረት ኣዋን ኪስዕብ ናይ ግድን እዩ። እቲ ዘራኢ፡ ጽቡቕ ዘርኢ ዘራኢ ክርዳድ ከም ዝረኸቡ፡¹⁹⁸ ሕማቕ ፍረ ብምርካብና ኣይንገረም። ናይ ዘርኢ ኣዋን

ምስ ሓለፈ ናይ ዓጺድ ኣዋን ናይ ግድን ዋላ ከይጸለናዮ ኪመጽእ እዩ።

- ከሳብ እቲ እግዚአብሄር ብዛዕባ ሓዳር ዝበሎ ዚገብር፡ ሓዳር ከም ዘደናትካ ጌርካ ንሎማ ምንባር።
- ኣምላኹ ንዓይ ሰናይ መደብ እሎካ ኢልና፡ ምድንንዩ ብዕላማ እዩ ኢልና ኣእምሮና ከይረበሽና ምንባር።

ፍቕረ ዝጠዓመት ጓል፡ ንደቂ ዓዳ፡ “እትን ኣዋልድ የሩሳሌም፡ ንፍቕረ ክባዕ እትደሊ፡ ከይተተንስእን ከይተባራብራኣን ኢላ ኤምሕለኩን እሎኽ”¹⁹⁹ ትብል።

10.4. ጊዜኡ ከም ዝኹነ ብኸመይ እፈልጥ!

ዘስተውዕል ልብን ዓይንን ንዘለዎ፡ ጸልማትን ብርሃንን፣ ክረምቲን ሓጋይን፣ ዝበለለን ዘይበለለን ኪፈልጥ ንዚኸክል፡ ንሓዳር ጊዜኡ ከም ዝኹነን ከም ዘይኩነን ንምርዳእ ኣየሹግሮን እዩ። ኣቕጽልቲ፡ ዝረግፈሉ ኣዋን ምስ ኪመጽእ ብተደጋጋማ ንሞብሞቡን ፍረ ዚፈርዮሉን ኣዋን ኪመጽእ ብተደጋጋማ ርኢና ከም ንዛረብዚ ናይ ኣምላኽ ጊዜ ከም ዝኹነን ከም ዘይኩነን ቦቲ፡ ንርእዮ ነገራት ብቐሊሉ ክንፈልጥ ንኺእል።

ጊዜኡ ከም ዝኹነ መፍለጢ ናይ ፈረይቲ ኣእዋም ምሳሌ ንርእሥ ኣብ ነጥሞሎና ሓንቲ ካዝሚር እላ። እታ ጊዜኡ ዝኣኸለ፡ ማለት ዝበለለት ፍረ፡ ብክልተ መገዲ ትፍለጥ፡

- ✓ **ኣብ ገረብ ከላ ክትትንኩፋ ከሎኹ፡ ብስልቲ ከም ዝኹነት ትፍለጥ።**
- ✓ **ጊዜኣ ከሰብ ዝኣኸል ኣብ ሓርጭ ትቕበር። ደሓር፡ ብብጊዜኡ በጹሓዶ ኣይበጽሑትን ብምባል መመጸእካ ብምትንኩፍ ምብሰላን ዘይምብሰላን ትፍለጥ።**

እተን ዝበሰላ፡ ዋላ ኣብቲ ገረብ ኪጸንሓ እኳ እንተበላ፡ ብፍጽም ኣይከእላን እየን። ከም ዝበሰላ ርእዩ ዚቕንጥበን ሰብ እንተዘየለ፡ ተፈጥሮ ኪስከመን ስለ ዘይከእል ንደገ ደፈኡ ከም ዚወድቃ ይገብረን። ምናልባት ኣብ ዘይርእ ቦታ ስለ ዘለዎ ከም ዝበሰላ ርእዩ ዝቕንጥበን ሰብ እንተዘየለ፡ እዋንን በጺሑ ኣብ ምድረ ምስ ወደቓ፡ ፍረ ደልዩ ናብታ ገረብ ዝመጽእ ነታ ጊዜኣ እኺሉ ዝወደቐት ይወስዳ። መብዛኦትኦ ጊዜ፡ ቅድሚ ጸሓይ በርቂ ንግሆ ተተንሲኡ ናብታ ገረብ እኺይድ ስለ ዝከበርኩ፡ ለይቲ ወዲቐኛ ዝሓደረ ብዙኡ ፍረ እረክብ ነይረ።

ንሓዳር ጊዜኡ ከም ዝኹ፤ መፍሰሲ ካብ ሰብ ንሰብ ይፈላለ። ሓፈሻዊ መፍሰሲ ግና፡ ናይ እካልን እጃምሮን ብቕዓት እዩ። ገለ ሰብ ቅድም ዝከበርኡ፤ መኪና ክገዝእ፤ ትምህርቲ ክውድእ፤ ካልእ እዞን እትን ክገብር ይብል። ገለ ሰብ ኹኡ ሓዳር ንጀምር እዋ ዘድልየና ቀስ ኢልና በብሓደ ንገብር ይብል። ሰብ በብዝመስሎ ሓዳር ኪገብር መስል እለዎ። ብዘበባ ሓዳር ምስ ሓሰብኩ፡ ንሓደ እማኻሪ ነጊረዮ። እቲ እማኻሪ ኹኡ፡ ጽቡቕ ሓሳብ። ሐቢርኩም ክትመህሩ ይጥመኩም ኢሉ። ከምቲ እተባህሉ፡ ቀዳማይ ዓመትን ቀዳማይ ሰሚስተርን ተምሃራይ ዩኒቨርሲቲ ከሎኹ ተምርኳና። በዓልቲ ቤተይ ኹኡ ብድሕሪይ ሓደ ዓመት ጸኒሓ ምሳይ ትምህርቲ ጀመረ። ብሓደ ተምሃራና።

ልክዕ ከምዚ እቐዲሙ እተባህሉ፡ ውሽጥኻ ብዝምስከረልካ ጊዜኡ ምስ እኺሉ፡ ኣብቲ ዝድለ ቦታ ትኺይድ። ንሳ ድማ ኣብቲ ዝድለ ቦታ ትመጽእ። እቲ ዝድለ ሰብ፡ ኣፉ ተኸፊቲ፡ ከምርዓወኪ፡ ወይ ተመርዓወኒ ብምባል ከም ዚዛረብ ይግበር እዋ ይሰልጥ። ነገራት ኩሉ ዘጠዓዕምን ዘመዓራሪን ኣምላኽ እዩ። ጊዜኡ እኺሉ (ይሰሃቅኪ) ናባኺ ምስ ዘምጽእ ሓደራ ቀልዓለም ኣይትግበረ።

እቲ ግዙእ ኣብርሃም ንቤተሰብ ርብቃ፡ “ከወስዳ ኣፋንወኒ” ኢሉዎም። ቤተሰብ ድማ፡ ድልውቲ ምዃና ክንሓታ ኢሎም፡ ምስ እዚ ሰብኣይዶ ትኺዲ፤ በልዋ። ንሳ ድማ፡ ስግእ ከይበለት፡ እኺይድ ኢላ መሊሳ።²⁰⁰ ቦቲ ዝመለሰቶ መልሲ መስረት ድማ

ብዘይ ስግእት ክትከይድ ፈቐዶሙላ። ተወሳኺ ጊዜኡ ከም ዝኹነ መፍሰሲ፡

- ❖ ዘይተጸበኹን ዘይሓሰብኩን ደገ ይኸፈት።
- ❖ ነዚ ጉዳይ ዝምልከት ነገራት ኩሎም ብቐሊሉ ይሳኹዑ።
- ❖ ልብኻ ጊዜኡ ከም ዝኹነ ይምስከረልካ።
- ❖ ካልኣት ሰባት ድማ ጊዜኡ ከም ዝኹነ ይምስከሩልኪ።
- ❖ ኩሉ ብሓልን ጥዑምን ይኸውን።
- ❖ ነገር ከበድ እኳ እንተኹ፤ ነኢሉ ዘሕልፍ ጸጋ ይወሃብ።
- ❖ ነቲ ልዕሊ ዓቕሚ ሰብ ዝኹነ ዝሽከም ጸጋ ይወሃበኪ።
- ❖ ዘስግእ ዘበለ ካብ መገድኺን ሀይወትኪን ይውሰድ።

10.5. ንሉ ከም ዝኹነ ብኸመይ እፈልጥ፤

“ተጽግቢ ቅመስ ገና ኣብ ምቕሎ ከላ እፈልግ” ዝበሉ ኣዘራርባ ከም ዘሉ፡ መብዛኦትኦ፡ ንዓኺ ዝኸውንን ንዓኻ ትኸውንን ውሽጥኻ ብዝምስከረልካ ገና ኹሎ ምፍላጥ ይከእል እዩ። ምናልባት ቦቲ መጀመርታ እተራኽብኩል እዋን እኳ እንተ ዘይፈልጥኩ፡ ደሓረይ፡ ከምቲ ሰብ ኤማህብ “እተን ጽሑፋት ኪትርኡመልና ከሎዶ ግዳ ልብና ይነደና ኣይነበረን?”²⁰¹ እተበሃሉ፡ እቲ ነገር ጊዜኡ እኺሉ ምስ ተገልጸ ንድሕሪት ተመለሰካ ኩነታትን ዘረባታትን ከተላግብ ከሎኹ፡ ጊዜኡ ስለ ዘይነበረ እይተዘራረብናን እምበር፡ መጀመርታ ኣብ እተራኽብናሉ ኣስተውጊለ ነይረ ይበህል።

ገለ ጊዜ እቲ ንዓና ይኸውን ዝበልናዮ ሰብ መፍሰሲና ስጋዊ ስምዒት ኪኸውን ስለ ዝኸእል፡ ከይንጋገ ጥንቃቄ ምግባር ኣድላዩ እዩ። ስምዒት፡ ማለት፡ እዚ ኢልካ ክትገልጸ ዘይትኸእል ሓያል ሰብኣዊ መልሲ ዝሓቕፈ ኸለንትናኻ ሰገምቲ ንኸትወስድ ዘዳሉ ውሽጣዊ ስምዒት እዩ።²⁰² ብዙሓት ንዓይ ዚኸውን ረኺበ ብምባል ሓቕነት ኣብ ዘይብሉ ብስምዒት ኣብ ዕኸል ዕድመ ብምትላል ካብ ትምህርቲን ካብ ቤተሰብንን ብጥንሲን ብግብረ

11

ዕላማኡ ስለ ዘይነበረ፡ ቦቲ እዋን እትን፡ ኣብቲ ቦታን ኪመውት ኣይፈቐደን።

ዕላማ እግዚኣብሂር

¹²⁶“A lot of people have gone further than they thought they could because some one else thought they could”

ዳር ምጅማር ልክዕ ምስ ነፕዕሰ ጸወታ ኪመሳስል ይኸእል። መብዛሕትኡ ጸወታ ነፕዕሰ ሓደ ሰዓትን ፈረቓን እዩ ዝወስድ። እታ ነፕዕሰ ካብታ ቀዳመይቲ ሰከንድ፡ ክሳብ እታ መወዳእታ ሰከንድ፡ እበይ ከም ትዓልብ ዝፈልጥ ሰብ የለን። ዋላ ሓደ ሰብ ናይ ምስዓር ውሕስነት የብሉን። ብዙሕ ጊዜ፡ “ትንቅቲ እም የጥንሰኪ” ዝበህል ኣዘራርባ ከም ዘሎ፡ እቲ ዘይግመት ኪስፀር ይርእ። ካብ ናይ ብሕቲ ናብረ ወጸእና ንነፍሷ ወክፍና ትኸውንን ዝኸውን ክሳብ ንቋረን ድሕራኡውን፡ እንተኹን ህይወትና፡ ብዕላማ እግዚኣብሂር ተጀማሩ፡ ብዕላማ እግዚኣብሂር ደማ ይውዳእ።

ሓደ መንእሰይ፡ ገና ብንጹሕ ሕጻን እንከሎ ጀማሩ ብዛዕባ መጻኢ ህይወቱን ህይወት ቤተሰቡን ዚምልከት፡ ሕልሚታት ኪርኢ ጀማሩ። እቲ ሕልምታቱ፡ ንምስማዕ ደስ ዘየብል፡ ነይሩ። ምኽንያቱ፡ ኣሕዋቱ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ወለዱ ከይተረፉ ኪሰግዱል ይርኢ ስለ ዝነበረ፡ ወለዱውን ኣይተሓገሱሉን። ኣብኡ፡ ግና ነቲ እተነገሮ ሕልምታት ኣብ ልቡ ይዓቀሮ ነበረ። ኣሕዋቱ ግና፡ ሕልምታት ብብዝነገሮም፡ እዚ ንእሹቶ ቈልዓ ኣባና ኪነግስ፤ ኢሎም፡ መሊሶም ጸለኢም፡ ብቐንኢ ተለዓላሎምዎ። ኣብ ጉብኝት ኣብ ዝነበሩል እዋን፡ ንኺበጽሖም ምስ መጽ፡ እንሆ እቲ ሓላማ ይመጽእ እሎ እሞ፡ ሕልምታቱ እንታይ ከም ዚኸውን ክንርኢ ንዑ እሞ ንቐተሎ ተበሃለ። እግዚኣብሂር ግና፡ እዚ መንእሰይ ቦቲ እተመኸረሉ ኣምላኽዊ ዘይኮነ ምኽረ ንኺጠናኦ

ኣብ ኢድ ኣሕዋቱ ዝሓለፎ መከራ ኸይኣክል፡ ንባርነት ተኸይጠ ኣብ ግብጹ ምስ ዓለበ ኹኣ፡ ብስቢይቲ ጐይታኡ ብዘይወግሎ፡ ብሓሰት ተኸሰሎ ረዳኢ ሰብ ኣብ ዘይብሉ፡ ኣብ ቤት ማእሰርቲ መከራ ተቐቢሉ። እንተኹን ግን፡ ብነገር ነቡ ኣምላኽ ነቶም ዘፍቅርዎን ከም ምኹር እተጸውዑን ንሰናይ ይድግፎም ተባሂሉ ተጸሒፉ ከም ዘሎ፡ ብስቓይ ሓሊፉ ናብ ክብረትን ንግስነት ባጺሑ ጥራይ ዘይኮነስ፡ ኣብ ዘይዓዱ ብስቢይትን ብወሉድን ደማ ተባሪኹ። እቶም ሕልምታቱ ከይርእዩ፡ ፈጣሪ ደኣ ኢይበሎን እምበር፡ (ዝቐተሉዎ) ኣሕዋቱ ከይተረፉ፡ ከምቲ ቀደም ዝሓለሞ፡ መጽኢም ጐይታና እናበሉ ሰጊዶሙሉ። እዚ ምትሕውዋስን ካብ ቃል ኣምላኽ ወጸኢ ምኽድ ዘይፈቱ፡ መፈጸሚ ዕላማ እግዚኣብሂር ዝኹን መንእሰይ ዮሴፍ እዩ።

ዮሴፍ፡ ምስ ኣሕዋቱ ምስ ተራኸበ፡ እቲ ዝሓለፎ ብዕላማ እግዚኣብሂር ምኽኒ ተረዲኡ ከም ዚሰዕብ ኢሉ፡ “ንሰኽትኩም ንኸፋኡይ ሓሰብኩም ፡ እግዚኣብሂር ግና፡ ከምቲ ሎሚ ኹይነ ዘሎ ኺገብር ብዙሕ ህዝቢ ምእንቲ ኹድሕን ንጽቡቕ ሐሰስ”²⁰⁷ ብምባል ኣብ ኣምላኽ እምነቱ ገለጹ። ኣብ መብዛሕትኡ ናይ ህይወት ጉዕዞ እንተተመልከትና፡ ብዙሓት ሰባት ዕላማ ኣምላኽ ኣብ ህይወቶም ከይፈለጡ እየም ዚመላለሱ። ነቶም ኣምላኽ ዕላማኡ ገለጹሎም ዚበህልውን መወዳእታኡ ደኣ እምበር፡ መጀመርታኡን ብኸመይ ከም ዝሓልፉን ኣይግለጸሎምን እዩ።

ምናልባት ልክዕ ከም ናይ ዮሴፍ፡ ዝሓለምኩምዎ ሕልሚ፡ ዝመደብኩምዎ መደብ መታን ኸይፍጸም ገለ ሰባት መሰናኸል ፈጠሮም ኪኹኑ ይኸእሉ። ንሰብ ምንቃፍ ቀለል እዩ። ግና ብደሕሪ እቲ እተቐንዓን ዘይተቐንዓን ነቡ ዕላማ ኣምላኽ ከም ዘሎ ክንፈልጥ ይግባእ።

ኣብ ዓለም፡ ዘይርእን ዘይርከብ ነገርን የለን። ኪኸውን ይኸእል፡ እቲ ናተይ እዩ ትብላዩ ዝነበርኪ ሰብ፡ መሓዛኺ ኸትወስደልኪ፣ ወይ ድማ ባዕሉ ኣይደልየኻን፣ ኸጸንሕ እየ፣ ካልኣ ረኺብ፣ ከምኡውን ብሞት ምኽንያትውን ኸትፈላለዩ ትኸእሉሉ። ዘመልከት ዘረባታት ኺመጽእ ይኸእል። እዚን ካብዚ ዝኸፍኣን ነገራት ምስ ዚመጽእ እዋይ እን ዘይሓልፈላይ፡ ብዓልቲ ተካሊት ዕድል፡ ቅርስስቲ፡ ብምባል ንገዛኣ ርእሰኺዶ ትረግማ ወይስ ከም እዮብ “እግዚኣብሂር ሀብ እግዚኣብሂር ኸኣ ወሰደ ስም እግዚኣብሂር ይባረኹ”²⁰⁸ ትብላ፤ ብተወሳኺ ኸኣ፡ ምናልባት ንገሊኣተን ዕስራን ሰላሳን ኣውዳት ንሓዳር ኺሓትወን ከለዉ ንዓኺ ግና ዋላ ሓደ ክሳብ ሕጂ ዝሓተተኪ ዘየለ ኪኸውን ይኸእል። ክትቀርቢዮም ዘዝፈተንኪ ሰባት ምስ ዝርሕቁኺ፡ ስለምንታይ እዩ እዚ ኣባይ ዚኸውን፤ ብምባል ምጉርምራም። ነገር፡ ምኽኣንን ዘይምኽኣንን ብዘየገድሱ፡ እቲ ዝኸውንን ዘይኸውንን ኩሉ ብዕላማ እግዚኣብሂር ከም ዝግለጽን ዝፍጸምን ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ። ኣምላኽ ንነፍሲ ወከፍ ሰብ ዝዓቕራ፡ እተዓቕረ ይህብ።

ልዩን ተኸመን ዚበህሉ ተሓጻጽዮም። ከምርዓዉ ከም ዝኹት ተነጊሩ። ንመርዓ ይቀራረቡ ኣብ ዝነበሩሉ እዋን፡ ልዩ ካልኣ ረኺቡ፡ ንተኸመ ንዲፋ፡ ነቲ ካልኣይ ተምርዕዮ። ተኸመ ድማ ብዛዕባ እቲ ዝኹን ነገር ንኣምላኽ ብጸሎት ነጊሩ። ኣምላኽ ኸኣ ንዓኺ ዝበለጸ ነገር ኣሎኒ ዝብል መልሲ ሂቡዎ። “እሞ ብዛዕባ እቲ ዝገበርኩላ ኩሉ ነገራትኻ፤ እንተብላ፡ “እን ክኸሕሰካ እየ” ዝብል መልሲ ካብ ኣምላኽ ከም ዝረኽበ ይምስክር። ኣምላኽን ሰብን ዘይፈትም ግብረ ምግባር ንበረኽት ኣይከውንን። እቶም ብክፋኡ ግብሩ፡ ቀዳማይ ቃልን ሕጻን ከይቀየዩም እተመርዓዉ መወዳኦታኦም ጽቡቕ ኣይነበረን። ነቲ እተበደለ ሰብ ግና፡ ኣምላኽ ክሓሰዎን ዝበለጸ ነገር ገይሩሉን። እዚ ከበህል እንክሎ ኸኣ፡ ዘይተላኸበ ሕጻ ከሉ ዘይግበእ እዩ ማለት ኣይኮነን። ኣብ ሓዳር ኣቲኽ ካብ ምፍታሕ፡ ዘይከውን ዝመስል ከይኣተኽ ኣብ ናይ ሕጻ እዋን ምግዳፍ ይሓይሽ።

11.1. ዕላማ እግዚኣብሂር ብኸመይ እፈልጥ፤

ዕላማ እግዚኣብሂር እትብል ቃል፡ ከም መደብን ሓሳብን እግዚኣብሂር ዝብላ ተመሳሰልቲ ቃላት ኣለዋኡ። ዕላማ እግዚኣብሂር ብክልተ መገዲ ክንፈልጥ ንኸእል፡

- ✓ ቃል እግዚኣብሂር ብዝተዛረበኻን ብዝሰማዕኩ መሰረትን። እዚ ማለት፡ እቲ ነገር ቅድሚ ምድማሩ እግዚኣብሂር እቲ ዝፍጸም ነገር ብዝገለጸልካ።
- ✓ ብእምነት ብምጉዓዝ ኣብ ህይወትካ ክግለጽ እንክሎ ብምርኣይ። ዕላማ እግዚኣብሂር ንኸፍጸም ኣብ መገዲ (Process) እንክሎ ክንፈልጦ ኣይንኸእልን ኣ.ና። እቲ ነገር ምስ ተፈጸመ ግና፡ ለካስ እግዚኣብሂር በዚ ምኽንያት እዩ እዝን እትን ዚገብር ዝነበረ ብምባል እቲ ዝሓለፍናዮ ብዕላማ እግዚኣብሂር ከም ዝኹን ክንፈልጥ ንኸእል።

ዳዊት፡ ገና ኣብ ዘይሓሰበን ዘይሓለሞን መዓልቲ ካብ በረኽ ተጸዊዑ ንጉሰ ንኪኸውን ተቐቢኡ። ቦቲ ንግስነት ኸይወስደሉ ዝቐንኤ ሳኦል ብዙሕ ተሰዲዶ። ዳዊት፡ በገና እናወቕዔ ብተደጋጋሚ ብዙኖት ሳኦል ተሳሒቱ። እቲ ብሳኦል ዝተገብረ ንዳዊት ናይ ምቕታል ፈተን ዘይሰለጠ ብዕላማ እግዚኣብሂር እዩ። ኣምላኽ፡ ኣብ ህይወተይ ዕላማ እንተህልዩዎ ደኣ ስለምንታይ እዚ ኹሉ መከራ ዝበጽሓኒ፤ ከኣተን መሓዙተይ ብሰብኣይን ብወሉድን ኪኸባረኽ ከለዋ፡ እን ግና ገለ ተስፋ እኳ ኣይርሕኹን ትብላ ትህልዊ። እዚ ዝበጽሓኒ መሲጋገሪ መከራ ነቲ ደሓር ብህይወትኪ ትመሀርዮን ትምስክርሎምን ሰባት መባርትዒ ንኪኸውን እዩ ኣምላኽ በዚ ኸምዚ ዝዓይነቱ ዘሕልፍ። እታ ኣምላኽ ዝመደበልና (ማኻካል) ክሳብ ንረክብ ምናልባት ከም ዳዊት ካብ ከም ንጉሰ ሳኦል ዝሓመሰሉ ፈተውቲ መስልቲ ቀንኣት ጸላሓቲ ምሕባእን ምህዳምን ኣድላዪ ይኸውን።

11.2. ዕላማ እግዚአብሔር ብኸመይ ይግልጽ፤

ዕላማ እግዚአብሔር ዝግለጽሉ መገድታት ብውሉን እእምሮ ሰብ እዚ ከበሀል ኢይከለልን እዩ። እንተኾነ ግን፡ ቅጹሳት ጽሑፋት እንተ አንቡብና፡ ሓሳብ እግዚአብሔር ኣብ ህዝቡ ብኸመይ ከም ዚግለጽን እተገልጸን ንርዳእ። ሰብ፡ ዕላማ እግዚአብሔር ፈለጠ ከኣ ከይፈለጠ ብህይወት ኪነብር እንከሎ፡ ዕላማ እግዚአብሔር ኣብ ህይወቱ እናተገልጸ ይኸይድ። ንኣብነት ቀጸልና ንርኡ።

ሓንቲ ድንግል ንል ምስ ወዲ ሓወባኣ ትነብር ነይራ። ዙሉ ሰላም እሎ እናዳበሉት ከላ፡ ሃንደባት፡ ሰባት ገፈፎም ኣብ ቤት ንጉስ ምስ ብዙሓት ከምኣ ዝኣመሰላ ጸምቢሮምዋ። ኣብቲ ቦታ፡ ዕላማ መግፈፊኡን ተገለጹ። ንሱ ኹኡ ካብኣተን ዝጸበቐት፡ ሰበይቲ ንጉስ ከም እትኸውን። ዝኹነ ከይኮነ፡ ናይ ምድሓን ዕላማ እግዚአብሔር ኣብ ህዝባ መታን ኪግለጽ፡ ቅድሚ ምግፋፋ ይኹን ከትግፈፍ እንከላ ዘርእን ዓሊታን ከትገልጽ ከም ዘይብላ ተሓቢሩዋ ነይሩ። ቅድሚ እቲ ልክዕ እዋን እንታውኅታ ገለጸ ነይራ እንተትኸውን፡ ነገራት ጽቡቕ ከይኮነ ምኽኣሉ። እዛ ድንግል፡ ኣስቲር ትበህል።

ከተተን ደናግል ተኸሓሲለን ናብ ንጉስ ቅድሚ ምእታወን ንዓሰርተ ክልተ ኣዋርሖ፡ ምድላው ተገይሩለን።²⁰⁹ ቡብሓዶ ድማ ናብ ንጉስ ይኣትዋ ነይረን። ግደ ኣስቲር ቤጽሑ ኣስቲር ናብ ንጉስ ምስ ኣተወት፡ “ንጉስ ድማ ንኣስቲር ካብ ዙሉን እተን ኣንስቲ ኣብሊጹ ፈተዋ፡ ኣብ ቅድሚ ዓይኑ ኸኣ ሓልፋ ኸኣን እተን ደናግል ሞገስን ፍቕርን ረኽቡት። ኣብ ርእሳውን ዘውዲ መንግስቲ ደፍኣላ። ኣብ ከንዲ ዋሽቲ ድማ እንገባ”።²¹⁰ ቦቲ እዋን፡ ንኣይሁድ ዘጽንት ኣዋጅ ወጺኦ ነይሩ። ነቲ፡ ብዕላማ፡ ኣብ ትድለዮሉ እዋን ሰበይቲ ንጉስ ንኹትኩውን ዝገበራ ኣምላሽ ኣመልከቲ ወዲ ሓወባኡ፡

ንሰኹ ከምዚ ንዝበለ እዋን ናብ መንግስቲ መጸእኪ እንተ ኹንኪ መን ይፈልጥ፤ ኣብ ቤት ንጉስ ስለ ዘሎኹ ካብ

ዙሎም ኣይሁድ ተፈሊኹ ንበይንኹ እድሕን ኣልኪ ብልብኹ ኣይትሕሰቢ። በዚ ጊዜ እዚ ሰቕ እንተ ባልክስ ንኣይሁድ ሓገዝን ሓረን ካብ ካልእ ቦታ ኹመጽኦ እዩ፡ ንሰኹን ቤት ኣብኸን ግና ከትጠፍኡ ኢኹም²¹¹ ብምባል፡ ህዝባ ንኹትብጅ ዝከኣላ ከትገብር ከም ዘለዋ ዝሕብር መልእኽቲ ተዋሂቡዋ።

ኣስቲር፡ ንጉስ ከይጸውዓካ ናብ ንጉስ እንተ ኣቲኻ ሞት ከምትፍረድ ተነገሩዋ ነይሩ። ብንጉስ ከይተጸውዒት ድማ ሰላሳ መዓሊታት ከይኮነ። ጸምን ጸሎትን መፍትሒ ምኻኑ ተረዲኦ፡ ብጸምን ጸሎትን ጸኒዓ ምስ ወድኡት፡ ብዕላማ ኣምላሽ እቲ ንጉስ ዘይከሰስ፡ ዝደለኹዮ፡ ከሳብ ፍርቂ መንግስተይ ክህበኪ እዩ ዝብል ቃል ተኣትዮላ።

በቲ ዝተኣተወላ ቃል ጸቡቕ ውጽኢት ምስ ረኣየት ግና መሰረት ድማ፡ ስለ ህዝባ ለማና፡ ንህዝባ ካብ ሞት ተባጀወቶ።²¹² በዚ ኸምዚ ድማ ዕላማ እግዚአብሔር ንኣስቲር ኣብቲ ዘድሊ ጊዜ ሰበይቲ ንጉስ ንኹትኩውን መምጽኢኡ፡ ንህዝቢ ኣስቲር ንምድሓን ምኻኑ ተገለጹ። መጀመርታ ኣብ እተገፈፈትሉ ስለምንታይ እዚ ከይኮነ ኢላ ከተንጸርጽር ትኸእል። እተገልጸ ጽቡቕ ውጽኢት ምስ ረኣየት ግና ናይ ግድን ትሕጐስ። ንሕና ኹኡ እግዚአብሔር ሞበዐኛ ስለ ዝኹነ እቲ ንዓና ዚኸውን ቦታን ሰብን ይፈልጠ እዩ። ቦቲ ናቱ መገዲ ወይ ዕላማ መሰረት ድማ፡ ሓንሳብ መገዲ ብምዕጸው ሓንሳብ ኹኡ መገዲ ብምኹፋት፤ ሓንሳብ ናትና ዝበልናዮ ካብና ብምውላድ፤ ሓንሳብ ኹኡ ኣይናትናን ዝበልናዮ ናብና ብምምጸእ ዕላማኡ ይገልጽ። ዕላማ እግዚአብሔር መግለጺ ከኣንካ ምሕላፍ ቀለል ኣይከኣን፡ ግና ይከኣል እዩ።

ካልእ ተመሳሳሊ መገዲ ኹኡ ናይ ሩት ታሪኽ እንተ ተመልከትና፡ ሩት፡ ብሞት ምኽንያት ሰብኣይ ዝሰኣነት መርዓት

እያ። ናእሚ ስብኣያን ክልተ ደቃን ምስ ሰኣነት፡ እግዚአብሔር ብእንጌራ ንህዝባ ከም ዝባረኹም ሰማዒ፡ ካብ ሞኡብ ናብ ዓዳ ንኹትምላስ ወሲና። ክልቲኡን ኣንበቲ ደቃ ድማ ምስኦ ተባገሳ። “ዘጀመረ ዘኩ ኣራውደኡን” ከም ዝበሀል፡ ናእሚ ንክልቲኡን ኣንበቲ ደቃ ዝክበራ፡ ደጊም ውሉድ ንኹትወልድ ተሰፋ ከም ዘይብላን፡ ነኖብ ቤት ኣበኣን ተመሊሰን ዘዕርፋውን ሰብኡት ንኪረኽባ ብስም እግዚአብሔር ባረኻ ተፋንያተን። ናት ምስ ናእሚ ናብ ዝኸደቱ ከም ትኺይድ ቃል ኣትያ። ፆርጳ ግና ንኣማታ ስዒማ ንድኡራት ንኹትምላስ ወሲና።²¹³

ዝኹነ ከይነ፡ ንድኡራት ምልስ ኢልና እንተርእና፡ ናይ ኤሊሚልክ ናብ ሞኡብ ምኽድ፣ ናይ ክልቲኦም ደቁ ሞት፣ ናይ ናት ኣብ ግራት እቲ ወራሲኣ ዝኸውን ምቕራም፣ እቲ ቀዳማይ ኪወርባ ዝግብኦ ዘርኣይ ከይበላሸ ኢሉ ምእባዩ፣ ኣብ ቅድሚ ናይኒ ቦኣዝ ሞግስ ምርካባ፣ ንሱ ሰባይቲ ዘይብሉ ምጽናሑ፣ እዞን ዝካረሳኣን ዝፃጸፉኣን እኹሊ ዘይብላን ኣብ እዋን ዓጺድን ቀሪምን ምምጻኣን፡ ደግማሂርካ ክርኣ ኹሉ፡ እግዚአብሔር ነቶም ብእምላኽ እስራኤል ዝኣመኑ እስራኤላውያን ዘይኮኑውን ብዕላማ ከም ዝመርሖም ንምልኮት። ናት፡ ምስ ኣማታ ምንባር ዘወሰነ፡ ምናልባት ንኣማታ ንኹተልዕል ይኸውን። ኣምላኽ ግና፡ ተወፋይነታን ልባን ርእዩ ዘይሓሰበቶን ዘይተጸበዮቶን ሰናይ ንይሩላ። ናት ብኣኃጣሚን ብዕድልን ኣይኹነትን ናብቲ ንዓኣ ዝኸውን ሰብኣይ ዝቐረበት። ብዕላማ ኣምላኽ እዩ። ኣብ እግዚአብሔር ዕድልን ኣኃጣሚን ዝበሀል የለን። ነሱ፡ ንሱ ብዝሰርዖ መሰረት እዩ ዝኸደድ።

መኮንን፡ ብስጋሚ ብዝርኣ መልክዕ ጸቢቓ ነንዝረእያ እዚኣ ሰባይቲይ ክትከውን ኣለዎ። እዚ ካብ ኣምላኽ እዩ። በዛን ቦትን ክስተውዕል ክኢላ ብምባል፡ እናኸደ ይሓትት። ነፍሲ ወከፈን ኹኣ እምቢ እምበር ሕራይ ትብሎ ኣይረኽበን። ኣብ መወፃኢታ፡ ንካልእ ምስ ሓተተ፡ ሕራይ ተባህሪም ተመርዕዮም። ሓደ እዋን፡ እኒ እገሊት ተመርፂኻ ኔርካ እንተትኸውን በዚ እይም ሓለፋልኻን። እዛ ሓካይ ዘሎኻ ንዓኻ ከም ትኸውን

ፈለጡ እዩ ኣምላኽ ሂቡካ ምስ ተባህለ። እወ ሓቂ፡ ንድኡራት ምልስ ኢሉ፡ ክርኢ ከሎኹ፡ እንቋዕ ካብተን ኣቐፂመ ዝሓተትኩወን ሕራይ ኣይበላኒ። ብዕላማ እዩ እናበልኩ ንፈጣሪ ምስጋናይ እህቦ ኢሉ መለሱ። ንሳተንሲ እዚ ዝሓልፎ ዘሎኹ (በኣነት) ተቐቢሊን ዝሓልፋ ዓይነት ሰባት ኣይመስላን እየን። ነዚ ርእዩ እዩ እግዚአብሔር ሕራይ ከም ዘይብላኒ ዝገበረ ኢሉ ነቲ ዝተገልጸ ዕላማን ኣስራርሓን እግዚአብሔር ባረኹ።

ኣምላኽ፡ ብዓላማ ፈጠሩና፡ ብዕላማ ድማ የንብረና። ዕላማ እግዚአብሔር ኣብ ህይወትና እንታይ ከም ዝኹነ ክሳብ ንርዳእን ብኣኡ ክንመላለስ ክሳብ ንጀምርን ብሸንክለልን ገላ ብዘየስልጥን ህይወት ኢና ንኣልፍ። ደራሲት ሚሸል፡ ዕላማ እግዚአብሔር ኣብ ህይወታ ቅድሚ ምፍላጣ፡ “ልክዕ ከም ነፋሓቶ ደለይተይ ብብዘይለዩኒ እናተለዋወጥኩ እነብር ነይረ። ብናታቶም ዓለምን ኣረኣኣያን ሕልምን ኣተሓሰበን ተዘረፈ፡ ናተይ ኹሉ ድሌት ዕሸሽ ስለ ዝበልኩ፡ እግዚአብሔር፡ ካባይ ዚደልዮ ኪረክብ ወይ ከውጽኦ ኣይከኣለን”።²¹⁴

ናብ ዕላማን ሓሳብ	ዕላማ እግዚአብሔር ኣብ ህይወትና
እግዚአብሔርን ምስ መጽት ግና ኣብ ህይወታ ዕጋበት ከም ዝረኽቡት ትጽሕፍ።	እንታይ ከም ዝኹነ ክሳብ ንርዳእን ብኣኡ ክንመላለስ ክሳብ ንጀምርን ብሸንክለልን ገላ ብዘየስልጥን
ብዘዕባ ህይወታ ድማ፡	ህይወት ኢና ንኣልፍ።

ብዕላማ ኣብቲ ሰብኣይ ዝደለዮትሉ እዋን ከም ዘይሀባ፡ እዚ ሕጂ ትገብር ዘላ፡ ዕላማን ፈቓድን ሓሳብ ኣምላኽን ከም ዝኹነ ትገልጽ፡ “ኣብ ህይወተይ፡ ኣምላኽ እዚ ሕጂ ዝገብር ዘለኹ እዩ ክገብር ዝደልየኒ። ንሱ ኹኣ፡ ብጽሑፍ ሰብ ሓዳር ንዘይኮና ምዝራብ። ኣምላኽ በቲ መርዓ ዝደለኹሉ እዋን ሰብኣይ ሂቡኒ ነይሩ እንተዝኸውን፡ እዚ ሕጂ ዝገብር ዘለኹ ክገብር ኣይምኽእልኩን። ካብቲ ዝሓለፍኩዎ ዘይዕጋበትን ቃንዛን መፍትሒ ንኸደለ ጀማረ፡ መልሲ ረኽብ ድማ ንዓኹትኩን ክትመሀራ ከካፍለኩን ከኢላ”²¹⁵ ትብል።

ኣብ ቅድሚ እግዚአብሔር ዘድረሊ ሰብ የለን። ነፋትና፡ ብዕላማ እግዚአብሔር ተፈጠርና ንዕላማ እግዚአብሔር ድማ ንነብር። ካብዚ እተላዕለ ድማ እዩ ቅዱስ ጽሑፍ። “ኸሉ ብእኡ ተፈጠሩ ኣሎ እሞ፡ ነኹሉ ብእኡን ንእኡን እዩ እተፈጥረ”²¹⁶ ዝብል። ብእኡን ንእኡን ተፈጠርና ከበሀል እንከሎ፡ ሓዳር ምግባርናን ዘደምግባርናን ሓዊስካ ብእምላኽን ንእምላኽን እዩ። እንተዘይሀበና፡ ንሓዳር እንተ ጸዊዑና፡ ከም ፈቓዱ ከሀበና እዩ። እንተዘይሀበና፡ ኸኡ፡ ብዕላማ ከም ዝኹን ፈለጥና ከንቅበሎ ይግባእ። እቲ ዝኸውን ከሰብ ዝኸውን ግና፡ ኣብ ቅድሚ እምላኽ መንፈሳዊን ስጋዊን ህይወትካ እናሓሎኻ ምጽናሕ። ስለ እቲ ነኹሉ ብእናን ኣባናን ዚገብር ስሙ ይባረኽ።

12

ናይ እምላኽ በረኽቶ

“He who finds wife finds what is good and receives favor from the Lord”²¹⁷

ናይ እምላኽ በረኽቶ ካብኡ ነቺሉ፡ ኣብ ዘገኽድካዩ ይሰበብ። እግዚአብሔር ዘከረ ንኪባርኽ ዝብል ጽሑፋት ከም ዝርኡ፡ እግዚአብሔር ንህዝቡ ይዝከር እዩ። መጽሓፍ እንከሎ ከምቲ ሰብ ዋላ ኣብ ኢዱን ኣብ ቅድሚኡን እንከሎኻ ረሲዑ ካብ እእምሮኡ እውጺኡስ ከም ዘዩላኻ ዝቐጽረካ፡ እሞ ናብ እእምሮኡ ምስ መጻእካ ረሲዱዮ ነይረስ ዘከረዮ ኢሉ ከም ብሓድሻ ዚዝከረካ ምዝከር እይኮነን። እግዚአብሔር ብፍጹም እይርስዕን፡ ረሲዑ ድማ እይፈልጥን። ነቲ ዝረስዔ ሰብ እኳ ዶኦ የዝኻኸር።²¹⁸ እግዚአብሔር ዘይርስዕ ካብ ኩነ፡ ስለምታይ ዶኦ እዩ ኣብ ገለ ክፍሊ መጽሓፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ዘከረ ዝብል ጽሑፋት ነንብብ፤ ኢልካ ምሕታት ይከኣል። መልሱ ኸኡ፡ እግዚአብሔር ዘከረ ማለት ንኺረድእ፤ ንኺሓግዝ፤ ስጉምቲ ንኺመስድ፤ ተእምር ንኺገብር ተላዒሉ ማለት እዩ እምባር፤ ነቲ ካብ እእምሮኡ እውጺእዎ፡ ረሲዕዎ ዝከበረ ነገር ዘከሩዎ ማለት እይኮነን። እግዚአብሔር ኸም ዘይርስዕ ኣመልኪቱ ቅዱስ ጽሑፍ፡

✓ ባዕሉ ፈጠሩና።²¹⁹

✓ ህይወቱ ኣሕለፉ ሂቡና።²²⁰

✓ ናተይ ኢሉና።²²¹

✓ ከይፈለጥኖ ፈሊጡና።²²²

✓ ኣብ ኢዱ ወቂጡና።²²³

✓ ኣብ መንኮቡ ሓንጎሩና።²²⁴

✓ ብኣኽናፋ ሓቐሩናን ኣብ ኣኽናፋ ጸይሩና።²²⁵

- ✓ ኣደ ንዝጠቡ ውሉዳ ክብብ ትርስዕን ትርሕርሕን እኳ እንተኹነት፡ እነ ግን ብፍጹም ኣይርስዓካን እየ።²²⁶
- ✓ ብኸቡር ደም ዓዲጉና ይብል።²²⁷

ናይ ኣምላኽ ሰባት፡ ኣምላኽ ብዝህበም ጸጋን ከእልትን መሰረት፡ ንምርካብን ንምስእንን ብሓጐስ ይቐበልዎ። “እቶም ንእግዚአብሂር ዝጸበዩ ግና ሓይሎም ይሕደስ። ከም ንስረ በኸናፍ ይድይቡ። ይጉዎዩ እኖም ኣይሕልሉን ይኸዱ እኖም ኣይደኽሙን”²²⁸ ተባሂሉ ከም ዘሎ፡ ንኣምላኽ ዚጸበ በረኽት ናይ ኣምላኽ ክብብ ዝርእ፡ ንድሕሪት ኣይብልን። ኣብ ኣምላኽ ዘሎና እምነት ኸኣ እቲ ንደልዮ ነገር ብምርካብናን ብምስእንናን ከንድምድሞ ኣይግባእን። እቲ ንደልዮ እንተ ረኽብና ኣምላኽ ይገብር እዩ ንብል፤ እንተ ዘይረኽብና ኸኣ፡ ንዓና ስለ ዘይገበረልና ኣይገብርን እዩ ንብል ስጋውያን ከንከውን ዮብልናን። ምናልባት፡ እኒ እገለእት ኣብ (ዘይዓደን) መንበረ ወረቐት ንኺረኽብ ምስ ሰብኣይ ተጸጊዔን ከሉ ሰለጠውን ጽቡቕ እለዎ። እነ ግና ንኣምላኽ እጽቦ እለኹ እናበልኩ ዋላ ሓንቲ ሰናይ ኣይረእኹን ትብሊ ትህልዊ። ትሓልፈዮ ጸበባ ኸሕኳ ዚይመስል ይኹን፡ ናብ በረኽት ዘብጽሕ እዩ። ሓደ ነብዩ ነቲ ኣብ ህይወቱ ዝኸበረ መከራ ኣመልኪቱ፡ ከም ዝስዕቦ ይብል፡

ሰማዕኩ፡ ከብደይ ኮኣ እንቀጥቀጥ፡ ከናፍረይ ቦቲ ድምጺ ኣንፈጥፈጠ፡ ቍንቀኝ ኣብ እዕጽምተይ እተወ። ቦታ መዓልቲ ጸበባ ኸኣ ነቲ ህዝቢ ዚገጥመሉ ኸሰዕ ዚመጽእ ትም ኣለ ኸጽበስ ክሰዕ ታሕታይ እንቀጥቀጥኩ። እም በለስ ኣይክትዕምብብን፡ ኣብ ኣታኸልቲ ወይኒ ፍረ ኣይክህሉን፡ ፍረ ኣውሊዕ ኪጠልም፡ እግርሁ ምግቢ ኣይክህብን እዩ። ኣብጊዕ ክብ ደምባ ኺጠፍእ፡ ኣሓውን ኣብ ደምቢታት ኪሰኣና እየን። እነ ግና ብእግዚአብሂር ባህ ክብል እየ። ብኣምላኽ ምድሓይ እልል ክብል እየ። እግዚአብሂር እቲ ጐይታ ሓይለይ እዩ። ንሱ ነኣጋረይ ከም ናይ እራብ ይገብረን እብቲ በረኽ ቦታውን

ኬመላልሲኒ እዩ²²⁹ ብምባል ንበረኽትን ረድኤትን ኣምላኽ ኣብ ዚይመስል ዙኅት ብእምነት ከም ዝጸበ ይዛረብ።

ቅድሚ ሕጂ ዝሓለፍናዮ ዘይባርኽን ዘዩዕግብን መገዲን ህይወትን እንተ ሃልዩ፡ ንዕኡ ገዳፍና ረሰዕናን፡ ከምኡውን ነቲ ናይ ኣምላኽ በረኽት ዝረኣዮ ዚይመስል ተጸማምና ነቲ ኣብ ቅድሚና ተዳልዩ ዘሎ ንኸንረኩብ ሃረር እናበልና፡ ንቅድሚት ጉዕዞና ንቐጽል። ዝሓለፈ ሓለፉ እዩ ነቲ ኣብ ቅድሚና ዘሎ ጥራይ ቆላሕታ ክግበረሉ ይግባእ። ከምቲ፡ “እንሆ እቲ ናይ ቀደም ተፈጸመ፡ ደጊም ሓድሽ ክነግረኩም እዩ፡ ከይተቐልቀለ ድማ ብዛዕባኡ ኸለምዓኩም እየ”²³⁰ ተባሂሉ እተዘርቡ፡ ንሓድሽ ንጠምት። ብተመሳሰሊ ድማ፡ “ነቲ ቐደም ዝኸበረ ኣይትዝክሩ፡ ነቲ ናይ ጥንቲ ኸኣ ኣይትሕሰቡ። እንሆ፡ ሓድሽ ነገር ክገብር እዩ፡ ሕጂ ትበቑል ኣላ፡ ኣይተለልይዋንዶ ኢኹም፤ እወ፡ መገዲ ኣብ በረኽ፡ ወሓይዝ ድማ ኣብ ምደባዩ ኸንብር እየ። ንህዝባይ እቲ ሕሩዩይ ምእንቲ ኸሰቲ ማይ ኣብ በረኽ፡ ውሒዝውን ኣብቲ ምድረ ቦዳ ኸህብ እየ”²³¹ ተባሂሉ ከም ዘሎ፡ ነቲ ዝበለጸ እተዳለወ በረኽት ሃረር ንበል። ምናልባት፡ ብብዙሓት ኣሕዋት ወይ ብብዙሓት ኣሓት ተገፊዕኩም ትኹን። እንቐዕ ኩን። በረኽት ኣምላኽ ኣብ ህይወትኩም፡ ክብታ ኣምሊጣትኒ እትብልዋ ከምኡውን ክብቲ ኣምሊጡኒ እትብሉዮ ኣዝዩ ዝበለጸን ዝጸበቐን እዩ። ስለዚ፡ ብዛዕባ ዝሓለፈ ረሰዕና፡ ነቲ ኣምላኽ ኣቐማሊጡልና ዘሎ በረኽት ንኸንረኩብ፡ ቅድሚና ንዘሎ ንጠምት።

12.1. ናይ ተስፋ ሰብኣይ/ሰባይቲ ምድንጓይ

ከም ልብኺ ዝኹን ሰብኣይ፡ ከምኡውን ከም ልብኺ ዝኹንት ሰባይቲ ንምርካብ ምጽባይ ቀሊል ኣይኮነን። ግና ይከኣል እዩ። እንተኹን ግን፡ እቲ ብቐዳምነት ክንጽብዮ ዘሎና ናይ ዙሉ ሰብ መርዓዊ ዝኹን፡ ዩሰስ ክርስቶስ እዩ።²³² ዩሰስ ናይ ተስፋ መርዓዊ፡ ብሰለስተ መገዲ ኪመጽእ ይኽእል፡

✧ ብህይወት እንክሎና ብእምነት ምስ እንቐበሎ።²³³

- ❖ ምጽኡቱ እኸሊ መጽኡ ምስ ዚወስደና።²³⁴
- ❖ ብሞት ተሳጊርና ናብኡ ምስ እንኸይድ።²³⁵

ክርስቶስ ናይ ተስፋ መርዓዊ ይመጽእ ካብ ኩነ፡ ንምምጽኡ ከዩባተኸና ብሃረርታ ክንጽበ ይግባእ። ዮሱስ ከብብ ዚመጽእ፡ ክንወርሱ፡ ክንሰርሕን ሓዳር ክንገብርን ደገታት ከፈቱልና ስለ ዘሎ፡ ነቲ ዘሉና ደገ ንጠቐመሉ።

ብካልኣይ ደረጃ ንጽቡዮ ከምኡውን ንጽቢያ ናይ ተስፋ ሰብ፡ ናይ ሓዳር መቐርገቲ የመልከት። ዳያና ትበሀል ንሓዳር እትሰፈዎ ዝነበረት ዓይነት ሰብኣይ ምስ ረኽቡት፡ ምኽረ ደልያ፡ ናብ ናይ ሓዳር እማኸርቲ ከይዳ። እቶም እማኸርቲ ኸኡ፡ እስቲፋኖስ ንዓኺ ዚኸውን ከም ዝኹነ ብኸመይ ፈለግኪ፤ ኢሎም ምስ ሓተትዎ፡ ነዘን ዝስዕባ መለሱ፡

- ዕድመይ ይኸይድ ምህላወ ርእየ። ማለት፡ ክንድዚ ዝእክል ዕድመ ገይረ፡ ከብሰ ሕጂ ብጀካ እዚ ሰብ፡ ካልእ ዝሓተተኒ የለን።
- እነ ካብ ዝዩ ዝነእስኩ እየ። ዝሓመመት አደይ ገዲፈ ሓዳር አይገብርን እየ ኢላ ቃል አትየ። ንኣምላኹ፡ ሓዳር ክገብር ትደልየኒ እንተኹንካ፡ ቅድም ንኣደይ ወይ ፈውሳ ወይ ውሳኔ ኢላ ጸልየ። እቲ ዝጸለኹም ኸኡ ተመሊሱ።
- አሓተይ ካብ ከተማ ወጸኢ ንዝኹን ተመርዕየን ጽቡቕ ሓዳር አለወን። እነ ኸኡ ወዲ ሃገረሰብ ደልየ ረኽብ።
- ንሱ፡ ብዓሌትን ብቋንቋን ብኣተሓሰባን ምላይ ይቀራረብ፡ ብምባል መፍለጢኡ አቕሪባ።

ናትኪ ኩነ ናትካ ምጽባይ፡ ምናልባት አዋርሕ ወይ ዓመታት ኪኸውን ይኸእል። ንውሓትን ሕጽሪን ምጽባይና ዘየገድሱ፡ ኣምላኽ ካብ ዓቕምና ንሓሳኢ ከም ዘይፍትነና ምፍላጥ ኣድሓዩ እዩ። ኣምላኹ፡ ነቲ እተዓቕረን፡ እተዓቕረትን እንተ ኣደንገዮ ኸኡ፡ ብዕላማ እዩ እሞ ንጸቡዮ።

12.2. ተስፋ ምቕራጽን ላዕቤን

ተስፋ ምቕራጽ ማለት፡ ሓይ ነገር ንኸትረከብ ተስፋ ነይሩካስ፡ ምናልባት ካብ ምድንጓይን ጊዜ ካብ ምንዋሕን ካልእ ምኽንያትን እተሓሳሉ፡ እቲ ዚጽቡዮ ዝነበረኩ ድሕሪ ሕጂ ኣይከውንን እዩ ብምባል፡ ምድምዳም ማለት እዩ። ቢሾፕ ቲ. ዲ. ጀከስ ንተስፋ ምቕራጽ ከም ሕማም መንኸሮ ናብ ዮሐንስናኽ ተሰቢዑ ሰላምካ ዝሰርቕ፤ ሓይልኻ ዝቐትል፤ መንፈሳካን ሓይልኻን ኣድኪሙ፡ ምኽንያት ምንባር ዘጽልኣካ²³⁶ ዝገብር ከም ተላባባሪ ሕማም ገይሩ ይገልጻ።

ተስፋ ዝቐረጸት እዜብ፡ እነሰ ተመርዕዮ ካብ ኤውሮጳ ናብ ኣሜሪካ ይውሰደኒ እምበር፡ ዋላ ክርስትያን ዘይኩነ እንተረኽቡኩ ኣይጸልእን ብምባል ብኹርነታ ዚሸይዋ ቃላት ተዛረባ። ገብረማርያም ዚበሀል ድማ፡ እብ ተስፋ ቁርጽት ንትርኩብ፡ ካብ እምነቱ ወጸኢ ንዝኹነት አብርሂት ከም ዝሰዕብ ኢሉ ሓተቲዋ፡ “ንሕና እንዳ ደጊያት፡ እንዳ ዓቢይቲ ኢና። ከምርዓወኪ እንተድኣ ከወይን፡ መርዓይን ጥምቀት ቁልውን ብጓይላ እየ ዝገብር። ንሰኺኽ እዚ ንኸትገብረ ትሰማምዒ ዲኺ”፤ ኢሉ ሓተቲዋ። ንላ ኸኡ፡ “እወ እሰማማዕ” ብምባል መለሰትሉ። ሰይጣንሲ፡ ኢድካ ሂብካ እንተ ተማረኽኩሉ ኣይገድፈካ፡ እንተ ተዋጋእኩኦ ኸኡ ኣይገድፈካ ምኻኑ ፈለጥና፡ ናይ ጀግንነት ስም ዘለዎ፡ ኣምላኽ ሓዝና እንተ ተዋጋእናን ንበረኽት ኣምላኽ እንተተጸበናን ይበልጽ። ገብረማርያም፡ ብመልሳ ዓገቡ ኣይተመርዓዎን። ጽኑዕ መርገጽ ዘይብላ ኣይደልን እየ። እብ እምነታ ጽንዕቲ ነይራ እንተ ትኸውን ምተመርዓኹዋ። ከምዚኡ ዘይጽንዕቲ ዓይነት ሰብ ኣይደልን እየ ኢሉ ገዳፋዋ። ከምዚኡን ዝበላ ክበራት ሰባትሲ፡ እብ ፈቐዶኡ ሰብኣይን ሓዳር ደሊና ኢላን ጭንን ክብላ ኣየጥዕመለንን እዩ። ይረኽባ ከይኩና ኸኡ ኣይረኽባን እየን። እንተ ተረኽቦ ኸኡ፡ ከምቲ ኣምላኽ ዘምጽኦ ሰብ ኣይከውንን።

መጽሐፍ ቅዱስ፡ “ከቡር ሰብ ግና ከቡር ሓሳብ ይሐሰብ፡ እብ ከቡር ነገር ኸእ ይጸገድ”²³⁷ ከም ዝበሎ፡ እቲ ከቡር ሰብ እታ ክብርቲ ከቡር ሓሳብ ትሓሰብ፡ እብ ከቡር ነገር ኸእ ትጸገድ። እተን መብዛኳትኡን እብ ተስፋ ቁርጽ ተወዳቓን፡ ሰብኣይ ጥራይ ይረኽብ ዝብላ፡ ዘወግብ፤ ንኣምላኽ ዘኽብርን ንሰብ ዝበርኽን ህይወት እብ ዘይብሉ ኩነት ዝወደቓ እያን። ምናልባት መንፈሳውያን መሰለን ከረኣያን ኣገልግሎት ክገልግላን ይኽእላ። እቲ መንፈስ እብ ውሽጢ ዘሎ ግና፡ ሎሚ ዘይኮነስ ቅድሚኡ ገለ ዓመታት ተባሕሩ ከይዱ እዩ። ምስ እዚ ዝመሳሰል ደራሲት ሚሽል ከም ዝስዕብ ትብል፡ መጽምድቲ ቅድሚኡ ምርኮብኪ ዘወግብ ህይወት እንተ ዘይብልኪ፡ እማስያኡ፡ ደሓን ይኹን ኢልኪ ናብ ዘይትደልደዮ ዓይነት ሰብ፡ ናብ እተረኽበ ዘበላ ትግልቢ። ምኽንያቲ፡ ተስፋ ምቕራጽ፡ ንትደልደዮ ዓይነት ሰብ ዘይኮነስ፡ ንዝረኽብኪ ክትቅበሊ ይገብረኪ²³⁸ ትብል።

ተስፋ ምቕራጽ ዘይገብሮ የብሉን። እምላኽ፡ ነተን ግብረ ሰዶም ዚገብሩ ዘለውወን ሰዶምን ትመንገሩን ኣዋፊኡ፡ ንሎዋን ቤተሰቡን ግና ብምሕረት ርእዩ እየጥፍኡን። ደቂ ሎዋ ምስ ተረፉ፡

እታ በኸረ ኸእ ነታ ንእሽቶ፡ እባና እሪት እዩ፡ እብ ምድረ ድማ ከም ልማድ ዙሎ ምድረ ዜእትወና ሰብኣይ የልቦን። ንዲ ነባና ወይኒ ነስትዮ፡ ካብ እባና ዘርኢ ምእንቲ ኸነትርፍቢ ምስኡ ንደቅስ፡ በለታ። እሞ ቦታ ልይቲ እቲኣ ነባኡን ወይኒ እስተያኦ፡ እታ በኸረ ድማ እትያ ምስ እባኣ ደቀሰት። ንሱ ግና ምድቃሳን ምትንስኣን ኣይፈለጠን። ንጽብሒቲ፡ እታ በኸረ ነታ ንእሽቶ፡ እንሆ፡ ትማሊ ልይቲ ምስ እባይ ደቂስ፡ በዛ ልይቲ እዚኣ ድማ ወይኒ ነስትዮ፡ ካብ እባና ዘርኢ ምእንቲ ኸነትርፍ፡ ንስኺ ድማ እቲኺ ምስኡ ደቅሲ በለታ። ቦታ ልይቲ እቲኣ ድማ ነባኡን ወይኒ እስተያኦ፡ እታ ንእሽቶ ኸእ ከይዳ ምስኡ ደቀሰት። ንሱ ግና ምድቃሳን ምትንስኣን ኣይፈለጠን።²³⁹ ከልቲኡን ደቂ ሎዋ ኸእ ካብ እባኡን ጠነላ።

ከም ደቂ ሎዋ፡ ብተስፋ ምቕራጽ ኣእምሮኡን ዝጸልመተን ቁሩብ ተጸብዮን ብክብረት ሰብኣይ ኸይረኽባ፤ ቁልዓ ንኺወልዳ ብወርፋን ሓላፍ መገዲ ወይ ሰብኣይ ናይ ሰብ ቁልዓ፡ ዝኹነ ከወልደልኪ ይኸልል። መንገዱን ዚወልዳ ሰብኣይ ዚኸነኪ ምርኮብ ግን እቲ ውሑዳት ኣይኮኖን። ኣገዳሲ ነገር እዩ። ቁልዓ፡ ዝኹነ ከወልደልኪ ይኸልል። ከወልደልኪ ይኸልል። ሰብኣይ ዚኸነኪ ምርኮብ ግን እቲ ኣገዳሲ ነገር እዩ።

ሃሌሉያ ትበሃል ጽብቕቲ እፍሮ መንእሰይ ዘፍቅራ ሰብኣይ ንኸትረክብ ሃረር ትብል ነይራ። ካብዚ እተሓሰበ ድማ ብውሑዱ ክልተ ሰብ ንሓዳር ስለ ዝሓተቱዋ፡ በጸኸዋ ሕራይ ኢላዮም። እማኸርቲ ኸእ፡ እንታውነት እቶም ሰብኡት ብምምርማር፡ ቁሩብ ተጸብዶ እሞ እምላኽ ከህበኪ እዩ ምስ ተባህሰት፡ “ኸልኸን መሓዙተይ ሰብኣይክንን ውሑድክንን ሓቕፋክንን ስለ ዘሎኸን፡ እነ ዘሎኹም ኣይርድኣክንን ኣይፍለጠክንን እዩ” ብምባል ክብደት ናይ ልባ ብንብዓት ኣዲንታ ገለጸ። እምላኽ ሓጉብሊዮ ኣይከልኣኪን እዩ። ነቲ ካብቲ መሓዙተይ ኣለወን እትብሊዮ ዝበለጸ ንኺህበኪ እዩ ዘጸብዮኪ ዘሎ። ተስፋ ኣይትቕረጸ፡ በርትዓ፡ እምላኽ ካብቲ ትሓስቢዮን ትሓልማዮን ንሓፅሊ ከህበኪ እዩ²⁴⁰። እማስያኡ፡ ሃሌሉያ፡ ሰብኣይ ስለ ዝደለዩትን ስለ እተሓተተትን ጥራይ ብክልተ ዕጽፌ ናብ ዚግብያ ንኸትኣቲ ወሲና።

ፈጣሪ፡ ብኹለንትናኡ ሕማቕ ዚወጽ ዘይብሉ ዚምርዓወኪ ሰብኣይ ኣቑሚጠልኪ እንከሎ፡ ንስኺ ብባህሪኡን ብኸልኣ ነገርን ዘብህግ ዘይብሉ ንምርኮብ ትህንጠዩ። ምናልባት፡ ንዓኸን ዘይከውን ዝመስል፡ ትትስፈዋኦ ወይ ድማ ዝሓዝከናኦ እንተሃልዩ፡ ብልምላኽ ኣሚንክን ቆረጽክን ከላብ ትገድፋኦ፡ ኣምላኽ፡ ናባኸን ሰብ ከይልኣኽ ይኸልል።

ናጽም እተቐበለ ተስፋ ዝቕረጽ ኹእ፡ እነን እንሰንሰሊ ሓላፊና እዩ። ምናልባት ቁልዓ ዘለወን እንተረኹብና እምበር፡ ሓዳር ዘይፈተና ንረክብሲ እይመስለንን እሉ። ንምኻኑ፡ ቁልዓ ሃልደወን ብሞት ምኽንያት ሰብእይ ዝሰለፍ፡ ሰብእይ ዘደልያ ብዙሓት አለዋ። ፈጣሪ እንተ ፈቓዱ ሰብእይ ከረኽባን፡ ብሰብእይ ከርከባን ይግባእ።

ወዲ ተባቦታይ፡ አብ ሓንቲ ከይረገጸ ዝመላሰሰውን ካብ አምላኽ ጽቡቕ አይረክብን። ስለዚ ድማ እዩ መጽሓፍ ቅዱስ፡ “ክልተ ዝልቡ ሰብእይ ብኸሉ መንዱ ጸንቦ አይኮነን እሞ፡ እቲ ኸምዚ ዚመስለ ሰብ ካብ ጐይታ ገለ ዚቕበል እይምስሎ”²⁴¹ ዝብል። ተስፋ ዝቐረጸት ነፍሲ፡ ብዓይኒ ይኹን ብግብረ፡ ካብ ሰብእይ ናብ ሰብእይ፡ ካብ ሰብድቲ ናብ ሰብድቲ ብሸንክላል ትባኸን።

12.3. ትትስፈውቶ መርግዊ/መርግት ምምጻእ

ዮሴፍ፡ አብ ግብጺ አብ መሪሕነት አብ ዝካበረሉ እዋን፡ እግዚአብሄር ንህዝቡ ከም ዝበጽሖ ትንቢታዊ መልእኽቲ ሂቡ ነይሩ። ዮሴፍ፡ ከምዚ ዓይነት መልእኽቲ ዝበበሉ ጊዜ፡ ናይ አምላኽ ምብጻሕ ዘድልዮሉ፡ አብ ዘይመስል ማለት ዮሴፍ አብ መሪሕነት ዝካበረሉ እዋን እዩ ነይሩ። ምኽንያቱ፡ ዘድሊ ስልጣንን ዓቕሚን ዙሉ አብ ኢዱም ነይሩዎም። ንምእማኑ አብ ዘጸግም ኩነታት እኳ እንተ ሃለና፡ ንአምላኽ ዚሰእኖ ነገር የለን።

እቲ ናይ ተስፋ ትጽቢት ክፍጸምን ክመጽእን እዩ። እቲ ትትስፈዊቶ ክሳብ ዚመጽእ፡ ብተስፋ ጸኒሕኪዶ ትጽብዩ፤ መጻኒሒሒሒ ሓዝኪ ትጸንሑ፤ ወይስ ተስፋ ቆሪጸኪ እንተ መጸ ይምጻእ። እንተ ዘይመጸ ኹእ እይምጻእ ትብሊ እሎኹ፤ ንዓኺ፣ ንዓይን፣ ንዓኸን እቲ ዝበለጸ፡ አምላኽ ዘምጽእን ዘምጽእን ምጽባይ እዩ።

ክልተ እዋልድ፡ ዳርጋ 45-50 ዓመት ምስ ኩፍ ሓዳር ዝገበረ፡ እሞ ኹእ ሰብእይ ንኺረኽቦ ንጽልየለን ዝነበርና፡ ምስከርነት

ኪነግራ ከለዋ፡ ድሕረ ደጊም ሓዳር ዝበሀል የለን እሉና አብ ዝደምደምኛሉ ጊዜ፡ አምላኽ አገሪመና እሊን መስኪረን። “ናይ ሰብ መወዳጸታ ናይ አምላኽ መጀመርታ” እዩ። ናይ አማኪ ነገር ብጊዜን ኩነታትን ከምዘን አይግባእን። ምኽንያቱ አምላኽ ልዕሊ ጊዜን ኩነታትን እዩ። ብዙሕ ጊዜ ሰባት፡ አምላኽ ንሓዳር ዝኸውን ሰብ ንክረኽቡ ይጽልዩ። አምላኽ ሰብ ሓዙ አብ ዝመጽሉ እዋን፡ ብአቋራጭ ካልእ ሓዞም ስለ ዝርከቡ፡ ከምኡውን ብዘይሓዳር ምስ ካልእ ተቐረኖም ስለ ዝጸንሑ፡ ብሓፈኸኡ አብቲ አምላኽ ዝመደበሎም ቦታ ስእን ምጽናሕ፡ ናይ ጸሎት መልሲ አይረኽቡን።

ናትኪ መወዳጸታ ከምቲ ንስኺ ትሓስቢዮን ሰባት ዝብልዎን አይኮነን። ናትካ መወዳጸታውን ከምቲ ንስኽ ትሓስቦን፡ ሰባት ዝብልዎን ዝሓስቦዎን አይኮነን። ናትካን ናትኪን ሰብ ምምጻእ አብ እ.ድ. አምላኽ እዩ እሞ ነቲ መምጽእ አምላኽ ሸኽምካ ሂብካ ምምልላስ ዕረፍቲ የውህብ።።

12.4. አምላኽ ዝመደበ ሰብ ክሳብ ዚመጽእ፡

ሰብድቲ ዘይረኽቡ፡ ስለምንታይ ዘይትምርግዉ ክትብሎም ከሎኹ፡ እታ ንዓይ ትኸውንሲ ንና አይተሰርሐትን አላ ብምባል፡ ከም ዚጽበዩ ይዛረቡ። እሞ፡ እቲ ዝመጽ ክሳብ ዚመጽ፡ እታ ትመጽእ ክሳብ ትመጽእ እንታይ ንግበር ዝብላ ሓሳባት ክንርኢ፡

- ብጸሎትን እምነትን አብ ቅድሚ አምላኽ ምጽናዕ።
- ዙሉ ነገር (ሰብእይን ሰብድታን ወሲኹክ) አብ እ.ድ. አምላኽ ምኻኑ ምፍላጥ።
- ንሓዳር ዝተጸውዑ ጥራይ ሓዳር ከም ዝገብሩ ምፍላጥ።
- እቲ ንዓኸን ንዓኺን ዘይኸውን፡ አምላኽ ካብ ህይወትኪ ከም ዝወስዶ ምፍላጥ።
- ብሰብ ክትፍተዊን ሞገስ ክትረኽቡን፡ ካብቲ ግቡእ ንላዕሊ ዘይምጽዓር።

13

ሰብአዊ ምስክርነት ናይ መርዓ

"I am the Lord your God, who teaches you what is best for you, who directs you the way you should go"²²

ኒቲ ቀንዲ ዕጻማ ናይ እዚ ምስክርነት፡ እምላኽ ብዘይተሐሰበ መገዲ ንሓዳር ትኸውን/ኪኸውን ከም ዘቀረርብ ንምግላጽ እዩ። ብተወሳኺ፡ ብመከራን ብዘይመስል መገዲን ንሰናይ ከም ዝሰርሕን፡ ምግላጽ። ከምዚ ዝበል ምስ ዝገጥም፡ ካልኣትውን ብኸምዚ ቅድሚ ሕጂ ሓሊፎም ተግሂሉ ትብጻት ንምህብ።

ሰብ፡ ውራዩ ብጽቡቕ ንኸሕልፍ ድሉትን ሃረርታን ሃልዩዎ ዝከእሎ ነሉ ይገብር። ንሕና ኸእ ከም ነሉ ሰብ መርዓና ብጽቡቕ ንኺሓልፈልና ዚከእለና ነሉ ንረና። እንተኹን ግን፡ ከምቲ ንሕና ኮነ ካልኣት ኣብ ከባቢና ዝክብሩ ኣተጸባናዮ እይነበረን። ኣብ መርዓዶ ከምዚ የጋጥም እዩ ዝበህል መገዲ እሕሊፍና። ዘይተጸባናዮ ከቢድ ዘኅታት ሓሊፋብ ንምስክርነትን ንእምንትን ንትምህርትን ንካልኣት ንኸንኸውን በቺዕና። እምላኽ ይመስገን። ምስክርነትና ቀጹሉ ተገሊጹ እሎ።

13.1. ብኸመይ ተፋሊጥና

ኣብ ቤተ ክርስትያን መዘምራን ኳንና ዳርጋ ንኣርባዕተ ዓመታት ዝእክል ኣገልገልና። ኣብ ዘገልገልናሉ ጊዜ ምሳና ጽቡቕ ሕብረት ዝክበርምን ንምስክርነት ሓቢሮሙና ዝኸዱ ጸሃዖን ዳዊትን ዚበህሉ ነይሮም። ኮይኑ ግን፡ ጸሀዩ ብትምህርቲ ምኸንያት ተፈልዩና፤ ዳዊት ከእ ናብ ካልእ ዓጂ ከይዱ።

- እካላትኪ ብዓል ቃል ኪፋንኪ ንዘይኮነ እይትወፍዪ። ዝሓለፈ ሕማቕ ልምምድ እንተሃልዩ ኸእ ሓለፉ እዩ። ሎማ ብትውስጡ ዕድሚኺ ምሉእ ጽቡቕ የውህበኪ።
- ንኸትባላሽዊን ንኪይትባላሽዊን መፍትሕ ነሉ ኣብ ኢድኪ እዩ። እዚ ማለት፡ ደቂ ተባዕትዮ፡ ደቂ እንስትዮ ዝፈቕዳሎም ጥራይ እዮም ዚገብሩ። እተን እንስቲን ኣዋልድን ስቕ ኢለን ግብረ ስጋ ዚፈቕዳ እንተ ኩይናን፡ እቲ ዝድለ ሓዳር ከይገበርና ይረኽብዎ ስለ ዘለዉ፡ እናተባለጹ ስቕ ኢሎም ከኅብሩ ኣይጸልኡን። ብኣንጻሩ፡ እንስቲ ሓዳር ከይገበርና ርከብ የለን ዝብላ እንተ ኹይናን ኸእ፡ ሕራዩ ከምቲ ዝበልኪዮ ይኹን ብምባል ብሓዳር ክሳብ ዝቕረኑ ይጽባዩ።
- ሃናጺ ዝኹን ምኽርታት ምሕታትን ምቕባልን።
- ኮነ ኢሉ ብሕማቕ ባህርያት እተሕሰረን ንኺልወጥ ድሉት ብዘይብሉን ከይትታለሊ ምጥንቃቕ።
- ምስ ፈተውቲን ቤተሰቡን ኸፋልጠኪ ፈቓደኛ ምስ ዘይኮነ ኪዳን እይትእተዊ፡ ዕርክነት ኸእ እይትፍጠሪ።
- ሰበይቲ ነሉም ምስ ዝኹነት ልብኻ እይወለድ።
- ካብ ጌጋ እተመልሰ(ት) ሰብ ሕማቕ ከም ዘይኮነት ምፍላጥ። ምፍልባት፡ ቅድሚ ምምላህ ዝተረኸቡ ቁልፀ ክህልዉ ስለ ዝኸኣሉ ልብኻ እይኸበዶ። ካብ ጌጋ እተመልሱ ኣብ ቅድሚ እምላኽ ሓደስቲ እዮም።
- ንጌጋኡ ብምኸንያት ካብ ዝኸፍን ምጥንቃቕ።
- ኣባኺን ኣብ ሓዳርን ተገዳስነት ንዘይብሉ፡ ተገዳስነት ንኸህልዎ እይትደፋፍኡ።
- ብዕድመ ኮነ፡ ብናይ እእምሮ ብስለት ንሓዳር እተዳለወ ምስ ዘይኮነ ሰብ ጊዜኺ እይተጥፍኡ።

ብሓፈኽኡ፡ ገለ ካብቲ ሰብ ሓዳር ንዘይኮነ ዝመህብ ምኽርን ምዕዶን ሓሳባትን ትምህርትን ነዚ ይመስል። እምላኽ እስራኤል ንነፍሷ ወክፍ ተዕርፍን ዘዕርፍን ሰብ ይህብ። ንገራት ከምቲ እተጸባናዮ እንተ ዘይኮነ ኸእ፡ ንእምላኽ እሚንና ንጸብ እሞ ኢድ እምላኽ ከገርኢ ኢና። እምላኽ ሓዳር ይበርኽ።

ክልቲና እቲ ናይ ምስክርነት አገልግሎትና ቀጸልና። እዚ ኸኡ ዓመታት ሓቢርና ከንመላሰን ከነገልግልን እንከሎና ብጀካ እታ መጀመርታን ዝወሰንና መዓልቲን፡ ካልእ ዋላ ሓንቲ ብዛዕባ ሓዳር ይኸን ሰብአይን ሰቢይትን ዝብል አርእስቲ አልዓልና አይንፈልጥን። ምኽንያቱ፡ ከም ብስጋ ሓውን ሓብትን ንቀረረብ ስለ ዝነበርና እዩ። ብኸም ናትና ዝሓለፈ ሰብ ይርድኦ እዩ።

በቲ እዋን ካብ ናይሮቢ ወጸኢ ትምህርቲ ጀመረ። ካብ መገሻ ተመለሰ፡ ንክልተ ሰመናት ዝእክል ንኤልሳ አይረኽቡኩዋን። ገይሽ ምምላሰይ ዝፈልጡ ክልተ ኢትዮጵያውያን ድማ እብ ዝተፈለሰ ቦታን መዓልትን ከምዚ ዝስዕብ ኢሎም ሓቲቶሙኒ። እታ ቀዳመይቲ፡ ስም እታ ምስ ኤልሳ ትነብር ዝነበረት ጠፎሳ፡ ናብ ባዓል እገሊት ኬድካዶ ኔርካ፤ ኢላ ሓቲታትኒ። እነ ኸኡ አይክድኩን ኢላ መለሰ። ንሳ ኸኡ ተገሪማን ድምጻ ዓው አቢላን “ንኤልሳውን አይረኽብኪያን” ብምባል ደገማ

ሓቲታትኒ። እወ አይረኽቡኩዋን ኢላ መለሰ። ስለምንታይ ንኤልሳውን አይረኽብኪያን ኢላ ሓቲታትኒ ዝብል እብ ውሽጠይ ተረፉ፡ ተገሪመ ስቕ በልኩ።

ካልአይ ድማ፡ ሓይ ሰብአይ፡ ናይታ ምስ ኤልሳ ትነብር ዝነበረት ስም ረቕቶሎ፡ (እገሊት) ረኺብኪያዶ ኔርካ፤ ኢላ ሓቲቲኒ። ንዓኦ ኩነ ንኤልሳ አይረኽቡኩወንን ብምባል መለስኩሉ። ንሱ ኸኡ፡ “እነውን ኤልሳ ንኸይብል ኢላ እየ” ብምባል መለሰላይ። እነ ኸኡ ነዚ ናይ ክልተ ሰባት ነጥብታት ብምርኻብ ጥዕና ዘይብሉ፡ ስጋዊ፡ ዕርኽነት፡ ወደን ጓልን ዝምልከት አዘራርባ ምኃን ተረጻኤ። ከመይ ኢሎም ሰብ አብ ልቡ ብዛዕባ ዘየሎ ከምዚ ዓይነት ሓሳባት ይሓስቡ፤ ሰብይ ንሓብቱ ይምርዖ እዩ፤ ብምባል፡ አይተሓገቡሎምን። እነ አይፈለጥኩምን እምበር፡ ልክዕ ከምቲ ኤልያስ ቅድሚ ምዕራብ ንኤልሳን ነቶም ነብያት እታ ሃገር አምላኽ ንኤልያስ ከም ዝወሰዶ ገሊጹሎም ዝነበረ፡ ነቲ ድሕረ ቁሩብ ጊዜ ብዛዕባ ሓዳር ንዘረረበ ትንቢታዊ መልእኽቲ ነይሩ።

13.2. ብዛዕባ ሓዳር ምዝርራብ

አምላኽ ንነፍሱ ወከፍና ትኸውን ሂዋን ኩነ አዳም አዳልዩልና ኦሎ። እቲ ዘድሊ ድማ ባዘድሊ ጊዜ የጋጥሞ። ብ 1993 ዓመተ - ፈረንጅ፡ ብትምህርቲ ተላኢኹ ቤተ ክርስትያን ንኸምስርት ናብ ሓንቲ ንእኹቶ ዓዲ ከይደ። ሓይ ዙተርጉመለይ ሰብ ኸኡ ተዋሂቡኒ። ሓይ መዓልቲ፡ ንምስክርነት ምስ ወጸእና፡ እቲ መካይድተይ፡ ምስ ሓይ ዓቢ ሰብአይ ይዘረረብ ነይሩ። ዘረባኦም ወዲኦም ከንከይድ እንከሎና፡ እቲ መካይድተይ፡ እዚ ሰብአይ “ተመርዓኽ ዲኸ”፤ ኢላ ሓቲቲኒ። እነ ኸኡ አይተመርዓኽን ኢለዮ። ብዛዕባኻ ድማ፡ “ንሱኽ ተመርዕዩ ድዩ”፤ ኢላ ሓቲቲኒ።

እነ ኸኡ አይተመርዓወን ምስ በልኩዎ፡ “እሞ አብዚ አዋልድናን እንስትናን ክትውድኡ” ኢኹም መጸእኩም ኢላ ከም ዘፋጠለ ነገሩኒ። እነ ኸኡ ስለምንታይ አብኡ ከለኹ ደኦ ዘይነገርካኒ፤ ኢለዮ።

ተመሳሳሊ ነገር፡ ድሕረ ቁሩብ መዓልታት ማህዲ ዚለሃል ሶማል ናይ ሓዳር መደብካ ከመይ እዩ፤ ኢላ ሓቲቲኒ እነ ኸኡ፡ ትምህርቲ ወዲኦ ንርእሰይ አዳልዮ፡ ድሕረ ሓሙኸተ ዓመታት እዮ ብዛዕባ ሓዳር ዝሓሰብ ብምባል መለሰሉ። ትምህርቲ ምስ ወዳእኩ ከይተረፈ፡ ንኤልሳ አብ ዝብጽኦ ከብጽሓ እምበር ንሓዳር ዝብል ሓሳብ ብፍጹም አይነበረንን። ሰቢይቲ ምህላዋ፡ ሰቢይቲ ብወገና፡ ሰብአይ ኸኡ ብወገኑ ክሰርሖ ኸለወ አብ አገልግሎት ጽቡቕ ፍረ ኪህሉ ከም ዝኸእል ሓሲቡ፡ ብዛዕባ ሓዳር ንመጀመርታ ክሓሰብን ክጽሊን አዲንተይ ቋሕ አቢላ፡ ሰቢይቲ ትኹነኒ ከናዲ ጀመረ። እቲ ከናዲ ኸለኹ፡ ከምቲ እነ ዝደለዮ ዓይነት ባህርይ ዘለዋ እጥምት ነይረ። ግና አይረኽቡኩን።

ኤልሳ ካብ ምሒር ምቅርራብና ካብተን ዝጥምተን ዝነበርኩ አይነበረትን። ደሓር ግን፡ ኤልሳ ከምቲ ዝደለዮ ዓይነት ባህርይ አለዋ። ንሓዳር እንተሓተትኩዋ እንታይ ሕማቕ አለዎ ክብል ጀመረ። ካብ መገሻ ምስ ተመለስኩ፡ ንመጀመርታ ጊዜ ብዛዕባ ሓዳር ሓቲተይ፡ ተዘራረብና። ቅድሚ ምሕታተይ ግና ከምቲ

ኣብ ምዕራፍ ኦርብዕተ ተጠቂሱ ዘሎ፡ “ከም ሓወይ እናረአኹኽሰ ከመይ ኢልካ ንሓዳር ትሓተኒ”፤ ክትብል እያ ዚብል ፍርዒ ነይሩኒ። ዝበለት ትብል፡ ሓገሳብ ክሓታ እየ። ሕራይ እንተበለት ጽቡቕ፡ እንተዘይበለት ኸአ ጽቡቕ ኢል ምስ፡ ሓተትኩዋ፡ “ሕራይ ጽቡቕ ሓሳብ ግና ቅድም ንጸልዩል” ዝብል መልሲ ሂባትኒ። ብኸምዚ፡ ደላዪን ደላዪታን ኣብ ሓይ እዋን ተራኺብና፡ ጽቡቕ ፍረ ተረኺቡ።

በብግልና ሓሲብናልን፡ ተዘራራብናልን ሕራይ ተበሃሊልና። ዝቐርቡና ኣዕሩኽና፣ ነገረተሰብናን ንቤተ ክርስቲያንን ድማ ብዛዕባኡ ኣፍሊጥና። ነቲ ንኸመሀር ዋሕሰይ ዝነበረ ምስ ነገርከዎ ኸአ፡ ጽቡቕ ሓሳብ “ንትምህርቲውን ይሕግዞካ” ኢሉኒ። ተወስኹቲ፡ ክልተ ክብተን (ኣነ ያቆብ) ዝረኽቡኩወን መልሲ፡ ሓገቲ ክብ እባይ “ጭራ ነብሪ ዘይምሓዛ። እንተ ሓዝካ ኸአ ዘይምስዶዎ” ዝብል ምኽረ ተቐቢሊ። ካልእ ምኽረ ኸአ፡ ብፍላይ እቶም ብዘይመርጓ ሓቢሮም ዝኾቡና፡ ከም ናትና ኣዕሩኽ ኳንኩም ሓቢርኩም ጽንሖ እሞ፡ ደሓር ምስ ጠዓመኩም ትምርዓዉ ዝበሉ መኽርቲውን ነይሮም። ንሕና ግና ከምኡ ኣይደሊናን። ካልኣት ኸአ፡ ንእሹቶ እንዲኻ እንታይ መርጓ ኣድልዩካ ሕጂ፤ ቁሩብ ዘይትጸንሕ ዝበሉ ኸአ ነይሮም። እዞም ንእሹቶ እንዲኻ ዘይትጸንሕ ዝበሉ፡ ኩኑ ኣምላኹ፡ ጌጋ እንተ ተረኺቡ፡ ንእሹቶ ስለ ዝኹን እዩ ተጋግዶ ኢሎም ክብ ምንቃፍ ድሕር ኣይብሉን እየም። ብሓፈሽኡ፡ ቤተሰብናን ቤተ ክርስቲያናትንን እቲ ውሳኔ ተቐቢሎምዎ። እቲ ዝድል መልሲን ምኽረን ሂበመና። ምስ ወሰንና፡ ድሕሪ 11 ኣዋርሕ ተመርጓና። ልክዕ ኣብ 11 ወርሕና ድማ ብውሉድ ተባረኽና።

13.3. ቬሎ ምስእንን ምርኮብን

ከምቲ ኣብ መርጓታት ዝግበር፡ ቬሎ ምርኮብ ድማ ኣድላዪ ነይሩ። ይፈትዋዒ ንዝብልን ኣደ፡ ብዛዕባ ናይ መርጓ መደብ ምስ ወሰንኩ ቅድሚ ኣዋርሕ ምስ ነገርኩወን፤ ኣብኻ እገል ዝገዝእ ቬሎ ስለ ዘሎ ንዕኡ ክበብክ እየ። ብዛዕባ ቬሎ ኣይትሸገር

ኣለናዒ። እነ ኸአ ጽቡቕ ኢሉ፡ ትሓዝ ገይረዮ። ክልተ ሰመናት ንመርጓ ምስ ተረፎ፡ ከምጽኦ ምስ ኸድኩ፡ እቲ ቬሎ ሓገሳብ ኣብዚ እሎ፡ ሓገሳኡ ኸአ ኣብቲ እሎ እናተበልኩ ናብ ክልተ ቦታታት እናተመለሰኩ ፍጹም ከረኸበ ኣይከልኩን። ኣማሲያኡ ድማ ሓመሹተ መፃልታት ምስ ተረፈ፡ እቲ ቬሎ ከንረኸበ ከም ዘይንኸእል ተነገሩኒ። ብቐትሩ፡ ተሰፋ ዘቐርጽ ጸልማት ኰይኑኒ።

በዚ መሰረት፡ ኣብ ዕርባቲ ካልእ ኣማራጺ ንኸንደሊ ግዲ ኰይኑና። ከይነሰርሕ፡ ጊዜ የለን። ከይንገዝእ ንንዘብ ኣይነበረን። ኣብቲ እዋን ካልእ ትምህርቲ ጀማረ፡ ቀዳማይ ዓመትን ቀዳማይ ሰማስተርን ተምህራይ ዩኒቨርሲቲ እየ ነይረ። ምናልባት ኣንባቢ፡ ተምሃራይ እንከሎኻ ስለምንታይ ናይ ሓዳር ስጉምቲ ወሲድካ፤ እንታይ ሃዊኹካ ዝብል ከህሉ ይኸእል። ክብቲ ቀንዲ ነገራት፡

- ልክዕ ጊዜኡ ስለ ዝነበረ።
- ኣምላኽ ዘድልዩና ብእምነት ከዳሉ ይኸእል እዩ ብምባል።
- ሓቢርና ንከንመሀር። (ኤልሳ ከይተረፈት ዲግሪ ሰቂላ)።
- ብሓጠእት ክብ ምፍታን፡ ነገራት ብቐድሰናን ብእምላኽዋ መንገዲ ንምግባር ክብ ዝብል እዩ።

ናይ ግድን ኰይኑ ካልእ ቬሎ ንምድላይ ኣብ ሞይ ኣሸንዩ ከድና። ሞይ ኣሸንዩ ሰብ ነናብ ጉዳዩ ዚጐዩሉ፡ ናይ ብዙሓት ዓበይቲ ጐደናታት መራኽቢት እያ። ክንዘውር እንከሎና፡ እታ ናይ እተን መሓዙ ክዳን ዝሰፈዩት ሰባይቲ ኣብ መንገዲ ተንገፋትና። ንሕና ኸአ፡ እቲ ዝኹን ምስ ነገርናይ፡ ሽግር የለን። እነ ባዕልይ ከሰርሓልኩም እየ። ክትተኣማመኑ መታን ሎሚ ስሉስ እንድዩ፡ ሓመስ መጸእኩም ከም ትወስዱዎ ክገብር እየ። ብዛዕባ ንንዘብ ኸአ ቀስ ኢልኩም ኣብ ዝጠጓመኩም ትህበኒ ኢላትና። ብዝበለቶ መሰረት ድማ ለይትን መፃልትን ሰራሓ ከምቲ ዝበለቶ ሓመስ ተወዲኡስ ሓዝናዮ ኬድና። እተን ኣደ ሕማቕ መፃልቲን ሕማቓት መኽርቲ ረኺብን። እቲ ናተን ቬሎ ድማ ብድሕሪና ካልኣት ኢትዮጵያውያን ተመርዕዮመሉ

ይበሃል። እምላኹ ብተኣምር ስብ ብዘይተኸድኖ ኬሎ ክንምርያ ገደሩ። ስሙ ይኸበር።

13.4. ስደት ኣብ ቅነ መርዓ

ቅድሚ መርዓና፡ ኤልሳ ንሓንቲ ሰበይቲ መስኪራትላ ብጐይታ እሚና። ዝግባእ ምክትታል እናገበረት ድማ ኣዕቢያታ። እታ ኣብቲ ንበዓል ቤታ ብዘዕባ ናይ መርዓና መደብ ምስ ነገረቶ፡ ንመርዓ ኣብ ናይሮቢ ክህሉ ተሰፋ እገብር ብምባል መሊሰላ። ካብ ኤልሳ ድማ እቲ ዘጋጠማ ንስማዕ / ነገብብ።

ኣብቲ ቤት ብዙሓት ብእምላኽ ዝእምና ይርከባ ነደረን። ሓደ መዓልቲ፡ ሓንቲ ሓያል ተባሂላ ትፍለጥ ሰበይቲ መጸእ፡ ነሱ ኣቲ ዘለዋ ናይ መነባብሮ ምረት ክተራግፍ ጀመራ። ነታ በዓልቲ ቤት፡ ብዘዕባ እምላኽ ክነግራ እየ ምስበልኩዋ፡ ስቕ በሊ። እዚ ኣ ናብ እምላኽ ትመጽእ ዓይነት ስብ ኣይኩነትን። ብተወሳኺ ኸእ ክትነርመኪውን ትኸእል ኢላ ንኸይምስከር ንኢሓትኒ። እነ ኸእ ዝኹነ ይኹን ደእ እምበር ስቕ ኣይብልን እየ ብምባል፡ ጐይታ የሱስ እንተ ድኣ ተቐቢልኪየ፡ ካብዚ ዘለኹ ምረት ዝመልኣ ዘኾነታት ኣውጹኡ ሰላምን ዕረፍትን ኪህበኪ ይኸእል እየ ኢላ ነገረያ። እታ ሰበይቲ ሓቲ ምኻኑን ምእማኑ ክሓብ ዘሸግር ሕራይ እቕበል ኢላ፡ ርእየሉ ብዘይፈልጥ ንብዓት ጐይታ ተቐቢላ። እቲ ዝደለየቶ ሰላም ድማ፡ ዚፈልግ ዘበላ ስብ ክሓብ ዚገርሞ ከም ወሓዚ ካብን ኣብን ህይወታ ክፈሰስ ጀመሩ። ከሳብ ሕጂውን ቦቲ ዝረኸቡ ሰላም ትመላሰስ ኣላ።

ሓደ መዓልቲ ከም ልማደይ ኣብቲ ቤት ንኸበጽሕ ከኸይድ ተላዒላ። እንተኹነ ግን ውኸጠይ ጽቡቕ ኣይተሰምዓንን። ነታ ንረቡተይ ዝነበረት ኣብቲ፡ ሎሚ ሓደጋ ድየ ክረክብ ወይስ እንታይ ካልእ ከም ዝኸውን ኣይፈልጥን። ንዒ ንጸልይ ኢሊያ፡ ጸልና ከይደ። ኣብቲ ቤት ምስ ኣቶኹ፡ እቲ ከም ኣብቲ ዚርእየኒ ዝነበረ ስብ፡ ጥርሙስ ኣልዒሉ “ኣንቲ ጳንጠ እንታይ ክትገብረ ኣብዚ ግዛ መጸእኪ” ኢሉ ንኸነርመኒ ወስ ምስ በላ፡ እነ ኸእ

“እታ ሰይጣን፡ ብዩሱስ ስም ተኣሰር ምስ በልኩዎ”፡ ክሳብ ሕጂ ይረእየኒ፡ ኣብቲ መንጃቕ ተሓሓጉ ከም ዘይንቀሳቕስ ኩይኑ። እነ ኸእ ንቤተይ ብሰላም ከምሰሰ ክኢል።

እዚ ዝኹነሉ ምኻንያቶ ኸእ፡ ካብ ስብኣያ ፈላልዩን ዓጺ ንኸሰዳኣ ዝጽዕራ ኣንስቲ ነደረን። ዠሉ ተመንራርዶ ናይ እየር ቲኩት ምስ ናይ መንግስቲ ሰራሕተኛ ነደሩ። እቲ ኣሳብተን፡ ገዲፍኪየ ክትከዲ የብልኪን ብዝብል ምኽረን ጸሎትን ፈሸሊ። ምኽረን ከም ዘይሰለጠ ምስ ረእያ፡ ከም ጸላእተይ ኩይነን ተላዒለን፡ (ሃይማኖት ዝይፈልጥ ስብኣያ) ኤልሳ ንሰበይትኻ ሃይማኖታ ኣቐዪራታ ኢለን ኣርስነናእ።

ካብዚ እተላዕለ ድማ እታ ሰበይቲ ኣብ ቤታ ተወሳኺ ብዙሕ ሕማቕ በጹሓዋ። ስለዚ፡ ህይወታ ንኸተድሕን ካብ ግዛ ሃዲማ ወጸእ፡ ኣብ እንዳ እታ ዝእመነት ሰበይቲ ተዓቕብ። ሰበይቲ ኣብኡ ምህላዋ ምስ ፈለጠ እቲ ስብኣይ መመጽኡ ክርብሽ ጀመሩ። እታ ዘዕቁቦት ከመይ ዝበለት ሓያል ነብሪ ምኻና ፈለጠ ግና ገላ ኪገብር ኣይከኣለን። ኣብ ቤታ መመጽኡ ክርብሽ ከሎ፡ ተጠንቀቕ ረሓቕ ሰላመይ ከይታወስድ፡ ከይትፍትነኒ ትብሎ ነደራ። (እዚ ማለት ኸእ ኢደይ ወስ ከዮብልካ ማለት እየ)።

እቲ ድፍረትን ሓይልን ጸጋን ዝህብ እምላኹ ነታ ኣብ ስደት ዝነበረት ሰበይቲ ንምሕያልን ንዓና ንእምነት ንክኸውንን፡ ኣብቲ ቀውጢ ዠኾነታት ብመንፈስ ቅዱስ መሊእዋ። ክብሪ ንስሙ ይኹን።

13.5. ድሮ መርዓ ማእሰርቲ

እዚ ከምዚ ኢሉ እንክሎ፡ ኣብ ግዜ ብዙሕ ጊዜ መጸእ፡ ሓንሳብ ማዕጾ እናዓጸኹ ሓንሳብ ኣብ ካልእ እናተሓባእኩ ኣይረኸበንን። እታ ድሮ መርዓና፡ ዓርቢ መዓልቲ ናይ ንግሆ ፖሊስ ሓዞ መጸእ ረኺቡኒ። ዓርቢ መምጽኢኡ ኸእ ስብ ዓርቢ እንተ ድኣ

ተሓቢሱ፡ ከሳብ ሰነድ ነገሩ ከም ዘደርኡ ስለ ዝፈለጠ እዩ። እዚ ከውይኑ ማለት ኸኣ፡ መዓልቲ መርዓይ ኣብ ቤት ማእሰርቲ፡ ኣሎኹ ማለት እዩ። እቶም ፖሊስ ማልዶ ገንዘብ ተቐቢሎም ስለ ዝነበሩ፡ ኣብ መገዲ ከም ዝደለዩ ይእዝም ነደሩ። ኣብ እንዳ ፖሊስ ኸኣ ኣተና። ንሱ፡ ኣነ ኣብዚ ዓጺ ንኸትነብር ዋሕሳ እየ ኢሉ። ኣነ ኸኣ፡ ንሱ ዋሕሰይ ኣይኮነን፡ ኣነ ብመንበረ ፈቓድ እየ ዝነብር። ጽባሕ ከምርዖ ስለ ዝኹንኩ ከዘናብሊ እዩ እዚ ከሉ ዚገብር ዘሎ ኢሉሉም።

እቲ ናይ ሓቲ ምኽንያት እንታይ እዩ ኢሉም ነቲ ሰብኣይ ምስ ሓተትዎ፡ ንሱ ኸኣ፡ ንሰበይተይ ሃይማኖታ ኣቐዪራታ ብምባል መሊሱሎም። እቶም ፖሊስ ድማ ሰበይትኻ ክንደይ ይኸውን ዓመታ ምስ በሉዎ፡ ንሱ ኸኣ “ዝኢሰን ኣደኤ እኳ ትኸውን ብምባል መሊሱሎም”። ንሱቶም ድማ፡ ኣብዚ ዓጺ ናይ ኣምልኽ ነጸነት ከም ዘሎን፡ ስብ ዝደለየ ከምልኽ ከም ዝኸለልን ትፈልጥ ኢኻ፡ ኢሉም ኣፋጢጦምሉ። እዚ መበሊኻ፡ ኸኣ ጽባሕ ትምርዖ ከም ዘባ ፈለጥካ ካብ ቅንኢ ኣተሓሳስ ኢኻ እዚ ከሉ ትገብር ዘሎኻ። ዝኸኣ ከውይኑ ንሰኻ ሕጂ ኪዲ። ካልእ ደጊሙ እንተ ረቢሹኪ በዚ ቁጽረ ደዋልኪ ንገርኒ እሞ፡ ከረኽኸበሉ እየ ኢሉ እቲ ሓልቻ ሰዲዶኒ። እቲ ዝሓሰበ ከምዘደሰለጠ ምስ ረኣየ፡ ክንወጽኡ ከሎና፡ “ጽባሕ ኣብቲ ቤተ ክርስቲያን መጸኤ እንተዘደረበኸኩ ኣይ ኣነን እየ” ኢሉ ፈኪሩ። ኣነ ኸኣ ምጻእ እሞ ከም ከልቢ ተሓኒቐካ ክትወጽእ ኢኻ ብምባል መሊሰሉ። ካብ ከሉ ዘሕዝን ኸኣ፡ ናይ እቶም ክርስቲያናት ኢና በሃልቲ፡ ነዚ መስኪናይ ሰብኣይ ናይ ቤተ ክርስቲያን ነገራት ምንጋርምን፡ ዝገበር ሕማቕ ንኺገብር ምድፍሩኡምን እዩ።

13.6. መርዓ መዓልቲ፡ ስደት

እቲ ሰብኣይ፡ ንጽብሒቱ ኣብቲ መርዓ ይግበር ዝኸበረ ቤተ ክርስቲያን መጸኢ። እዚ ጸዕዳ ኮዳና፡ ከምተን ናይ መሓዙታ ኮዳን (ቀይሕ ስለ ዝኸበረ)፡ ኣብ ደም ክልውጥ እየ ኢሉ ፈኪሩ። ብዙሓት ሰባት በጃኻ ግደፍ ኢሉም ለማኖምዎ ጸርፍታትን

ጥፍጣፋትን ኣስኪሙ ስዲዶዎም። ብፍላይ ሓደ ዓቢ ስብ “ኣነስ ሓንቲ ኣይገብረካን እየ፡ ኣምላኽ ግን ኣሕለፉ ይሀብካ” ኢሉዎ። ልመና ምስማዕ ኣብዩ፡ ቤተ ክርስቲያን ኣትዩ ንቐድሚት መጸኢ፡ ዳርጋ ካብ ስለስተ ክሳብ ሓሙሽተ ስጉምቲ ኣባና ንምብጻሕ ምስ ተረፎ፡ ከምቲ ዝተባህለሉ፡ ሰባት ጠልጠል ኣቢሎም ተሰኪሞም ንግዳም ኣውጹኣዎም። መርዓና ብዘይ ጉድኣት ሓለፉ። እቲ ስብ ብሕማም ህደውቲ ቅድሚኒ ምሕላፋ ኣብ ናይ መወዳእታ እዋን፡ “ምስ መኻሪተይን ምስ ፈታዊተይን ተባኢሰ” ይብል ከም ዝኸበረ ሰባት ይዛረቡ። እቲ ዝገበር ሕማቕ ግብረ ኸኣ ሓዲግናሉ። ክብረ ከሉ ነቲ ኣብ ክንዲ ደቁ ዚዎጋእ ኣምላኽ ይኹን።

- 122 (ዘጸ 21:10-14)
- 123 (ዘጸ 2:21)
- 124 (ዘጸ 4:1-50)
- 125 (1 ነገ 11:1-8)
- 126 (1 ነገ 11:1-1, 14)
- 127 ሚሐክያስ 2:11-12
- 128 ግብረ ሃዋርያት 16:1
- 129 1 ቈረ 7:39
- 130 (Ziglar, 1997:76)
- 131 Types of Sexual Transmitted Diseases
<http://www.pimellashhealth.com/STD/TypesofSTD.pdf>
Accessed 11/17/2007
- 132 Until there is a Cure <http://www.until.org/statistics.shtml> Accessed 10/10/2007
- 133 Ibid
- 134 MSNBC.COM <http://www.msnbc.msn.com/id/21936113/> Source Washington Post.com Accessed 12/12/2007
- 135 Until there is a Cure (Accessed 10/10/2007)
- 136 HIV/AIDS among youth
<http://www.cdc.gov/hiv/resources/factsheets/youth.htm> Accessed 01/13/2008
- 137 Eritrea: focus on rapid expansion of AIDS
<http://www.sciencetnafrica.co.za/2002/may/eritrea.htm> accessed 06/05/2010
- 138 Eritrea High HIV rate
<http://www.topix.com/forum/world/ethiopia/11FP2B97TE80U0TJ>
accessed 06/05/2010
- 139 Ibid
- 140 HIV Insite <http://hivinsite.ucsf.edu/global> Accessed 12/12/2007
- 141 Introduction to HIV types, Groups, and Subtypes
<http://www.avert.org/hivtypes.htm> Accessed 10/10/2007
- 142 (Ibid)
- 143 (Ibid)
- 144 HIV Insite: Is HIV Transmitted by wet-kissing?
<http://hivinsite.ucsf.edu/insite?page=ask-01-02-25> Accessed 12/11/2007
- 145 (ዮሃ 3:19)
- 146 (ራእ 3:15-16)
- 147 (ማቴ 8:4፤ ሉቃ 5:14፤ ማር 1:44፤ ዮሃ 9:8-44):
- 148 Indication and Important Safety Information About Kaletra
<http://www.kaletra.com/> Accessed 10/12/2007
- 149 Protecting the Smallest Victims from HIV
<http://www.msnbc.msn.com/id/22010879/> Accessed 10/10/2007
- 150 Why do I Need Anti D and it is Dangerous

<http://www.babycentre.co.uk/pregnancy/complications/whyneedantidexpert/>

CHAPTER 9

- 151 (Jakes, 2005:15)
- 152 Cattrell Kim and Briamonte Amy Being a girl navigating the ups and downs of teen life New York, NY: Little brown company, 2006:112
- 153 Rosy Reid finds hetero sex not Rosy
<http://www.francesfarmersrevenge.com/stuff/archive/oldnews3/rosie.htm>
accessed 12/18/08
- 154 Reuters "Student Auctions Virginity, sparks debate"
<http://www.reuters.com/article/newsOne/idUSSP12411429080911>
accessed 12/18/08
- 155 You Tube RedBacony Natalie Dylan on The Tyra Banks Show
http://www.youtube.com/watch?v=Yeha_3BTuL8&feature=related
accessed 05/26/2010
- 156 Broadsheet "Virginity Auctions ego coed"
http://www.salon.com/life/broadsheet/2010/05/10/group_virginity_auction
accessed 06/06/2010
- 157 UPI.com "Filmmaker proposes virginity auction"
http://www.upi.com/Top_News/US/2010/05/11/Filmmaker-proposes-virginity-auction/UPI-17971273594012 accessed 06/06/2010
- 158 Style Shark : "The Top Ten Virgin Auction"
http://www.styleshark.com/content/index.php?option=com_content&view=article&id=124 accessed 06/06/2010
- 159 (ኢሳ 14:8-12)
- 160 (ዮሃ 14:1-3)
- 161 (ዘጸ 23:2)
- 162 (ሉቃ 15:12)
- 163 (ሉቃ 15:18)
- 164 (Hersh A. Sharon Mom, sex is NO big deal, Colorado Springs, Colorado: Water book Press, 2006:1)
- 165 (Jakes 2005:15)
- 166 Bible (the) Tigrigna Pietros Sila Printing Asmara, Eritrea: 2001 2 ላው. 13
- 167 Ibid, 28,29
- 168 (Hersh 2006:36-37)
- 169 (Hammond 2006:161)
- 170 (Jakes 2005:67)
- 171 (ዘጸ 20:14፤ 1 ቈረ 6:18)
- 172 (ማቴ 1:25)
- 173 (Hammond 2006:164)
- 174 (መላ 15:2)
- 175 (መላ 15:6)

- 176 (መላ 16:1-22)
 177 (Jakes 2005:67)
 178 (ibid)
 179 (Hersh 2006፣ XI-XII)
 180 WMV Family Life Radio 12/22/2007
 181 (ፆሊል 2:25)
 182 (ዘፍ 3:14-24)
 183 (Hersh 2006:13,23)
 184 He wants Sex All the Time
<http://lifestyle.msn.com/relationships/couplesandmarriage/article.aspx?cp-documentid=5035835&page=2> Accessed 07/19/2007

CHAPTER 10

- 185 (ibid)
 186 (ibid)
 187 (ምላ 16:7)
 188 (Ziglar, 1997:60)
 189 Bible (the) Tigrigna መኻ 3:1-8
 190 (ሉቃ 2:6)
 191 (ገላ 4:4-5)
 192 Zach Wood, All in His Perfect Timing
<http://www.zwdevotions.com/Devotion149.html>
 Accessed, 12/13/2007
 193 (ibid)
 194 Bible (the) ኣንግሊዝ 2:2-3
 195 (ማቴ 6:24-34)
 196 (1ኛጥ 5:7)
 197 (ዘፍ 24:22)
 198 (ማቴ 13:25-28)
 199 (መሃ 8:4)
 200 (ዘፍ 24:58)
 201 (ሉቃ 24:32)
 202 Meyer Joyce *Managing Your Emotions* Fenton, Missouri: Warner Books, 1997:13
 203 (Hersh 2006:22)
 204 (ዘዑ 11:31)
 205 (ዘዑ 11:33-34)

CHAPTER 11

- 206 (Ziglar, 1997:88)
 207 (ዘፍ 50:20)

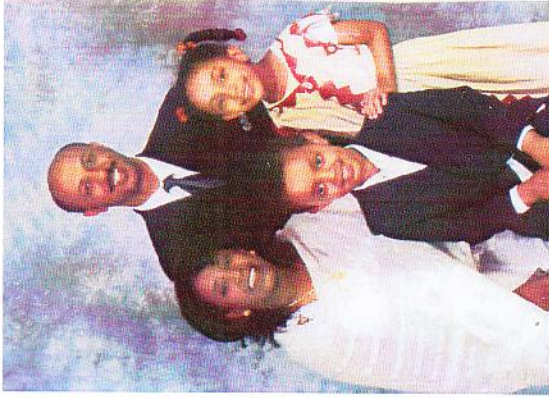
- 208 (ለዮብ 1:20-21)
 209 (ኣስ 2:12)
 210 (ኣስ 2:17)
 211 (ኣስ 4:13-14)
 212 (ኣስቴር 8)
 213 (ሩታ 1:7-18)
 214 (Hammond, 2006:63)
 215 (ibid)
 216 (ፆሎ 1:16)

CHAPTER 12

- 217 Bible (the) NIVSB 1995: Pt. 18:22
 218 (ዮሃ 14:26)
 219 (ኢሳ 44:2)
 220 (ፎሚ 5:8) ~
 221 (ኢሳ 43:1)
 222 (መዝ 139:13-16)
 223 (ኢሳ 49:16)
 224 (ኢሳ 46:3-4)
 225 (ዘፍ 19:4)
 226 (ኢሳ 49:14-15)
 227 (ራእ. 5:9)
 228 (ኢሳ 40:31)
 229 (ዕምባዳም 3:16-19)
 230 (ኢሳ 42:9)
 231 (ኢሳ 43:18-20)
 232 (ማቴ 25:1-13፤ 2 ቈረ 11:2)
 233 (ዮሃ 1:12)
 234 (ዮሃ 14:1-3፤ 1 ተስ 4:17)
 235 (ሉቃ 16:22)
 236 (Jakes 2005:95)
 237 (ኢሳ 32:8)
 238 (Hammond 2006:35)
 239 (ዘፍ 19:31-36)
 240 (Jakes 2005:101)

CHAPTER 13

- 241 (ዶላ 1:7-8)
 242 Bible (the) NIVSB 1995: Isa. 48:17

እዛ መጽሓፍ፡
ብዙሕ ዘካትብን
ሓቂን ክነሱ፡
ብቐሊሉ ዘይወሓጥ፣
ዓይኒ ዘንቀሩሕ፣
ምስትውዓል ልቢ
ዚኸፍት ኣብዮታዊ
(REVOLUTIONARY)
ሓሳባት ዝሓዘት
እያ። ወይለክ፡
ከምዚ ይኸ እሎ እዩ
አቢላ፡ ንገለ ሰባት

ንብዙሕ ዓመታት ንድሕሪት ብሓሳብ ኩነ ብግብረ
መሊሳ ሳዕቤኑ፡ ሎሚ ክትፈናቓል ትኸእል።
ምናልባት ንገለ ሰባት ፈናቂላ ከም ብሓድሽ
ዝበለጸ ዝምድናን ሓዳርን ክትፈጥር፤ ንገለ ሰብ
ኸኣ፡ ዝነበረ ዝምድና ኣፈራራሪሳ ከም ዘይዕረ
ክትገብር ትኸእል። ተጻሒፉ ብዘሎ ምህሮን
ምኽሪን ስጉምቲ ቅድሚ ምውሳድ፡ ብምስትውዓል
ምንባብ ሓላፍነት ናይ ኣንበብቲን ወሰንቲን እዩ።
እዛ መጽሓፍ፡ ብዙሕ ከተፍርስን ክትሃነጽን
ትጽቢት ይግበረላ።

ደራሲ እዛ መጽሓፍ፡ ምስ በዓልቲ ቤቱ፣ ወዱን
ጓሉን ኣብ ኣትላንታ ጆርጂያ ይነብር።